Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2024/1735

28.6.2024

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/1735

z 13. júna 2024

o zriadení rámca opatrení na posilnenie európskeho ekosystému výroby emisne neutrálnych technológií a o zmene nariadenia (EÚ) 2018/1724

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 114,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ([1]),

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ([2]),

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ([3]),

keďže:

(1) Emisne neutrálna transformácia už teraz vyvoláva obrovské priemyselné, hospodárske a geopolitické zmeny na celom svete a s ďalším pokrokom vo svetovom úsilí o dekarbonizáciu budú tieto zmeny čoraz výraznejšie. Únia musí reagovať na tento vývoj a zároveň vykonávať energetickú, klimatickú a environmentálnu transformáciu. Silná výrobná základňa je kľúčovým prvkom pri zabezpečovaní prístupu k emisne neutrálnym technológiám a pri udržiavaní kvalitných pracovných miest v Únii. To si vyžaduje, aby si Únia zachovala svoju konkurencieschopnosť, a to aj prostredníctvom inovácie, najmä pokiaľ ide o čisté technológie.

(2) Vzhľadom na komplexnosť a nadnárodnú povahu emisne neutrálnych technológií hrozí, že nekoordinované vnútroštátne opatrenia na zabezpečenie prístupu k týmto technológiám narušia hospodársku súťaž a rozdrobia vnútorný trh. Takéto opatrenia členských štátov môžu viesť k tomu, že sa pre organizátorov trhu zavedie rozdielna regulácia, že medzi jednotlivými členskými štátmi vzniknú rozdiely v úrovni poskytnutého prístupu k dodávkam emisne neutrálnych technológií, a to aj poskytovaním rôznych úrovní podpory pre projekty výroby emisne neutrálnych technológií, a že sa zavedú odlišné pravidlá a nekoordinované formy obstarávania, rozdielne postupy a trvania, pokiaľ ide o postupy udeľovania povolení, čo povedie k prekážkam pre cezhraničný obchod medzi členskými štátmi a narušeniu riadneho fungovania vnútorného trhu. V záujme zabezpečenia fungovania vnútorného trhu je preto nevyhnutné vytvoriť spoločný právny rámec Únie na spoločné riešenie tejto hlavnej výzvy prostredníctvom zvýšenia odolnosti Únie a jej bezpečnosti dodávok energie v oblasti emisne neutrálnych technológií.

(3) Únia sa zaviazala k zrýchleniu dekarbonizácie svojho hospodárstva a k ambicióznemu zavádzaniu obnoviteľných zdrojov energie s cieľom dosiahnuť klimatickú neutralitu, a to nulovú bilanciu emisií alebo emisie po odpočítaní odstránených emisií, do roku 2050. Tento cieľ je jadrom Európskej zelenej dohody, ktorá je stanovená v oznámení Komisie z 11. decembra 2019 s názvom Európska zelená dohoda a v oznámení Komisie z 5. mája 2021 s názvom Aktualizácia novej priemyselnej stratégie na rok 2020: Budovanie silnejšieho jednotného trhu pre obnovu Európy, a je v súlade so záväzkom Únie ku globálnym opatreniam v oblasti klímy podľa Parížskej dohody ([4]). Na dosiahnutie cieľa Únie v oblasti klimatickej neutrality sa v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 ([5])

([1]) Ú. v. EÚ C 349, 29.9.2023, s. 179.
([2]) Ú. v. EÚ C, C 2023/254, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/254/oj.
([3]) Pozícia Európskeho parlamentu z 25. apríla 2024 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 27. mája 2024.
([4]) Rozhodnutie Rady (EÚ) 2016/1841 z 5. októbra 2016 o uzavretí Parížskej dohody prijatej na základe Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy v mene Európskej únie (Ú. v. EÚ L 282, 19.10.2016, s. 1).
([5]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a mení nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy) (Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1).

stanovuje záväzný cieľ Únie v oblasti klímy znížiť do roku 2030 čisté emisie skleníkových plynov aspoň o 55 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990. Navrhovaný balík „Fit for 55“, stanovený v oznámení Komisie zo 14. júla 2021 s názvom „Fit for 55“: plnenie cieľa EÚ v oblasti klímy do roku 2030 na ceste ku klimatickej neutralite sa zameriava na plnenie cieľa Únie v oblasti klímy do roku 2030 a v tejto súvislosti sa ním reviduje a aktualizuje právo Únie.

(4) Okrem toho sa v Priemyselnom pláne Zelenej dohody stanovenom v oznámení Komisie z 1. februára 2023 stanovuje komplexný prístup na podporu rozšírenia technológií čistej energie na základe štyroch pilieroch. Cieľom prvého piliera je vytvoriť regulačné prostredie, v rámci ktorého sa zjednodušuje a zrýchľuje postup vydávania povolení pre nové závody na výrobu a montáž emisne neutrálnych technológií, a uľahčiť rozširovanie emisne neutrálneho priemyslu Únie. Cieľom druhého piliera je zvýšiť investície do výroby emisne neutrálnych technológií a jej financovanie prostredníctvom revidovaného dočasného krízového a transformačného rámca pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine, ktorý bol stanovený v oznámení Komisie zo 17. marca 2023, a prostredníctvom vytvorenia Platformy strategických technológií pre Európu (STEP) zriadenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/795 ([6]) s cieľom zachovať náskok Únie v oblasti kritických a vznikajúcich technológií relevantných pre zelenú a digitálnu transformáciu. Tretí pilier súvisí s rozvojom zručností potrebných na uskutočnenie transformácie a na zvýšenie počtu kvalifikovaných pracovníkov v odvetví technológií čistej energie. Štvrtý pilier je zameraný na obchod a diverzifikáciu dodávateľských reťazcov kritických surovín. Jeho súčasťou je vytvorenie klubu pre kritické suroviny v spolupráci s podobne zmýšľajúcimi partnermi s cieľom spoločne posilniť dodávateľské reťazce a odkloniť sa od jedného dodávateľa kritických vstupov. Toto nariadenie je súčasťou uvedených opatrení a prispieva k posilneniu ekonomického zdôvodnenia dekarbonizácie priemyslu v Únii.

(5) Vnútorný trh je vhodným prostredím, ktoré v potrebnom rozsahu a potrebným tempom umožňuje prístup k technológiám nevyhnutným na dosiahnutie ambícií Únie v oblasti klímy a energetiky, ako aj cieľa Európskej zelenej dohody, ktorým je premeniť dekarbonizáciu na udržateľnú konkurencieschopnosť. Cesta ku klimaticky neutrálnemu hospodárstvu efektívne využívajúcemu zdroje a s nulovou bilanciou emisií vytvára veľké príležitosti na expanziu emisne neutrálneho priemyslu Únie, pričom sa využije sila vnútorného trhu, a to podporou investícií do emisne neutrálnych technológií a ich dodávateľských reťazcov. Uvedené technológie sú potrebné na dosiahnutie cieľov integrovaných národných energetických a klimatických plánov členských štátov podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 ([7]), prispievajú k odolnosti a konkurencieschopnosti priemyslu Únie a umožňujú dekarbonizáciu hospodárskych odvetví od dodávok energie až po dopravu, budovy a priemysel v Únii. Silný emisne neutrálny priemysel v Únii môže výrazne pomôcť pri účinnom dosahovaní cieľov Únie v oblasti klímy a energetiky, ako aj pri podpore ďalších cieľov stanovených v Európskej zelenej dohode a zároveň podporovať priemyselnú základňu a vytvárať tak kvalitné pracovné miesta a zabezpečovať udržateľný rast.

(6) Únia musí na splnenie týchto záväzkov zrýchliť tempo prechodu na emisne neutrálne hospodárstvo, okrem iného zvýšením podielu čistej energie vo svojom energetickom mixe, ako aj zvýšením energetickej efektívnosti a podielu obnoviteľných zdrojov energie. Prispeje to k dosiahnutiu cieľov Únie stanovených v Akčnom pláne na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv do roku 2030, ktorý je príspevkom Komisie k vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv vyhláseného v Göteborgu v roku 2017 (ďalej len „pilier“).

(7) Vyššie ceny energie po neodôvodnenej a protiprávnej vojenskej agresii Ruska voči Ukrajine sa stali silným podnetom na urýchlenie vykonávania Európskej zelenej dohody a posilnenie odolnosti energetickej únie, ktorá sa riadi nariadením (EÚ) 2018/1999, urýchlením prechodu na čistú energiu a ukončením akejkoľvek závislosti od fosílnych palív vyvážaných z Ruska. Plán REPowerEU stanovený v oznámení Komisie z 18. mája 2022 s názvom Plán REPowerEU zohráva kľúčovú úlohu v reakcii na ťažkosti a narušenie globálneho trhu s energiou spôsobené inváziou

([6]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/795 z 29. februára 2024, ktorým sa zriaďuje Platforma strategických technológií pre Európu (platforma STEP) a mení sa smernica 2003/87/ES a nariadenia (EÚ) 2021/1058, (EÚ) 2021/1056, (EÚ) 2021/1057, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) 2021/1060, (EÚ) 2021/523, (EÚ) 2021/695, (EÚ) 2021/697 a (EÚ) 2021/241 (Ú. v. EÚ L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

([7]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1).

Ruska na Ukrajinu. Cieľom tohto plánu je urýchliť energetickú transformáciu Únie v záujme zníženia spotreby plynu a elektriny v Unii a podpory investícií do zavádzania energeticky efektívnych a nízkouhlíkových riešení.

(8) Aby bolo možné splniť ciele Únie v oblasti klímy a energetiky, treba sa prioritne zamerať na energetickú efektívnosť. Šetrenie energie predstavuje najlacnejší, najbezpečnejší a najčistejší spôsob, ako dosiahnuť tieto ciele. Zásada prvoradosti energetickej efektívnosti je všeobecnou zásadou energetickej politiky Únie a je dôležitá z hľadiska jej praktických aplikácií v rámci politiky, ako aj z hľadiska investičných rozhodnutí. Je preto zásadná pre rozširovanie výrobnej kapacity Únie v oblasti energeticky efektívnych technológií, ako sú tepelné čerpadlá, diaľkové vykurovanie a chladenie a technológie inteligentných sústav, ktoré Únii pomáhajú znižovať a regulovať jej spotrebu energie.

(9) Ciele Únie v oblasti dekarbonizácie, bezpečnosť dodávok energie, digitalizácia energetického systému a elektrifikácia dopytu, napríklad pokiaľ ide o mobilitu a potrebu ďalších a rýchlejších nabíjacích bodov, si vyžadujú obrovské rozšírenie elektrizačných sústav v Únii, a to na úrovni prenosu, ako aj na úrovni distribúcie. Na úrovni prenosu sú potrebné siete jednosmerného prúdu vysokého napätia okrem iného na pripojenie energie z obnoviteľných zdrojov na mori, kým na úrovni distribúcie si prepájanie dodávateľov elektriny a riadenie flexibility na strane spotreby vyžaduje investície do inovačných technológií sústav, ako je inteligentné nabíjanie elektrických vozidiel, energeticky efektívna automatizácia a inteligentná regulácia budov a priemyslu, pokročilá infraštruktúra merania a systémy energetického manažmentu v domácnostiach. Elektrizačná sústava musí spolupracovať s množstvom aktérov alebo zariadení na základe podrobnej úrovne pozorovania, čiže dostupnosti údajov, s cieľom umožniť flexibilitu, inteligentné nabíjanie, inteligentné budovy s inteligentnými elektrizačnými sústavami a malé služby flexibility, ktoré umožňujú reakciu spotrebiteľov na strane spotreby a využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Pripojenie emisne neutrálnych technológií do siete Únie si vyžaduje podstatné rozšírenie výrobných kapacít elektrizačných sústav v oblastiach, ako sú podmorské a suchozemské káble, rozvodne a transformátory.

(10) Je preto potrebné vyvinúť ďalšie politické úsilie, aby Únia mala silný potenciál na rýchle rozšírenie výrobnej kapacity na podporu cieľa Únie v oblasti klímy do roku 2030 zlepšením trhových podmienok pre komerčne dostupné technológie, ako aj bezpečnosti dodávok emisne neutrálnych technológií a ich dodávateľských reťazcov, znížením fragmentácie trhu a zabezpečením alebo posilnením celkovej odolnosti a konkurencieschopnosti energetického systému Únie. Toto úsilie zahŕňa prístup k bezpečnému a udržateľnému zdroju palív najlepšej triedy, ako sa uvádza v delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2022/1214 ([8]).

(11) Týmto nariadením by sa malo doplniť nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252 ([9]) zameraním sa na výrobu emisne neutrálnych technológií z hľadiska konečných výrobkov, špecifických komponentov a špecifických strojových zariadení, ktoré sa primárne používajú na ich výrobu. Nariadenie (EÚ) 2024/1252 sa namiesto toho zameriava na počiatočnú časť dodávateľského reťazca, najmä na kritické suroviny, a na ich ťažbu, spracovanie a recykláciu. Tieto technológie sú nevyhnutné pre širokú škálu strategických odvetví vrátane priemyselných odvetví emisne neutrálnych technológií, digitálneho priemyslu, leteckého a kozmického priemyslu a obranného priemyslu. Toto nariadenie a nariadenie (EÚ) 2024/1252 sa vzájomne dopĺňajú s cieľom vytvoriť synergie regulačnej podpory v rámci celého dodávateľského reťazca výroby emisne neutrálnych technológií v Únii tým, že sa riadia tou istou logikou rozvíjania obchodného projektu, modernizácie a poskytovania primeraných zručností a podpory investícií. Toto nariadenie sa vzťahuje aj na spracované materiály, ktoré sú základným komponentom emisne neutrálnych technológií, s výnimkou kritických surovín, na ktoré sa vzťahuje nariadenie (EÚ) 2024/1252.

(12) Konečné výrobky a špecifické komponenty, ktoré sú nevyhnutné na výrobu emisne neutrálnych technológií, by mali byť uvedené v prílohe nevyčerpávajúcim spôsobom. Zahŕňajú konečné výrobky a ich komponenty, ktoré spoločnosť vyrába a s ktorými obchoduje, vrátane spracovaných materiálov, ale s výnimkou surovín, na ktoré sa vzťahuje nariadenie (EÚ) 2024/1252. Cieľom uvedenej prílohy je v čo najväčšej možnej miere identifikovať konečné výrobky a špecifické komponenty, ktoré sú nevyhnutné na výrobu emisne neutrálnych technológií, a preto ich možno vždy odôvodnene považovať za primárne používané pre všetky emisne neutrálne technológie uvedené v tomto nariadení. Špecifické komponenty a špecifické strojové zariadenia, na ktoré sa uvedená príloha nevzťahuje, môžu stále patriť do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, ak na základe dôkazov poskytnutých príslušnému vnútroštátnemu orgánu môže predkladateľ projektu preukázať, napr. prostredníctvom trhových štúdií alebo dohôd o odbere, že špecifické

([8]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/1214 z 9. marca 2022, ktorým sa mení delegované nariadenie (EÚ) 2021/2139, pokiaľ ide o hospodárske činnosti v určitých odvetviach energetiky, a delegované nariadenie (EÚ) 2021/2178, pokiaľ ide o osobitné zverejňovanie informácií o týchto hospodárskych činnostiach (Ú. v. EÚ L 188, 15.7.2022, s. 1).

([9]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252 z 11. apríla 2024, ktorým sa stanovuje rámec na zaistenie bezpečných a udržateľných dodávok kritických surovín a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1724 a (EÚ) 2019/1020 (Ú. v. EÚ L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

komponenty alebo špecifické strojové zariadenia sa primárne používajú na výrobu emisne neutrálnych technológií, s výnimkou kritických surovín, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti nariadenia (EÚ) 2024/1252.

(13) Určité špecifické komponenty v dodávateľskom reťazci emisne neutrálnych technológií sa vyrábajú prostredníctvom energeticky náročných výrobných procesov, konkrétne v odvetviach ocele, hliníka, neželezných kovov, základných chemikálií, cementu, vápna, skla, keramiky, hnojív, ako aj buničiny a papiera. Mnohé z uvedených procesov sa vyznačujú vysokou energetickou a uhlíkovou náročnosťou, čo zvyčajne sťažuje znižovanie ich emisií CO_2. V nariadení (EÚ) 2021/1119 sa zároveň vyžaduje rýchla dekarbonizácia hospodárstva Únie. Vzhľadom na skutočnosť, že energeticky náročné priemyselné odvetvia predstavovali v roku 2019 v Únii 17 % celkových emisií skleníkových plynov, ich dekarbonizácia je nevyhnutná na dosiahnutie klimatickej neutrality v Únii. To znamená, že bezpečnosť dodávok v Únii týkajúcich sa špecifických komponentov používaných na emisne neutrálne technológie závisí aj od zintenzívnenia úsilia o dekarbonizáciu v energeticky náročných priemyselných odvetviach. Energeticky náročné priemyselné zariadenia patria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, ak príslušné zariadenia vyrábajú špecifické komponenty, ktoré sa primárne používajú v emisne neutrálnych technológiách. Vzhľadom na potrebu dekarbonizovať tieto odvetvia ako celok a s cieľom zabezpečiť dostupnosť špecifických komponentov, ktoré sa v nich vyrábajú a ktoré sa používajú v dodávateľských reťazcoch emisne neutrálnych technológií, na rozdiel od iných projektov výroby emisne neutrálnych technológií, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, by sa toto nariadenie malo vzťahovať aj na projekty energeticky náročných priemyselných odvetví, ktoré vyrábajú špecifické komponenty, ktoré sa používajú, ale nie výlučne v dodávateľských reťazcoch emisne neutrálnych technológií. Zahrnutie takýchto zariadení, ktoré sú náročné na znižovanie emisií, do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia by malo byť podmienené projektom, ktorý zahŕňa výstavbu alebo konverziu takéhoto zariadenia, čo povedie k významnému zníženiu emisií CO_2 pochádzajúcich z výrobných činností. Cielená podpora týchto odvetví podľa tohto nariadenia prispieva k zabezpečeniu prístupu k udržateľným dodávkam emisne neutrálnych technológií na vnútornom trhu, zvyšuje investičnú istotu a vytvára dopyt po transformačných a dekarbonizačných technológiách na strane dopytu.

(14) V zozname emisne neutrálnych technológií sa uvádzajú technológie, ktoré sú nevyhnutné pre ciele Únie v oblasti dekarbonizácie a zlepšenie fungovania vnútorného trhu. Zoznam zahŕňa aj technológie, ktoré ako zdroj čistej a bezpečnej energie neakceptujú všetky členské štáty. Je to v súlade s ich právom rozhodovať o výbere medzi rôznymi zdrojmi energie a všeobecnej štruktúre ich dodávok energie, ako aj o ich priemyselnej politike. V záujme ochrany týchto práv nie je zoznamom emisne neutrálnych technológií dotknuté prideľovanie finančných prostriedkov v rámci súčasného viacročného finančného rámca na roky 2021 až 2027, najmä pokiaľ ide o oprávnenosť prideľovania a kritériá na vyhodnotenie ponúk súvisiace s energetickými technológiami vo fondoch Únie vrátane tých, ktoré sú financované z kvót systému obchodovania s emisiami (ďalej len „ETS“) alebo podpory zo strany Európskej investičnej banky (ďalej len „EIB“). Členský štát by takisto nemal byť povinný uznať za strategické projekty podporujúce dodávateľský reťazec technológie, ktorú neakceptuje ako súčasť svojho energetického mixu.

(15) Aby bol budúci energetický systém Únie odolný, toto rozšírenie by sa malo vykonať v celom dodávateľskom reťazci predmetných technológií, a to v plnom súlade a komplementárnosti s nariadeniami Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252 a (EÚ) 2023/1781 ([10]).

(16) S cieľom riešiť otázky súvisiace s bezpečnosťou dodávok a súčasne prispievať k podpore odolnosti energetického systému Únie a snáh o dekarbonizáciu a modernizáciu sa musí rozšíriť výrobná kapacita emisne neutrálnych technológií v Únii. Únia musí zabezpečiť, aby regulačné prostredie výrobcom fotovoltických technológií umožnilo zvýšiť svoju konkurenčnú výhodu a zlepšiť perspektívy bezpečnosti dodávok tým, že sa budú usilovať o dosiahnutie aspoň 30 GW prevádzkovej výrobnej kapacity fotovoltickej energie do roku 2030 v celom hodnotovom reťazci odvetvia fotovoltiky, a to v súlade s cieľmi stanovenými v rámci Európskej aliancie priemyslu v oblasti solárnej fotovoltiky, ktorá sa podporuje v rámci stratégie Únie v oblasti slnečnej energie zriadenej oznámením Komisie z 18. mája 2022. Únia musí zabezpečiť, aby regulačné prostredie výrobcom technológií súvisiacich s veternou energiou a tepelnými čerpadlami umožnilo upevniť svoju konkurenčnú výhodu a zachovať alebo zvýšiť svoj súčasný podiel na trhu počas dvadsiatych rokov 20. storočia v súlade s prognózami Únie týkajúcimi sa zavádzania technológií, ktoré spĺňajú jej ciele v oblasti energetiky a klímy do roku 2030. To sa premieta do výrobnej kapacity veternej energie v Únii na úrovni najmenej 36 GW a v prípade tepelných čerpadiel na úrovni najmenej 31 GW do roku 2030. Výrobcovia z Únie vyrábajúci batérie a elektrolyzéry musia mať také regulačné prostredie, ktoré im umožní upevniť svoje vedúce postavenie v oblasti technológií a aktívne prispievať k formovaniu týchto trhov. V prípade batériových technológií to bude znamenať, že výrobcovia batérií z Únie budú prispievať k cieľom Európskej aliancie pre batérie a zamerajú sa na to, aby uspokojili takmer 90 % ročného dopytu Únie po batériách, čo sa premietne do výrobnej kapacity Únie na úrovni najmenej 550 GWh do roku 2030. V prípade výrobcov

([10]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1781 z 13. septembra 2023, ktorým sa zriaďuje rámec opatrení na posilnenie európskeho ekosystému polovodičov a mení nariadenie (EÚ) 2021/694 (akt o čipoch) (Ú. v. EÚ L 229, 18.9.2023, s. 1).

elektrolyzérov z Únie sa v pláne REPowerEU navrhuje výroba 10 miliónov ton čistého vodíka z domácej výroby a až 10 miliónov ton čistého vodíka z dovozu do roku 2030. S cieľom zabezpečiť, aby sa vedúce postavenie Únie v oblasti technológií premietlo aj do vedúceho postavenia v oblasti obchodu, čo sa podporuje v rámci spoločného vyhlásenia Komisie a Európskej aliancie pre čistý vodík o elektrolyzéroch, by výrobcovia elektrolyzérov z Únie mali mať možnosť ďalej zvýšiť svoje kapacity tak, aby celková nasadená inštalovaná kapacita elektrolyzérov dosiahla aspoň 100 GW energie vodíka do roku 2030. V pláne REPowerEU sa takisto stanovuje cieľ zvýšiť udržateľnú výrobu biometánu do roku 2030 na 35 mld. m^3. Vzhľadom na to, že dodávateľský reťazec biometánu sa v súčasnosti vo veľkej miere nachádza v Európe, biometán už prispieva k odolnosti Únie a mal by sa ďalej podporovať. Je potrebné, aby výrobcovia leteckých a lodných palív z Únie ďalej rozvíjali, vyrábali a rozširovali udržateľné alternatívne palivá s cieľom výrazne prispieť k zníženiu emisií skleníkových plynov v odvetví dopravy o 90 % do roku 2050, ako aj k splneniu povinností stanovených v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2405 ([11]) a nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1805 ([12]). Toto zníženie výrazne podporuje aj Priemyselná aliancia pre hodnotový reťazec obnoviteľných a nízkouhlíkových palív. Únia musí zabezpečiť, aby regulačné prostredie a podporný rámec pre výrobcov technológií udržateľných leteckých a námorných alternatívnych palív umožňoval týmto výrobcom zvýšiť výrobné kapacity v celom hodnotovom reťazci palív od získavania a dodávok surovín až po zmiešavanie vrátane konverzných a rafinačných kapacít.

(17) Vzhľadom na všetky tieto ciele je potrebné konštatovať, že v prípade určitých prvkov dodávateľského reťazca (ako sú invertory, ale aj solárne články, doštičky a ingoty na výrobu fotovoltiky, prípadne katódy a anódy pre batérie) je výrobná kapacita Únie nízka. S cieľom pomôcť riešiť obavy súvisiace so závislosťou od dovozu a zraniteľnosťou a zabezpečiť splnenie cieľov Únie v oblasti klímy a energetiky by sa mala stanoviť celková referenčná hodnota pre výrobnú kapacitu výrobkov emisne neutrálnych technológií v Únii a zároveň vyvíjať úsilie o podobnú referenčnú hodnotu pre emisne neutrálne technológie. Ročná kapacita emisne neutrálnych technológií v Únii pre emisne neutrálne technológie posudzované ako celok by sa do roku 2030 mala približovať k referenčnej hodnote celkovej ročnej výroby na úrovni aspoň 40 % ročných potrieb v oblasti zavádzania alebo by mala túto hodnotu dosahovať.

(18) Výrobky emisne neutrálnych technológií zároveň prispejú k odolnosti Únie a bezpečným dodávkam čistej energie. Bezpečné dodávky čistej energie sú predpokladom hospodárskeho rozvoja, ako aj verejného poriadku a bezpečnosti. Výrobky emisne neutrálnych technológií budú mať prínos aj pre iné strategicky významné hospodárske odvetvia, ako je poľnohospodárstvo a výroba potravín, a to zabezpečením prístupu k čistej energii a strojovým zariadeniam za konkurenčné ceny, čím udržateľne prispejú k potravinovej bezpečnosti Únie a k zabezpečeniu čoraz väčšieho odbytiska pre alternatívy biologického pôvodu prostredníctvom obehového hospodárstva. Splnenie ambícií Únie v oblasti klímy tak povedie k hospodárskemu rastu, ako aj k sociálnemu blahobytu.

(19) Svetový trh s kľúčovými masovo vyrábanými technológiami čistej energie bude mať do roku 2030 hodnotu približne 650 miliárd USD ročne, čo je viac ako trojnásobok súčasnej úrovne. Celosvetovo rastie emisne neutrálny priemysel čoraz väčším tempom. Priemysel Únie môže svojim občanom priniesť prosperitu len vtedy, ak bude konkurencieschopný na globálnom trhu a otvorený voči nemu. Odvetvie emisne neutrálnych technológií Únie, ktoré je konkurencieschopné na celosvetovej úrovni, podporí rozvoj silnej výrobnej kapacity Únie v oblasti emisne neutrálnych technológií. Okrem toho priemyselné odvetvia Únie, ktoré sú celosvetovo konkurencieschopné v segmentoch dodávateľských reťazcov emisne neutrálnych technológií, prispejú k celkovej odolnosti dodávateľských reťazcov emisne neutrálnych technológií v Únii a posilnia prístup Únie k emisne neutrálnym technológiám.

(20) Výroba emisne neutrálnych technológií závisí od komplexných a globálne prepojených hodnotových reťazcov. V záujme zachovania konkurencieschopnosti a zníženia súčasnej strategickej závislosti od dovozu v oblasti výrobkov emisne neutrálnych technológií a ich dodávateľských reťazcov, a zároveň s cieľom zabrániť vzniku nových závislostí, musí Únia ďalej posilňovať svoju priemyselnú základňu v oblasti emisne neutrálnych technológií a musí sa stať konkurencieschopnejšou a otvorenejšou inováciám. Tak, ako inými opatreniami na zvýšenie konkurencieschopnosti Únie, aj opatreniami na zvýšenie výrobnej kapacity v Únii by sa malo zabezpečiť, aby Únia zohrávala dominantnú úlohu v strategických častiach globálneho hodnotového reťazca vrátane konečných výrobkov, aby sa zaistila úroveň bezpečnosti dodávok, ktorú Únia potrebuje na dosiahnutie svojich cieľov v oblasti klímy a energetiky. Preto by sa mala stanoviť druhá celková referenčná hodnota. Cieľom výrobnej kapacity Únie v oblasti emisne neutrálnych technológií by malo byť dosiahnutie zvýšeného podielu na svetovej výrobe s cieľom dosiahnuť do roku 2040 15 % hodnoty svetovej produkcie, a to na základe monitorovania stanoveného v tomto nariadení. Táto druhá referenčná

([11]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2405 z 18. októbra 2023 o zaistení rovnakých podmienok pre udržateľnú leteckú dopravu (iniciatíva ReFuelEU Aviation) (Ú. v. EÚ L, 2023/2405, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2405/oj).

([12]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1805 z 13. septembra 2023 o využívaní palív z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkových palív v námornej doprave a o zmene smernice 2009/16/ES (Ú. v. EÚ L 234, 22.9.2023, s. 48).

hodnota by sa nemala uplatňovať, ak by zvýšená výrobná kapacita Únie bola výrazne vyššia ako potreby Únie v oblasti zavádzania zodpovedajúcich technológií potrebných na dosiahnutie cieľov Únie v oblasti klímy a energetiky.

(21) V záujme čo najrýchlejšieho zavádzania alebo rozširovania projektov výroby emisne neutrálnych technológií vrátane strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti s cieľom zaistiť bezpečnosť dodávok Únie v prípade emisne neutrálnych technológií je dôležité zabezpečiť efektívnosť pri plánovaní a istotu pri investíciách tým, že administratívne zaťaženie predkladateľov projektov sa udrží na čo najnižšej úrovni. Z tohto dôvodu by sa mali zjednodušiť postupy členských štátov týkajúce sa udeľovania povolení na projekty výroby emisne neutrálnych technológií vrátane strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti, pričom by sa malo zaručiť, že tieto projekty budú bezpečné, zabezpečené, environmentálne udržateľné a v súlade s environmentálnymi, so sociálnymi a s bezpečnostnými požiadavkami. V práve Únie v oblasti životného prostredia sa stanovujú spoločné podmienky pre proces a obsah vnútroštátnych postupov udeľovania povolení, čím sa zabezpečuje vysoká úroveň ochrany životného prostredia. Udelením štatútu strategického projektu v oblasti emisnej neutrálnosti by nemali byť dotknuté žiadne uplatniteľné podmienky na udelenie povolenia pre príslušné projekty vrátane podmienok stanovených v smerniciach Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES ([13]), 2004/35/ES ([14]), 2010/75/EÚ ([15]), 2011/92/EÚ ([16]) a 2012/18/EÚ ([17]) a smernici Rady 92/43/EHS ([18]).

(22) Členské štáty by mali mať vzhľadom na svoju vnútornú organizáciu možnosť rozhodnúť sa, či zriadia alebo určia svoje jednotné kontaktné miesta na miestnej, regionálnej alebo vnútroštátnej úrovni alebo na akejkoľvek inej príslušnej administratívnej úrovni. Okrem toho by relevantné príslušné orgány mali pred začatím postupu udeľovania povolení určiť a sprístupniť jednotnému kontaktnému miestu požiadavky a rozsah informácií požadovaných predkladateľom projektu. Jednotné kontaktné miesto by malo byť zodpovedné za oznamovanie týchto informácií predkladateľovi projektu. Jednotné kontaktné miesto by v rámci svojej úlohy koordinátora malo uľahčovať poskytovanie informácií príslušným orgánom, najmä s cieľom zabrániť duplicite akýchkoľvek žiadostí v rámci postupu udeľovania povolení. Takéto žiadosti by mohli zahŕňať štúdie, povolenia alebo oprávnenia.

(23) S cieľom znížiť zložitosť a zvýšiť efektívnosť a transparentnosť postupu udeľovania povolení by predkladatelia projektov výroby emisne neutrálnych technológií vrátane predkladateľov strategických projektov mali mať možnosť komunikovať s jednotným kontaktným miestom, ktoré je zodpovedné za uľahčenie a koordináciu celého postupu udeľovania povolení. Na tento účel by členské štáty mali zriadiť alebo určiť jedno alebo viacero jednotných kontaktných miest a zároveň zabezpečiť, aby predkladatelia projektov museli spolupracovať s jediným jednotným kontaktným miestom. Malo by byť na členskom štáte, aby rozhodol, či je jednotné kontaktné miesto aj orgánom, ktorý prijíma rozhodnutia o povolení. Členské štáty by mali svojim jednotným kontaktným miestam, ako aj všetkým orgánom zapojeným do postupu udeľovania povolení poskytnúť dostatočný počet zamestnancov a dostatočné zdroje na zabezpečenie účinného plnenia ich povinností.

(24) Aby sa podnikom a predkladateľom projektov, a to aj v prípade cezhraničných projektov, umožnilo priamo využívať výhody vnútorného trhu bez toho, aby vzniklo zbytočné dodatočné administratívne zaťaženie, sa v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1724 ([19]), ktorým sa zriadila jednotná digitálna brána, stanovujú všeobecné pravidlá pre online poskytovanie služieb týkajúcich sa informácií, postupov a pomoci relevantných pre fungovanie vnútorného trhu. Na informácie, ktoré sa musia predkladať akýmkoľvek relevantným orgánom prostredníctvom dotknutého jednotného kontaktného miesta ako súčasť postupu udeľovania povolení podľa tohto nariadenia, sa vzťahuje príloha I k nariadeniu (EÚ) 2018/1724 a súvisiace postupy sú zahrnuté v prílohe II

([13]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1).

([14]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd (Ú. v. EÚ L 143, 30.4.2004, s. 56).

([15]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 334, 17.12.2010, s. 17).

([16]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 28.1.2012, s. 1).

([17]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/18/EÚ zo 4. júla 2012 o kontrole nebezpečenstiev závažných havárií s prítomnosťou nebezpečných látok, ktorou sa mení a dopĺňa a následne zrušuje smernica Rady 96/82/ES (Ú. v. EÚ L 197, 24.7.2012, s. 1).

([18]) Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

([19]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1724 z 2. októbra 2018 o zriadení jednotnej digitálnej brány na poskytovanie prístupu k informáciám, postupom a asistenčným službám a službám riešenia problémov a o zmene nariadenia (EÚ) č. 1024/2012 (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 1).

k uvedenému nariadeniu, aby sa zabezpečilo, že predkladatelia projektov budú môcť využívať výhody postupov vykonávaných v plnej miere online a služieb technického systému založeného na zásade „jedenkrát a dosť“. Jednotné kontaktné miesta zriadené alebo určené podľa tohto nariadenia sa uvedú v zozname asistenčných služieb a služieb riešenia problémov v prílohe III k nariadeniu (EÚ) 2018/1724.

(25) Projekty výroby emisne neutrálnych technológií podliehajú zdĺhavým a zložitým postupom udeľovania povolení, ktoré môžu trvať dva až sedem rokov v závislosti od technológie a segmentu hodnotového reťazca členského štátu. Vzhľadom na veľkosť požadovaných investícií – obzvlášť v prípade projektov v rozsahu gigatovární, ktoré sú potrebné na dosiahnutie očakávaných úspor z rozsahu – neadekvátne postupy udeľovania povolení vytvárajú dodatočné a často škodlivé prekážky pre zvyšovanie výrobnej kapacity emisne neutrálnych technológií v Únii. V záujme poskytnutia bezpečnosti a jasnosti, ktorú predkladatelia projektov a iní investori potrebujú na zvýšenie vypracúvania projektov výroby emisne neutrálnych technológií, by členské štáty mali zabezpečiť, aby postup udeľovania povolení v súvislosti s takýmito projektmi nepresiahol stanovené lehoty. Dĺžka postupov udeľovania povolení strategickým projektom v oblasti emisnej neutrálnosti by nemala presiahnuť 12 mesiacov v prípade zariadení s ročným výrobným výkonom 1 GW alebo vyšším, deväť mesiacov v prípade zariadení s ročným výrobným výkonom menej ako 1 GW, alebo 18 mesiacov v prípade všetkých potrebných povolení na prevádzku strategického úložiska CO_2 a zavádzanie súvisiacich projektov zachytávania CO_2 a prepravy CO_2. Dĺžka postupov udeľovania povolení projektom výroby emisne neutrálnych technológií by nemala presiahnuť 18 mesiacov v prípade zariadení s ročným výrobným výkonom 1 GW alebo vyšším a 12 mesiacov v prípade zariadení s ročným výrobným výkonom menej ako 1 GW. Pokiaľ ide o emisne neutrálne technológie, v prípade ktorých sa nepoužívajú jednotky GW, ako sú technológie sústav a zachytávania a ukladania oxidu uhličitého (ďalej len „CCS“) alebo technológie prepravy a využívania CO_2, mali by sa uplatňovať horné hranice uvedených lehôt. Prvý krok posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa smernice 2011/92/EÚ, ktorý spočíva v príprave správy o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, však často vykonáva prevažne predkladateľ projektu. Na tento krok by sa preto nemali vzťahovať lehoty, ktorými sú členské štáty viazané, ako sa uvádza v postupe udeľovania povolení. Na tento účel by jednotné kontaktné miesto malo oznámiť dátum, do ktorého musí predkladateľ projektu predložiť správu o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, a akékoľvek obdobie medzi uvedeným oznámeným dátumom a samotným predložením správy by sa nemalo započítavať do harmonogramu. Rovnaká zásada by sa mala uplatňovať aj vtedy, keď po požadovaných konzultáciách jednotné kontaktné miesto informuje predkladateľa projektu o možnosti predložiť dodatočné informácie na doplnenie správy o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Vo výnimočných prípadoch týkajúcich sa povahy, zložitosti, umiestnenia alebo veľkosti navrhovaného projektu by členské štáty mali mať možnosť predĺžiť lehoty. Takéto výnimočné prípady by mohli zahŕňať nepredvídané okolnosti, ktoré vedú k potrebe doplniť alebo dokončiť posúdenia vplyvov na životné prostredie súvisiace s projektom, alebo omeškania z dôvodu vykonania prípadných postupov vyvlastnenia.

(26) Niektoré konkrétne projekty výroby emisne neutrálnych technológií možno uznať za strategické projekty v oblasti emisnej neutrálnosti. Prinášajú ďalšie výhody, najmä pokiaľ ide o zníženie závislosti Únie alebo dosiahnutie cieľov energetickej únie a cieľov v oblasti klímy. Projekty výroby emisne neutrálnych technológií môžu prispieť k posilneniu technologickej a priemyselnej odolnosti Únie zvýšením výrobnej kapacity kľúčového segmentu dodávateľského reťazca. Najmä pridanie výrobnej kapacity v odvetviach, v ktorých výrobná kapacita Únie predstavuje významný podiel svetovej výroby a ktoré zohrávajú kľúčovú úlohu, pokiaľ ide o odolnosť Únie, umožňuje posilniť postavenie Únie v globálnom dodávateľskom reťazci emisne neutrálnej výroby a pomáha riešiť obavy týkajúce sa zraniteľnosti dovozu. Okrem toho môžu tieto projekty priniesť ďalšie výhody z hľadiska rozvoja zručností a konkurencieschopnosti, ako aj podporiť ciele Únie v oblasti dekarbonizácie prostredníctvom vykonávania obehových a udržateľných výrobných postupov. Vzhľadom na všetky takéto dodatočné prínosy by členské štáty mali tieto projekty vybrať ako strategické projekty a mal by sa na ne vzťahovať rámec umožňujúci ich rýchlejšiu realizáciu, najmä prostredníctvom prioritného statusu a kratších lehôt v postupe udeľovania povolení. Predkladatelia projektov, ktorí chcú získať status strategického projektu v oblasti emisnej neutrálnosti, musia formálne požiadať príslušný členský štát o takýto status v súlade s kritériami žiadosti a uznania stanovenými v tomto nariadení.

(27) Posúdenia vplyvov na životné prostredie a povolenia požadované v rámci práva Únie, a to aj v súvislosti s vodou, pôdou, ovzduším, ekosystémami, biotopmi, biodiverzitou a vtáctvom, sú neoddeliteľnou súčasťou postupu udeľovania povolení pre projekt výroby emisne neutrálnej technológie a predstavujú nevyhnutnú záruku zabezpečenia toho, aby sa zabránilo negatívnym vplyvom na životné prostredie alebo aby sa tieto vplyvy minimalizovali. Na zabezpečenie predvídateľnosti a včasného vykonania postupov udeľovania povolení pre projekty výroby emisne neutrálnych technológií by sa však mali využiť všetky možnosti na zjednodušenie požadovaných posúdení a povolení bez zníženia úrovne ochrany životného prostredia. V tejto súvislosti by sa nevyhnutné posúdenia mali zlúčiť, aby sa zabránilo zbytočnému prekrývaniu, a predkladatelia projektov a relevantné orgány by sa mali výslovne dohodnúť na rozsahu zlúčených posúdení ešte pred vykonaním posúdenia, aby sa predišlo zbytočným následným opatreniam.

(28) Konflikty týkajúce sa využívania pôdy môžu vytvárať prekážky pre zavádzanie projektov výroby emisne neutrálnej technológie. V dobre koncipovaných plánoch vrátane územných plánov a zonácie by sa malo zvážiť, či zaviesť prípadné projekty výroby emisne neutrálnej technológie, pričom by sa mali zohľadniť výsledky verejných konzultácií a potenciálne vplyvy na životné prostredie. Tieto plány majú potenciál pomôcť pri vyvažovaní verejného záujmu a spoločného blaha, znižovaní potenciálu konfliktu a urýchlení udržateľného zavádzania projektov výroby emisne neutrálnej technológie v Únii. Príslušné národné, regionálne a miestne orgány by sa preto mali nabádať, aby pri vypracúvaní plánov do nich vo vhodných prípadoch zahrnuli ustanovenia o projektoch výroby emisne neutrálnej technológie vrátane strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti.

(29) Zoskupovaním priemyselnej činnosti v záujme priemyselnej symbiózy sa môže minimalizovať vplyv týchto činností na životné prostredie a zvýšiť efektívnosť pre zainteresovaných priemyselných aktérov. Takéto zoskupovanie môže významne prispieť k dosiahnutiu cieľov tohto nariadenia. V tejto súvislosti sa týmto nariadením podporuje rozvoj akceleračných údolí emisnej neutrálnosti (ďalej len „údolia“). Cieľom týchto údolí je vytvoriť klastre priemyselných činností v oblasti emisnej neutrálnosti s cieľom zvýšiť atraktívnosť Únie ako miesta pre výrobné činnosti a ďalej zefektívniť administratívne postupy na vytvorenie emisne neutrálnych výrobných kapacít. Aby sa podporovala priemyselná symbióza, tieto údolia by mali mať z hľadiska rozlohy a technológií obmedzený rozsah. Pri vymedzovaní rozsahu by členské štáty mali zohľadniť potrebu uprednostňovať viacnásobné využitie identifikovaných oblastí s cieľom zabezpečiť rozšírenie, reindustrializáciu alebo vytvorenie priemyselných klastrov Únie v oblasti emisne neutrálnych technológií a dostupnosť príslušnej dopravnej a sieťovej infraštruktúry, skladovania a iných nástrojov flexibility. Zriadenie údolí by malo zodpovedať akémukoľvek plánovanému alebo existujúcemu súboru projektov a potenciálu prístupu k možnostiam vzdelávania a odbornej prípravy alebo ich organizovania s cieľom zabezpečiť dostupnosť kvalifikovanej pracovnej sily. Údolia by mali určiť členské štáty a každé takéto určenie by mal sprevádzať plán, v ktorom sa stanovia konkrétne vnútroštátne opatrenia na zvýšenie atraktívnosti údolia ako miesta pre výrobné činnosti. Údolia by sa mali využívať najmä ako nástroj na posilnenie emisne neutrálnych priemyselných činností v regiónoch s prihliadnutím na spravodlivú transformáciu a jej ciele, konkrétne v transformujúcich sa uhoľných regiónoch.

(30) Členské štáty by mali mať možnosť určiť a podporovať údolia. Pri určovaní údolia by členské štáty mali vypracovať plán, v ktorom uvedú emisne neutrálnu výrobnú činnosť, ktorá sa má v údolí vykonávať (ďalej len „plán“). Členské štáty by mali vykonať aj posúdenia vplyvov na životné prostredie, ako sa vyžaduje v prípade emisne neutrálnych výrobných činností, ktoré sa majú vykonávať v údolí. Takéto posúdenia vplyvov výrazne obmedzujú potrebu podnikov vykonávať tieto posúdenia povolení na emisne neutrálne výrobné činnosti v rámci oblasti pôsobnosti údolia. Plán by mal obsahovať výsledky posúdení vplyvov na životné prostredie, ako aj vnútroštátne opatrenia, ktoré sa majú prijať na minimalizáciu alebo zmiernenie akéhokoľvek negatívneho vplyvu na životné prostredie. Plán by mal zahŕňať aj konkrétne vnútroštátne opatrenia na podporu priemyselnej činnosti v rámci oblasti pôsobnosti údolia. Tieto opatrenia by mali zahŕňať opatrenia na investovanie do súkromných investícií do energetickej, digitálnej a dopravnej infraštruktúry alebo na ich stimulovanie, ako aj opatrenia na zníženie prevádzkových výdavkov priemyslu v údolí, ako sú rozdielové zmluvy o cenách energií. Medzi ďalšie opatrenia, ktoré treba zvážiť, patria opatrenia na posilnenie ochrany duševného vlastníctva, zriadenie inovačného centra v údolí a prilákanie startupov do údolia. S cieľom zaistiť bezpečnosť investícií pre priemysel Únie by sa v pláne malo špecifikovať aj trvanie podporných opatrení.

(31) Členské štáty sa vyzývajú, aby určili údolia v menej rozvinutých a prechodných regiónoch, ako aj v podporovaných oblastiach. Investície na účely zriadenia údolí, ich vybavenia vhodnou infraštruktúrou, konvertovania opustených priemyselných pozemkov a rozvoja miestnych zručností môžu využívať verejnú finančnú podporu, a to aj prostredníctvom spoločne spravovaných fondov, konkrétne Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu zriadených nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 ([20]), Fondu na spravodlivú transformáciu zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 ([21]) a Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057 ([22]). V súlade s pravidlami, ktorými sa riadi každý fond, a podľa uváženia príslušných riadiacich orgánov môžu tieto investície získať najvyššiu možnú mieru spolufinancovania povolenú každým fondom.

([20]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 60).

([21]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 1).

([22]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ESF+) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1296/2013 (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 21).

(32) Vzhľadom na úlohu údolí pri zhromažďovaní a združovaní zdrojov, ktoré sú relevantné pre otvorenú strategickú autonómiu Únie, a ich príspevok k bezpečnosti dodávok emisne neutrálnych technológií v Únii, ako aj k zelenej a digitálnej transformácii, by príslušné povoľujúce orgány mali považovať tieto údolia za verejný záujem. Uvedené opatrenie spočíva v zavedení ustanovenia, v ktorom sa stanovuje, že projekty v údoliach sú vo verejnom záujme na účely príslušného práva Únie v oblasti životného prostredia. Tieto projekty by nemali mať závažné nepriaznivé účinky na životné prostredie, ktoré nemožno zmierniť ani kompenzovať. Na základe posúdenia *ex ante* môže príslušný povoľovací orgán dospieť k záveru, že verejný záujem, ktorému slúžia projekty v údolí, prevažuje nad verejnými záujmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia, a že sa teda projekty môžu schváliť za predpokladu, že sú splnené všetky príslušné podmienky stanovené v smernici 2000/60/ES, smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES ([23]), smernici 92/43/EHS a legislatívnych aktoch Únie o obnove prírody.

(33) Nepredvídateľnosť, zložitosť a občas neprimeraná dĺžka vnútroštátnych postupov udeľovania povolení oslabujú bezpečnosť investícií potrebnú pre účinné vypracúvanie projektov výroby emisne neutrálnych technológií vrátane strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti. Členské štáty by preto v záujme zabezpečenia a zrýchlenia účinnej realizácie týchto projektov mali uplatňovať zjednodušené a efektívne postupy udeľovania povolení. Členské štáty by okrem toho mali zvážiť politickú inováciu v tejto oblasti. Strategické projekty v oblasti emisnej neutrálnosti by sa navyše mali na vnútroštátnej úrovni považovať za naliehavé, a preto by mali mať prioritný status, pokiaľ sa vo vnútroštátnom práve ustanovujú takéto postupy pre naliehavé prípady a v rozsahu, v ako sa ustanovujú, vo všetkých s nimi súvisiacich súdnych konaniach a postupoch urovnávania sporov, pričom by sa malo zabezpečiť dodržiavanie práva na obhajobu, ak sa vo vnútroštátnom práve ustanovujú takéto postupy pre naliehavé prípady a v rozsahu, v akom sa ustanovujú. Malo by sa to dosiahnuť bez toho, aby sa príslušným orgánom bránilo zjednodušiť postupy udeľovania povolení okrem iného pre iné projekty výroby emisne neutrálnych technológií, ktoré nie sú strategickými projektmi v oblasti emisnej neutrálnosti.

(34) Na dosiahnutie cieľov na rok 2030 je potrebné venovať osobitnú pozornosť strategickým projektom v oblasti emisnej neutrálnosti, a to aj vzhľadom na ich významný príspevok k smerovaniu k nulovej bilancii emisií CO_2 do roku 2050. Tieto projekty zohrávajú kľúčovú úlohu v rámci otvorenej strategickej autonómie Únie, pričom zabezpečujú, aby občania mali prístup k čistej, cenovo dostupnej a bezpečnej energii. Na tieto projekty by sa vzhľadom na ich úlohu mali vzťahovať ešte jednoduchšie a efektívnejšie postupy udeľovania povolení, mali by získať štatút najvyššieho možného národného významu podľa vnútroštátneho práva a mali by využívať dodatočnú podporu na prilákanie investícií, pričom by mali naďalej spĺňať záväzky Únie a medzinárodné záväzky podľa smerníc 2009/147/ES, 92/43/EHS, legislatívnych aktov Únie o obnove prírody a Dohovoru Európskej hospodárskej komisie Organizácie Spojených národov o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia podpísaného v Aarhuse 25. júna 1998, ako aj uplatniteľné povinnosti v oblasti sociálneho a pracovného práva stanovené právom Únie alebo vnútroštátnym právom.

(35) Vzhľadom na úlohu strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti pri zaisťovaní bezpečnosti dodávok Únie v prípade emisne neutrálnych technológií a na ich príspevok k dosahovaniu otvorenej strategickej autonómie Únie a zelenej a digitálnej transformácie by príslušné povoľujúce orgány mali tieto projekty považovať za projekty vo verejnom záujme. Povoľujúci orgán môže na základe individuálneho posúdenia jednotlivých projektov dospieť k záveru, že verejný záujem, ktorému slúži daný projekt, prevažuje nad verejnými záujmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia, a že sa teda projekt môže schváliť za predpokladu, že boli splnené všetky príslušné podmienky uvedené v smernici 2000/60/ES, 2009/147/ES alebo 92/43/EHS alebo v legislatívnych aktoch Únie o obnove prírody.

(36) Takisto je potrebné stanoviť opatrenia na dosiahnutie cieľa Únie, ktorým je 50 miliónov ton ročnej prevádzkovej kapacity vtláčania CO_2 do roku 2030, čím sa podporí dekarbonizácia priemyselných odvetví Únie a boj proti zmene klímy.

(37) Komisia v roku 2020 prijala stratégiu integrácie energetického systému EÚ. V uvedenej stratégii sa stanovuje vízia, ako urýchliť prechod na integrovanejší energetický systém, ktorý podporuje klimaticky neutrálne hospodárstvo pri najnižších nákladoch vo všetkých sektoroch. Zahŕňa tri prvky, ktoré sa vzájomne dopĺňajú a podporujú: po prvé „obehovejší“ energetický systém, ktorého základom je energetická efektívnosť; po druhé masívnejšiu priamu elektrifikáciu v sektoroch koncovej spotreby; po tretie, využívanie obnoviteľných a nízkouhlíkových palív vrátane vodíka. Aspekty súvisiace s integráciou energetického systému sa týkajú riešení pre úplnú integráciu všetkej elektriny vyrobenej zariadeniami na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov do širšieho energetického systému. To zahŕňa

([23]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7).

prijatie technických riešení, ktoré umožňujú integráciu nadbytočnej elektriny vyrobenej zariadeniami na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, a to aj prostredníctvom uskladnenia a rozšírením plánovateľných nefosílnych zdrojov energie v sústave, v jej rôznych formách a prostredníctvom riadenia na strane spotreby.

(38) CCS je technológia, ktorá prispeje k zmierneniu zmeny klímy. Spočíva v zachytávaní CO_2 z priemyselných zariadení, jeho preprave na úložisko a vtláčaní do vhodnej podzemnej geologickej jednotky na účely trvalého uloženia.

(39) Rozvoj riešení v oblasti CCS pre priemysel naráža na zlyhanie koordinácie. Na jednej strane – napriek skutočnosti, že cenový signál CO_2 poskytnutý systémom ETS robí takéto investície životaschopnými, priemyselné odvetvia, ktoré investujú do zachytávania emisií CO_2, čelí významnému riziku, že nedokáže získať prístup k povolenému geologickému úložisku. Na druhej strane, investori investujúci do prvých geologických úložísk CO_2 čelia počiatočným nákladom spojeným s identifikáciou, výstavbou a posúdením týchto úložísk a až potom môžu požiadať o zákonné povolenie na ukladanie. Transparentnosť, pokiaľ ide o potenciálnu kapacitu na uskladňovanie CO_2 z hľadiska geologickej vhodnosti príslušných oblastí a všetkých existujúcich geologických údajov vrátane nespracovaných a modelových údajov, najmä z prieskumu miest ťažby uhľovodíkov, môže byť oporou pre organizátorov trhu pri plánovaní ich investícií. Členské štáty by mali pri zohľadnení dôvernosti, národnej bezpečnosti a citlivých obchodných aspektov, ako aj primeranej kompenzácie za súkromne generované a vlastnené údaje takéto existujúce údaje zverejňovať a pravidelne vykazovať vo výhľadovej správe o každom pokroku pri výstavbe geologických úložísk CO_2 a o príslušných potrebách v oblasti ich kapacity vtláčania a kapacity na uskladňovanie, s cieľom spoločne dosiahnuť cieľovú kapacitu vtláčania CO_2 platnú pre celú Úniu. Týmito povinnosťami týkajúcimi sa transparentnosti nie je dotknuté právo členských štátov nepovoľovať alebo obmedzovať zavádzanie kapacít na uskladňovanie CO_2 na svojom území.

(40) S cieľom zabrániť uviaznutým aktívam a zabezpečiť, aby ekonomicky životaschopná kapacita vtláčania viedla k zníženiu emisií CO_2, by sa malo vypracovať ekonomické zdôvodnenie pre celý hodnotový reťazec. Preto je potrebné vytvoriť do roku 2030 úplné a individuálne hodnotové reťazce CCS vrátane zachytávania, prepravy a ukladania, a to prostredníctvom účinných politík Únie a vnútroštátnych politík s primeranými predpismi zaručujúcimi hospodársku súťaž a otvorený prístup.

(41) Hlavnou prekážkou pre investície do zachytávania oxidu uhličitého, ktoré sú v súčasnosti čoraz viac ekonomicky životaschopné, je dostupnosť fungujúcich geologických úložísk CO_2 v Únii, čo je základom stimulov vyplývajúcich zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES ([24]). Únia musí v záujme rozšírenia tejto technológie a svojich hlavných výrobných kapacít vytvoriť výhľadovo orientovanú ponuku trvalých geologických úložísk CO_2 povolených v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/31/ES ([25]), ako aj prepravnú infraštruktúru CO_2. Vďaka vymedzeniu cieľa Únie vo výške 50 miliónov ton ročnej prevádzkovej kapacity vtláčania CO_2 do roku 2030 v súlade s očakávanými kapacitami, ktoré budú potrebné do roku 2030, a s ohľadom na spoločnosti pôsobiace predovšetkým v členských štátoch s veľmi obmedzenou kapacitou na uskladňovanie z dôvodu právnych, geologických, geografických, technických alebo trhových obmedzení môžu príslušné odvetvia koordinovať svoje investície smerom k európskemu hodnotovému reťazcu prepravy a uskladňovania emisne neutrálneho CO_2, ktorý môžu priemyselné odvetvia využiť na dekarbonizáciu svojich činností. Týmto počiatočným nasadením sa zároveň podporí ďalšie ukladanie CO_2 s výhľadom do roku 2050. Podľa odhadov Komisie by Únia mohla potrebovať zachytiť až 550 miliónov ton CO_2 ročne do roku 2050, aby splnila cieľ emisnej neutrálnosti, a to aj formou odstraňovania uhlíka. Tento prvý cieľ kapacity na uskladňovanie v priemyselnom meradle zníži riziko investícií do zachytávania emisií CO_2 ako významného nástroja na dosiahnutie klimatickej neutrality. Cieľ Únie stanovený na 50 miliónov ton ročnej prevádzkovej kapacity vtláčania CO_2 do roku 2030 sa po začlenení tohto nariadenia do Dohody o Európskom hospodárskom priestore zodpovedajúcim spôsobom upraví. S cieľom zabezpečiť dosiahnutie cieľa Únie by členské štáty mali prijať potrebné opatrenia na uľahčenie a stimulovanie zavádzania projektov CCS. Takéto opatrenia by mali zahŕňať aj opatrenia, ktoré motivujú producentov emisií k zachytávaniu emisií, a investičnú podporu pre investorov do prepravných infraštruktúr CO_2 na prepravu CO_2 na úložiská.

([24]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003 o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2003, s. 32).

([25]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/31/ES z 23. apríla 2009 o geologickom ukladaní oxidu uhličitého a o zmene a doplnení smernice Rady 85/337/EHS, smerníc Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES a nariadenia (ES) č. 1013/2006 (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 114).

(42) V každej medzinárodnej dohode týkajúcej sa trvalého ukladania CO_2 Únie v tretích krajinách by sa mali stanoviť rovnocenné podmienky s cieľom zaistiť trvalo zabezpečené a environmentálne bezpečné geologické ukladanie zachyteného CO_2 a zabezpečiť, aby sa ukladanie CO_2 v Únii nepoužívalo na zvýšenie produkcie uhľovodíkov a zodpovedalo skutočnému zníženiu emisií.

(43) Vymedzením úložísk CO_2 a akýchkoľvek súvisiacich projektov infraštruktúry pre CO_2 a zachytávania CO_2, ktoré prispievajú k cieľu Únie do roku 2030, ako strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti sa môže urýchliť a uľahčiť rozvoj úložísk CO_2 a čoraz vyšší dopyt priemyslu po úložiskách sa môže nasmerovať na úložiská, ktoré budú nákladovo najefektívnejšie. Čoraz viac dosluhujúcich plynových a ropných polí, ktoré by sa mohli prerobiť na bezpečné úložiská CO_2, sa nachádza na konci svojej užitočnej produkčnej životnosti. Ropný a plynárenský priemysel okrem toho potvrdil svoje odhodlanie pustiť sa do energetickej transformácie, pričom disponuje aktívami, zručnosťami a poznatkami potrebnými na prieskum a rozvoj ďalších úložísk. Na dosiahnutie cieľa Únie stanoveného na 50 miliónov ton ročnej prevádzkovej kapacity vtláčania CO_2 do roku 2030 musí odvetvie zlúčiť svoje príspevky, aby sa zabezpečilo, že CCS ako riešenie v oblasti klímy bude k dispozícii pred vznikom dopytu. V záujme zabezpečenia včasného, celoúnijného a nákladovo efektívneho rozvoja úložísk CO_2 v súlade s cieľom Únie v oblasti kapacity vtláčania by držitelia povolení na ťažbu ropy a zemného plynu v Únii mali k tomuto cieľu prispievať na pomernom základe podľa svojej výrobnej kapacity týkajúcej sa ropy a zemného plynu a zároveň by mali ponúkať flexibilitu, pokiaľ ide o spoluprácu a zohľadnenie iných príspevkov tretích strán. Prístup založený na hodnotovom reťazci by sa mal podporovať opatreniami prijatými na úrovni Únie aj na vnútroštátnej úrovni. Držitelia povolení na ťažbu ropy a zemného plynu v Únii by preto mali uskutočniť potrebné investície a podporovať rozvoj životaschopných obchodných modelov pre celý hodnotový reťazec oxidu uhličitého.

(44) S cieľom prispieť k cieľu Únie v oblasti kapacity vtláčania CO_2 môžu povinné subjekty uzatvárať dohody s nepovinnými subjektmi s cieľom úplne alebo čiastočne splniť svoju povinnosť. Tieto dohody môžu byť súčasťou dohody o spoločnom podniku, ktorou sa zriaďuje úložisko, alebo sa môžu vykonávať oddelene medzi stranami s cieľom splniť príspevok povinného subjektu. Ak boli takéto spoločné podniky zriadené pred dátumom nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia, na splnenie povinností povinných partnerských strán sa môže použiť plná kapacita vtláčania príslušného projektu spoločného ukladania CO_2.

(45) S cieľom zabezpečiť, aby sa úložiská budovali za riadnych trhových podmienok, by Komisia mala vykonať posúdenie, ktoré sa zameria na vzťah medzi konkrétnym dopytom po kapacite vtláčania v rámci projektov zachytávania CO_2 a hlavnou infraštruktúrou potrebnou na prepravu CO_2, ktorá prebieha alebo sa plánuje uviesť do prevádzky do roku 2030, a povinnosťami v oblasti kapacity na uskladňovanie do roku 2030.

(46) Výnimky z tejto povinnosti sú základným nástrojom na to, aby sa za týchto okolností zabránilo uviaznutým aktívam. S cieľom účinne uplatňovať tieto výnimky by členské štáty a Komisia mali v plnej miere spolupracovať s relevantnými oprávnenými subjektmi pri každom posúdení potreby výnimky, najmä v prípade, keď oprávnený subjekt označí potrebu výnimky. Na účely dosiahnutia cieľa Únie týkajúceho sa kapacity vtláčania CO_2, ak sa na základe posúdenia Komisie neudelí žiadna výnimka alebo ak príslušný členský štát nepožiadal o výnimku, Komisia a členský štát budú spolupracovať s relevantnými oprávnenými subjektmi s cieľom pomôcť pri riešení prekážok a ťažkostí, aby sa uľahčilo splnenie tejto povinnosti.

(47) Na to, aby sa zabezpečilo zavedenie plánovania cezhraničnej infraštruktúry, je potrebné vynaložiť dodatočné politické úsilie. Pri realizácii projektov CCS a zachytávania a využívania oxidu uhličitého je mimoriadne dôležitá dostupnosť a prepojenosť celej škály spôsobov prepravy CO_2. Preprava sa môže realizovať rôznymi spôsobmi vrátane lodí, nákladných člnov, vlakov a nákladných vozidiel, ako aj pevnými zariadeniami na pripojenie a dokovanie, skvapalňovanie, dočasné ukladanie a konverziu CO_2 so zreteľom na jeho ďalšiu prepravu potrubím a špeciálnymi druhmi dopravy.

(48) Členské štáty by mali mať možnosť vytvárať subjekty alebo poskytovať podporu vytváraniu subjektov, ktorých cieľom je vytvorenie prepravných sietí CO_2 vrátane výstavby infraštruktúry alebo poskytovania plavidiel alebo iných dopravných prostriedkov.

(49) Zachytávanie, ukladanie a využívanie CO_2 bude nevyhnutne súčasťou dekarbonizovanej budúcnosti Únie vrátane jeho odstraňovania. Je potrebný dobre fungujúci celoúnijný trh pre zachytávaný CO_2, služby vtláčania CO_2, služby prepravy CO_2 a činnosti zamerané na využívanie uhlíka. Tento trh by mal plniť určité ciele verejnej politiky ekonomicky najvýhodnejším spôsobom. Celkovým cieľom je udržateľná a nákladovo efektívna dekarbonizácia priemyslu Únie tým, že sa zabezpečí, aby sa akékoľvek emisie CO_2, ktoré nemožno znížiť pomocou technických prostriedkov, alebo ak zníženie týchto emisií nie je ekonomicky uskutočniteľné, mohli zachytávať a ukladať alebo

využívať, čím sa zabráni oneskoreným emisiám. Uvedený trh by mal takisto zaistiť bezpečnosť, udržateľnosť a trvalosť geologického ukladania zachyteného CO_2 a aby bol zachytený CO_2 k dispozícii na činnosti súvisiace s využívaním uhlíka v súlade s cieľmi Únie v oblasti klímy. Fungujúci trh s CO_2 by sa mal opierať aj o sieť prepravnej infraštruktúry CO_2 s minimálnou environmentálnou stopou, ktorá je prístupná pre účastníkov trhu za spravodlivých, otvorených a nediskriminačných podmienok. Tento trh by mal byť v súlade s environmentálnymi normami Únie.

(50) Využívaním zachyteného CO_2 v určitých výrobných procesoch sa CO_2 môže trvalo ukladať alebo prispieť k zníženiu závislosti Únie od fosílnych palív. Všetky subjekty zapojené do hodnotového reťazca činností vtláčania CO_2 stanovených v tomto nariadení by sa preto mali nabádať, aby zvážili, či by sa CO_2, ktorý sa má uložiť, mohol trvalo uložiť v nových výrobkoch alebo či by mohol podporiť ciele Únie znížiť jej závislosť od fosílnych palív.

(51) Únia pomáha budovať globálny hospodársky systém postavený na otvorenom a transparentnom obchodovaní založenom na pravidlách, presadzuje dodržiavanie a zlepšovanie noriem sociálnej a environmentálnej udržateľnosti a klimatickej transformácie a je plne zaviazaná tieto hodnoty dodržiavať. Cieľom Únie je vytvoriť rovnaké podmienky reformou Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „WTO“), budovaním nových partnerstiev a bojom proti nekalým obchodným praktikám a nadmernej výrobnej kapacite, zabezpečiť spravodlivé konkurenčné prostredie pre priemysel Únie, a to aj prostredníctvom priemyselných partnerstiev zameraných na emisnú neutrálnosť, ktoré pracovníkom poskytne kvalitné pracovné miesta.

(52) S cieľom zaistiť prístup Únie k bezpečným a udržateľným dodávkam emisne neutrálnych technológií potrebných na zabezpečenie odolnosti Únie a na dosiahnutie jej cieľov klimatickej neutrality musí byť vnútorný trh prostredím podporujúcim inovácie v oblasti emisne neutrálnych technológií. Inovácie budú kľúčovým faktorom pri zabezpečovaní konkurencieschopnosti Únie, ako aj pri čo najskoršom dosiahnutí cieľov emisnej neutrálnosti. Vzhľadom na rýchly vývoj v oblasti emisne neutrálnych technológií, ako aj na významné regulačné usmernenia poskytnuté pre zelenú transformáciu je v záujme dosiahnutia cieľov tohto nariadenia mimoriadne dôležité, aby sa pri ich príprave, preskúmaní a revízii prostredníctvom uplatňovania zásady inovácie zvážili potenciálne vplyvy práva a politických iniciatív Únie na inovácie.

(53) S cieľom zohľadniť ciele tohto nariadenia by Komisia mohla zvážiť, či aktualizovať spôsoby transformácie, ktoré sa vypracúvajú v nadväznosti na oznámenie Komisie z mája 2021 a ktorými by sa mohli identifikovať faktory umožňujúce transformáciu a konkurencieschopnosť priemyslu Únie, ako aj prekážky brániace takejto transformácii a konkurencieschopnosti, alebo či zohľadniť toto nariadenie vo všetkých takýchto budúcich iniciatívach.

(54) V rámci prvého piliera Priemyselného plánu v kontexte Zelenej dohody by Únia mala vytvoriť a udržiavať priemyselnú základňu na poskytovanie riešení v oblasti emisne neutrálnych technológií, aby zabezpečila svoje dodávky energie a zároveň dodržala svoje ambície týkajúce sa klimatickej neutrality. Na podporu tohto cieľa a na predchádzanie závislostiam pri dodávkach emisne neutrálnych technológií, ktoré by zdržali úsilie Únie v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov alebo ohrozili bezpečnosť dodávok energie, by sa v tomto nariadení mali zaviesť ustanovenia na povzbudenie dopytu po udržateľných a odolných emisne neutrálnych technológiách.

(55) Uplatňovaním minimálnych povinných požiadaviek sa zabezpečuje, aby sa pákový efekt verejných výdavkov na zvýšenie dopytu po výkonnejšom obstarávaní emisne neutrálnych výrobkov v oblasti environmentálnej udržateľnosti zvýšil štruktúrovaným spôsobom, ktorý je realizovateľný pre verejných obstarávateľov a obstarávateľov. Niektoré výnimky by mali zabezpečiť, aby sa verejní obstarávatelia a obstarávatelia vyhli konkrétnym nežiaducim dôsledkom. Tieto výnimky sa týkajú monopolných situácií, osobitných zlyhaní trhu alebo situácií, keď by verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia mohli čeliť neprimeraným nákladom alebo technickej nezlučiteľnosti. Verejní obstarávatelia a obstarávatelia by mali mať naďalej možnosť zahrnúť do svojich súťažných podkladov dodatočné minimálne požiadavky za predpokladu, že sú v súlade so smernicami Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ ([26]), 2014/24/EÚ ([27]) alebo 2014/25/EÚ ([28]) a s uplatniteľným odvetvovým právom. Takisto by mali mať

([26]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 o udeľovaní koncesií (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 1).
([27]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65).
([28]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243).

naďalej možnosť za rovnakých podmienok použiť kritériá na vyhodnotenie ponúk na určenie ekonomicky najvýhodnejšej ponuky, ako sú cena, náklady alebo iné kritériá.

(56) V prípade zákaziek na práce a koncesií na stavebné práce, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, by si verejní obstarávatelia a obstarávatelia mali vybrať jednu alebo viacero osobitných podmienok, požiadaviek alebo zmluvných záväzkov, ktoré pomôžu dosiahnuť viacero cieľov, ako je riešenie sociálnych aspektov alebo aspektov súvisiacich so zamestnanosťou s cieľom dosiahnuť pozitívny sociálny výsledok, prípadne účinne zohľadniť obavy týkajúce sa kybernetickej bezpečnosti alebo získať dostatočnú istotu, že príslušné produkty budú dodané včas. Tieto aspekty sú dôležité aj na posilnenie odolnosti. Mali by sa tiež stanoviť výnimky týkajúce sa monopolných situácií, osobitných zlyhaní trhu alebo situácií, keď by verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia mohli čeliť neprimeraným nákladom alebo technickej nezlučiteľnosti.

(57) V niektorých prípadoch by sa mala venovať pozornosť príspevku ponuky k odolnosti vo vzťahu k určitým tretím krajinám. Ak Komisia stanovila, že podiel emisne neutrálnej technológie alebo jej hlavných špecifických komponentov pochádzajúcich z tretej krajiny predstavuje viac ako 50 % dodávok tejto špecifickej technológie alebo týchto komponentov v rámci Únie, verejní obstarávatelia a obstarávatelia by mali byť povinní zahrnúť do svojich súťažných podkladov niekoľko podmienok, aby dosiahli odolný výsledok. Týmto spôsobom by hodnota konkrétnej emisne neutrálnej technológie alebo hlavných špecifických komponentov konkrétnej emisne neutrálnej technológie pochádzajúcich z dotknutej tretej krajiny nemala za osobitných podmienok presiahnuť 50 % limit. Okrem toho, ak Komisia stanovila, že podiel dodávok uvedených výrobkov alebo komponentov pochádzajúcich z tretej krajine v rámci Únie sa počas dvoch po sebe nasledujúcich rokov zvýšil v priemere aspoň o 10 percentuálnych bodov a dosiahol aspoň 40 % dodávok v rámci Únie, mal by sa uplatňovať rovnaký mechanizmus. To Únii umožní efektívne zohľadniť vyvíjajúce sa závislosti. V prípade zákaziek, na ktoré sa vzťahuje dodatok I Únie k Dohode Svetovej obchodnej organizácie o vládnom obstarávaní (ďalej len „Dohoda o vládnom obstarávaní“) alebo iné príslušné medzinárodné dohody, ktorými je Únia viazaná, by verejní obstarávatelia a obstarávatelia nemali uplatňovať tieto požiadavky na emisne neutrálne technológie alebo na ich hlavné špecifické komponenty pochádzajúce zo zdrojov dodávok, ktoré sú signatármi týchto dohôd.

(58) V prípade nedodržania týchto požiadaviek odolnosti by verejní obstarávatelia a obstarávatelia mali vo svojich súťažných podkladoch vyžadovať, aby bol hlavný dodávateľ povinný zaplatiť dotknutému verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi primeraný poplatok vo výške aspoň 10 % hodnoty konkrétnych emisne neutrálnych technológií zákazky s cieľom zabezpečiť dodržiavanie mechanizmu.

(59) Členské štáty by nemali diskriminovať poskytovateľa emisne neutrálnych technológií z iného členského štátu, ani ich nesmie vystaviť neodôvodnene rozdielnemu zaobchádzaniu. Táto povinnosť odráža už existujúcu povinnosť verejných obstarávateľov a obstarávateľov v súlade so smernicami 2014/23/EÚ, 2014/24/EÚ a 2014/25/EÚ zaobchádzať s hospodárskymi subjektmi rovnako a nediskriminačne a dodržiavať procesné pravidlá stanovené v uvedených smerniciach, aby sa zabezpečil praktický účinok zásad rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie a aby sa postupy verejného obstarávania otvorili hospodárskej súťaži.

(60) Bez toho, aby bolo dotknuté právo Únie uplatniteľné na konkrétnu technológiu, a to aj podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1781 ([29]) a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1542 ([30]), a pokiaľ sa v nich nestanovuje inak, verejní obstarávatelia a obstarávatelia by pri hodnotení environmentálnej udržateľnosti emisne neutrálnych riešení obstaraných na základe tohto nariadenia mali byť schopní zohľadniť rôzne prvky s vplyvom na klímu a životné prostredie.

(61) Na Komisiu by sa mali preniesť vykonávacie právomoci na stanovenie hlavných zásad pre verejných obstarávateľov a obstarávateľov s cieľom určiť technické špecifikácie, požiadavky a podmienky plnenia zákazky týkajúce sa environmentálnej udržateľnosti pre verejné zákazky. Tým by nemalo byť dotknuté právo Únie uplatniteľné na konkrétne technológie, a to aj podľa nariadenia (EÚ) 2024/1781 a nariadenia (EÚ) 2023/1542.

([29]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1781 z 13. júna 2024, ktorým sa zriaďuje rámec na stanovenie požiadaviek na ekodizajn udržateľných výrobkov, mení smernica (EÚ) 2020/1828 a nariadenie (EÚ) 2023/1542 a zrušuje smernica 2009/125/ES (Ú. v. EÚ L, 2024/1781, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj).

([30]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1542 z 12. júla 2023 o batériách a odpadových batériách, ktorým sa mení smernica 2008/98/ES a nariadenie (EÚ) 2019/1020 a zrušuje smernica 2006/66/ES (Ú. v. EÚ L 191, 28.7.2023, s. 1).

(62) S cieľom zohľadniť v postupe verejného obstarávania alebo aukcie potrebu podporovať výrobu alebo spotrebu energie z obnoviteľných zdrojov a potrebu diverzifikovať zdroje dodávok emisne neutrálnych technológií od jedného zdroja dodávok a bez toho, aby boli dotknuté medzinárodné záväzky Únie, by sa dodávky mali považovať za nedostatočne diverzifikované aspoň vtedy, ak konkrétna emisne neutrálna technológia alebo jej hlavné špecifické komponenty pochádzajú z jednej tretej krajiny a predstavujú viac ako 50 % týchto dodávok v rámci Únie.

(63) S cieľom podporiť zodpovedné obchodné správanie uchádzačov, kybernetickú bezpečnosť a bezpečnosť údajov použitých technológií, projektov a súvisiacich infraštruktúr a podporiť úplnú a včasnú realizáciu projektov by orgány verejnej moci, ktoré navrhujú aukcie na zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov, mali do svojich postupov zahrnúť predbežné kvalifikačné kritériá týkajúce sa zodpovedného obchodného správania, kybernetickej a bezpečnosti údajov a schopnosti realizovať projekt v plnej miere a včas.

(64) S cieľom podporiť cieľ rozvíjať a udržiavať priemyselnú základňu na poskytovanie technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov v záujme zaistenia dodávok energie v Únii a zabránenia závislosti od dodávok týchto technológií, ktoré by oddialili úsilie Únie o zníženie emisií skleníkových plynov alebo ohrozili bezpečnosť dodávok energie, by orgány verejnej moci, ktoré navrhujú aukcie na zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov, mali zvýšiť udržateľnosť a odolnosť dodávok týchto technológií v rámci Únie. Členské štáty by mali posúdiť príspevok aukcií k udržateľnosti preskúmaním environmentálnej udržateľnosti ponúk, ich prínosu k inovácii a integrácii energetického systému. Na tento účel by členské štáty mali mať možnosť zaviesť do postupov aukcií predbežné kvalifikačné kritériá alebo kritériá na vyhodnotenie ponúk. Zatiaľ čo predbežné kvalifikačné kritériá by mali spĺňať všetky projekty uchádzačov, aby sa mohli zúčastniť na aukcii, kritériá na vyhodnotenie ponúk sú zamerané na hodnotenie a zoradenie jednotlivých projektov zúčastňujúcich sa na aukcii.

(65) Pri posudzovaní environmentálnej udržateľnosti ponúk, či už vo forme predbežných kvalifikačných kritérií alebo kritérií na vyhodnotenie ponúk, môžu orgány verejnej moci, ktoré pripravujú aukcie na zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov, zohľadniť rôzne prvky s vplyvom na klímu a životné prostredie. Medzi tieto prvky by mohli patriť trvanlivosť a spoľahlivosť riešenia; jednoduchosť opravy a údržby a prístup k takýmto službám; jednoduchosť modernizácie a renovovania; jednoduchosť a kvalita recyklácie; používanie látok; spotreba energie, vody a ďalších zdrojov v jednom alebo vo viacerých fázach životného cyklu výrobku; hmotnosť a objem výrobku a jeho obalu; začlenenie obnoviteľných materiálov, recyklovaných alebo použitých komponentov; množstvo, vlastnosti a dostupnosť spotrebného materiálu potrebného na správne používanie a údržbu; environmentálna stopa výrobku a vplyvy jeho životného cyklu na životné prostredie; uhlíková stopa výrobku; uvoľňovanie mikroplastov; emisie do ovzdušia, vody alebo pôdy uvoľnené v jednej alebo vo viacerých fázach životného cyklu výrobku; množstvo vytvoreného odpadu; a podmienky používania.

(66) Na podporu navrhovania a výroby inovačnejších a pokročilejších technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov sa v rámci príspevku ponúk k udržateľnosti môže v podobe predbežných kvalifikačných kritérií alebo kritérií na vyhodnotenie ponúk posúdiť prínos k inovácii stanovením predbežných kvalifikačných kritérií alebo kritérií na vyhodnotenie ponúk, ktoré podporujú využívanie úplne nových riešení alebo zlepšenie porovnateľných najmodernejších riešení.

(67) Na podporu integrácie energie z obnoviteľných zdrojov do energetického systému Únie a jej prínosov pre nákladovo efektívnu dekarbonizáciu sa v príspevku ponúk k udržateľnosti môže posúdiť prínos ponúk k integrácii energetického systému, napríklad prostredníctvom uskladňovanie energie, zhodnocovania odpadového tepla a chladu a výroby vodíka z obnoviteľných zdrojov.

(68) S cieľom zvýšiť odolnosť dodávok emisne neutrálnych technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov a zabrániť nadmernej závislosti od krajín s vysokou koncentráciou dodávok v rámci Únie by orgány verejnej moci mali prostredníctvom predbežných kvalifikačných kritérií alebo kritérií na vyhodnotenie ponúk posúdiť príspevok jednotlivých projektov zúčastňujúcich sa na aukciách k zvyšovaniu odolnosti pri zavádzaní energie z obnoviteľných zdrojov, pričom by mali zohľadniť potrebu diverzifikovať dodávky technológií energie z obnoviteľných zdrojov bez toho, aby boli dotknuté medzinárodné záväzky Únie. Pri uplatňovaní kritéria odolnosti by orgány verejnej moci mali zohľadniť, že ponuka by sa mala považovať aspoň za nedostatočne diverzifikovanú, ak je viac ako 50 % dopytu v rámci Únie po špecifickej emisne neutrálnej technológii alebo jej hlavných špecifických komponentoch pochádzajúcich z jednej tretej krajiny.

(69) Pri použití ako kritérií na vyhodnotenie ponúk nie je stanovením váhy kritérií týkajúcich sa príspevku ponuky k udržateľnosti a odolnosti v súvislosti s aukciami na zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov dotknutá možnosť orgánov, ktoré tieto aukcie pripravujú, stanoviť vyššiu prahovú hodnotu pre kritériá týkajúce sa environmentálnej udržateľnosti, inovácií a integrácie energetického systému, ak je to zlučiteľné s akýmkoľvek limitom pre necenové kritériá stanoveným v pravidlách štátnej pomoci. Uplatňovaním týchto kritérií a ich minimálnej a kombinovanej váhy v aukciách by sa v každom prípade malo zabezpečiť, aby aukcie zostali konkurencieschopné a boli v súlade s článkami 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

(70) V záujme zvýšenia dodávok technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov v Únii s cieľom dosiahnuť celkové ročné referenčné potreby výroby do roku 2030 v rámci Únie by sa v tomto nariadení mal stanoviť konkrétny podiel objemu obchodovaného formou aukcie, na ktorý sa uplatňujú necenové kritériá. Komisia by mala tento podiel posudzovať každé dva roky s cieľom určiť vplyv necenových kritérií na vývoj ročnej výroby technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov v Únii a zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov vrátane ich finančného vplyvu a ich vplyvu na rýchlosť zavádzania, pričom sa zohľadní aj realizovateľnosť a zrozumiteľnosť systému pre realizátorov projektov. Ak z posúdení vyplynie, že uplatňovanie kritérií odolnosti a udržateľnosti pozitívne prispieva k bezpečnosti dodávok emisne neutrálnych technológií v Únii, najmä zvýšením výrobnej kapacity technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov v Únii, a významne nebráni dosiahnutiu cieľov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov stanovených v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 ([31]) vrátane zavádzania v každom členskom štáte, uplatňovanie týchto ustanovení by sa malo postupne zvýšiť. Každý krok by mal podliehať posúdeniu vplyvov s cieľom zabezpečiť, aby vyššie podiely naďalej pozitívne prispievali k bezpečnosti dodávok technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov a aby tieto prínosy prevážili nad účinkami na náklady a rýchlosť zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov. Pri určovaní podielu objemu obchodovaného formou aukcie by sa malo, ak je to vhodné a uskutočniteľné, usilovať o postupné celkové zvýšenie s cieľom prispieť k splneniu celkových cieľov tohto nariadenia a dosiahnuť 50 % do konca roku 2029.

(71) V závislosti od ich cieľov v oblasti zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov a ich vnútroštátnych stratégií dekarbonizácie by uplatňovanie kritérií odolnosti a udržateľnosti mohlo mať na členské štáty veľmi odlišný vplyv. Pri posudzovaní vplyvov týchto kritérií na zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov by preto Komisia mala preskúmať celkový finančný vplyv a účinky na zavádzanie v Únii, ako aj vplyv na členské štáty a iné príslušné zainteresované strany vrátane domácností a spoločností. S cieľom určiť vplyv na zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov a zohľadniť praktické skúsenosti s uplatňovaním necenových kritérií by Komisia mala v rámci svojho posúdenia a štruktúrovaným a transparentným spôsobom konzultovať s vnútroštátnymi orgánmi vykonávajúcimi aukcie.

(72) Kritériá pre aukcie by mohli predstavovať nadmernú záťaž pre predkladateľov projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov s malou kapacitou. S cieľom obmedziť vplyv tohto nariadenia na aukcie na podporu projektov s maximálnou kapacitou 10 megawattov by členské štáty mali mať možnosť vylúčiť tieto aukcie z výpočtu celkového objemu kapacity obchodovanej formou aukcie za rok.

(73) Ak sa na aukcie, na ktoré sa vzťahujú kritériá predbežnej kvalifikácie, odolnosti a udržateľnosti, neprihlásil dostatočný počet uchádzačov, zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov by sa nemalo spomaliť tým, že sa členským štátom uloží povinnosť uplatňovať tieto kritériá na podiel aukčného objemu, na ktorý sa neprihlásil dostatočný počet uchádzačov. Členské štáty by preto mali mať možnosť vyňať z požiadaviek na aukcie podiel aukčného objemu, na ktorý sa neprihlásil dostatočný počet uchádzačov. Aukcia sa považuje za aukciu, na ktorú sa neprihlásil dostatočný počet uchádzačov, ak ponuky predložené na túto aukciu pokrývajú objem, ktorý je nižší ako celkový objem kapacity obchodovanej formou aukcie.

(74) Na účely zriaďovania schém pre domácnosti, podniky alebo spotrebiteľov, ktoré stimulmi podporujú nákup konečných výrobkov emisne neutrálnych technológií, a bez toho, aby boli dotknuté medzinárodné záväzky Únie, by sa dodávka mala považovať za nedostatočne diverzifikovanú v prípade, keď jeden zdroj uspokojuje viac ako 50 % celkového dopytu po špecifickej emisne neutrálnej technológii v rámci Únie. Na zabezpečenie dôsledného uplatňovania by Komisia mala k dátumu začatia uplatňovania tohto nariadenia uverejniť ročný zoznam s rozdelením pôvodu konečných výrobkov emisne neutrálnych technológií, ktoré patria do tejto kategórie, rozčlenený podľa podielu dodávok do Únie pochádzajúcich z rôznych zdrojov v poslednom roku, za ktorý sú údaje k dispozícii.

([31]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82).

(75) Rozhodnutím Rady 2014/115/EÚ ([32]) sa okrem iného schválila zmena Dohody o vládnom obstarávaní. Zámerom Dohody o vládnom obstarávaní je vytvoriť mnohostranný rámec vyvážených práv a povinností týkajúcich sa verejných zákaziek s cieľom dosiahnuť liberalizáciu a expanziu svetového obchodu. V prípade zákaziek, na ktoré sa vzťahuje dodatok I k Dohode o vládnom obstarávaní vzťahujúci sa na Úniu, ako aj iné relevantné medzinárodné dohody, ktorými je Únia viazaná, vrátane dohôd o voľnom obchode, a článok III:8 písm. a) Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994, by verejní obstarávatelia a obstarávatelia na účely obstarávania výrobkov vládnymi agentúrami, ktoré sú zakúpené s cieľom ďalšieho komerčného predaja alebo s cieľom ich použitia pri výrobe tovaru určeného na komerčný predaj, nemali uplatňovať požiadavky na emisne neutrálne technológie alebo na ich hlavné špecifické komponenty pochádzajúce zo zdrojov dodávok, ktoré sú signatármi týchto dohôd.

(76) Uplatňovaním ustanovení o odolnosti v postupoch verejného obstarávania podľa tohto nariadenia by nemal byť dotknutý článok 25 smernice 2014/24/EÚ a články 43 a 85 smernice 2014/25/EÚ v súlade s oznámením Komisie z 24. júla 2019 s názvom Usmernenie týkajúce sa účasti uchádzačov a tovaru z tretích krajín na trhu verejného obstarávania v EÚ. Podobne by sa ustanovenia o verejnom obstarávaní mali naďalej uplatňovať na práce, tovar a služby, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, vrátane článku 67 ods. 4 smernice 2014/24/EÚ a akýchkoľvek vykonávacích opatrení vyplývajúcich z nariadenia (EÚ) 2024/1781.

(77) S cieľom obmedziť administratívne zaťaženie vyplývajúce z potreby zohľadniť požiadavky týkajúce sa príspevku ponuky k udržateľnosti a odolnosti, najmä v prípade menších verejných obstarávateľov a v prípade zákaziek s nižšou hodnotou, ktoré nemajú významný vplyv na trh, by sa uplatňovanie príslušných ustanovení tohto nariadenia malo odložiť o dva roky v prípade verejných obstarávateľov, ktorí nie sú centrálnymi obstarávacími organizáciami, a v prípade zákaziek s hodnotou menej ako 25 miliónov EUR.

(78) Na účely uplatňovania ustanovení o verejnom obstarávaní podľa tohto nariadenia, ak sa na výrobok vzťahuje delegovaný akt prijatý podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1369 ([33]), verejní obstarávatelia a obstarávatelia by mali obstarávať iba výrobky, ktoré sú v súlade s povinnosťou stanovenou v článku 7 ods. 2 uvedeného nariadenia.

(79) Domácnosti, podniky a koneční spotrebitelia sú nevyhnutnou súčasťou dopytu Únie po konečných výrobkoch emisne neutrálnych technológií a verejné podporné schémy na stimulovanie nákupu týchto výrobkov domácnosťami, najmä v prípade zraniteľných domácností a spotrebiteľov s nízkym a nižším stredným príjmom, sú významnými nástrojmi na urýchlenie zelenej transformácie. V rámci iniciatívy pre strešné solárne inštalácie oznámenej v oznámení Komisie z 18. mája 2022 by členské štáty mali napríklad vytvoriť vnútroštátne programy na podporu masívneho zavádzania výroby solárnej energie zo strešných inštalácií. V pláne REPowerEU Komisia vyzvala členské štáty, aby v plnej miere využívali podporné opatrenia, ktoré podnecujú k prechodu na tepelné čerpadlá. Takéto podporné schémy zriaďované na vnútroštátnej úrovni členskými štátmi alebo na miestnej úrovni miestnymi alebo regionálnymi orgánmi by takisto mali prispievať k zvyšovaniu udržateľnosti a odolnosti emisne neutrálnych technológií v Únii. Orgány verejnej moci by prijímateľom mali poskytovať napríklad vyššiu finančnú kompenzáciu za nákup konečných výrobkov emisne neutrálnych technológií, ktoré viac prispejú k odolnosti v Únii. Orgány verejnej moci môžu podmieniť oprávnenosť schém príspevkom k udržateľnosti a odolnosti. Členské štáty sa vyzývajú, aby pritom zohľadnili dostupnosť schémy pre občanov žijúcich v energetickej chudobe. Orgány verejnej moci by mali zabezpečiť, aby ich schémy boli otvorené, transparentné a nediskriminačné, aby tak mohli prispievať k zvýšeniu dopytu po výrobkoch emisne neutrálnych technológií v Únii. Orgány verejnej moci by zároveň mali obmedziť dodatočnú finančnú kompenzáciu v prípade takýchto výrobkov, aby sa nespomalilo zavádzanie emisne neutrálnych technológií v Únii. Na zvýšenie efektívnosti týchto schém by členské štáty mali zabezpečiť na bezplatnom webovom sídle ľahkú dostupnosť informácií pre spotrebiteľov, ako aj pre výrobcov emisne neutrálnych technológií. To, že orgány verejnej moci uplatňujú v schémach zameraných na spotrebiteľov alebo domácnosti príspevok k udržateľnosti a odolnosti, by nemalo mať vplyv pravidlá štátnej pomoci a pravidlá WTO týkajúce sa subvencií.

(80) Členské štáty, regionálne alebo miestne orgány, verejnoprávne inštitúcie, prípadne združenia vytvorené jedným alebo viacerými takýmito orgánmi alebo jednou alebo viacerými takýmito verejnoprávnymi inštitúciami by pri navrhovaní schém pre domácnosti, podniky alebo spotrebiteľov, ktoré stimulmi podporujú nákup konečných výrobkov emisne

([32]) Rozhodnutie Rady 2014/115/EÚ z 2. decembra 2013 o uzavretí Protokolu, ktorým sa mení Dohoda o vládnom obstarávaní (Ú. v. EÚ L 68, 7.3.2014, s. 1).

([33]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1369 zo 4. júla 2017, ktorým sa stanovuje rámec pre energetické označovanie a zrušuje smernica 2010/30/EÚ (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 1).

neutrálnych technológií, mali zabezpečiť dodržiavanie medzinárodných záväzkov Únie aj tým, že zabezpečia, aby takéto schémy nedosiahli rozsah, ktorý by vážne poškodil záujmy členov WTO.

(81) Komisia by takisto mala byť schopná pomáhať členským štátom pri navrhovaní schém zameraných na domácnosti, podniky a spotrebiteľov s cieľom vytvárať synergie a uskutočňovať výmenu najlepších postupov. Platforma Emisne neutrálna Európa (ďalej len „platforma“) by takisto mala zohrávať významnú úlohu pri urýchľovaní vykonávania príspevku k udržateľnosti a odolnosti zo strany členských štátov a orgánov verejnej moci pri ich postupoch verejného obstarávania a aukciách. Komisia by po konzultácii s platformou mala prijať vykonávací akt, v ktorom stanoví kritériá na posúdenie príspevku k udržateľnosti a odolnosti. V uvedenom akte by sa mala venovať osobitná pozornosť malým a stredným podnikom (MSP), ktoré by mali mať spravodlivú šancu zúčastňovať sa na významnom trhu verejného obstarávania. Takisto by sa ním malo zabezpečiť, aby sa požiadavky týkajúce sa udržateľnosti a odolnosti uplatňovali spôsobom, ktorým sa zabezpečí spravodlivá a rovnaká hospodárska súťaž medzi účastníkmi trhu bez ohľadu na ich vlastnícku štruktúru.

(82) S cieľom zabezpečiť, aby postupy verejného obstarávania a aukcií na účely zavádzania obnoviteľných zdrojov energie skutočne prispievali k odolnosti Únie, musia byť tieto činnosti predvídateľné pre priemysel. S cieľom umožniť priemyslu včas prispôsobiť svoju výrobu by verejní obstarávatelia a obstarávatelia mali vopred informovať trh o svojich odhadovaných potrebách verejného obstarávania výrobkov emisne neutrálnych technológií.

(83) Okrem opatrení zameraných na dopyt verejnosti a domácností by Únia mohla zvážiť opatrenia na uľahčenie zavádzania emisne neutrálnych technológií v priemyselných hodnotových reťazcoch Únie s osobitným dôrazom na MSP, najmä uľahčením prepojenia medzi ponukou a dopytom priemyslu.

(84) Ako sa uvádza v oznámení o Priemyselnom pláne v kontexte Zelenej dohody, podiel priemyslu Únie na trhu je pod silným tlakom z dôvodu subvencií v tretích krajinách, ktoré narúšajú rovnaké podmienky. Táto situácia predstavuje pre Úniu konkurenčnú výzvu, pokiaľ ide o zachovanie a rozvoj vlastného priemyslu, a vyžaduje rýchlu a ambicióznu reakciu Únie pri modernizácii jej právneho rámca.

(85) Vzhľadom na cieľ Únie znížiť strategickú závislosť od tretích krajín, pokiaľ ide o emisne neutrálne technológie, je nevyhnutné, aby mechanizmy verejnej podpory, ako sú postupy verejného obstarávanie a aukcií, túto závislosť nezhoršovali. Preto by sa v prípade potreby a vhodnosti mali stanoviť odôvodnené obmedzenia podielu výrobkov v zmluvách o dodávkach pochádzajúcich z tretích krajín, ak Komisia určila, že podmienky súvisiace s odolnosťou stanovené v tomto nariadení sú splnené. Okrem toho by sa malo vyvinúť úsilie na účinné riešenie nekalých subvencií z tretích krajín, ktoré narúšajú rovnaké podmienky, napríklad využitím všetkých možných opatrení stanovených v nariadeniach Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1031 ([34]) a (EÚ) 2022/2560 ([35]).

(86) Pre zabezpečenie otvorenej strategickej autonómie Únie a pre vytvorenie spoľahlivej a konkurencieschopnej výrobnej základne pre emisne neutrálne technológie a ich dodávateľské reťazce v celej Únii je kľúčový prístup k verejným a súkromným financiám. Väčšina investícií potrebných na dosiahnutie cieľov Európskej zelenej dohody bude pochádzať zo súkromného kapitálu prilákaného rastovým potenciálom ekosystému emisnej neutrálnosti, ako aj stabilným a ambicióznym politickým rámcom. Pre získavanie a usmerňovanie finančných prostriedkov potrebných pre zelenú transformáciu a projekty výroby emisne neutrálnych technológií budú preto zásadné riadne fungujúce, hlboké a integrované kapitálové trhy. Nevyhnutný je teda rýchly pokrok k vytvoreniu únie kapitálových trhov, aby Únia mohla splniť svoje ciele v oblasti emisnej neutrálnosti. Agenda v oblasti udržateľného financovania (a kombinované financovanie) takisto zohráva rozhodujúcu úlohu pri zvyšovaní investícií do emisne neutrálnych technológií v rámci hodnotových reťazcov a zároveň zaručuje konkurencieschopnosť tohto odvetvia. Ako sa uvádza v pracovnom dokumente útvarov Komisie pripojenom k tomuto nariadeniu, investičné potreby predstavujú v období 2023 – 2030 približne 92 miliárd EUR, pričom v závislosti od rôznych scenárov sa pohybujú v rozmedzí

([34]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1031 z 23. júna 2022 o prístupe hospodárskych subjektov, tovaru a služieb z tretích krajín na trhy Únie s verejným obstarávaním a koncesiami a o postupoch podporujúcich rokovania o prístupe hospodárskych subjektov, tovaru a služieb z Únie na trhy tretích krajín s verejným obstarávaním a koncesiami (nástroj medzinárodného obstarávania – NMO) (Ú. v. EÚ L 173, 30.6.2022, s. 1).

([35]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2560 zo 14. decembra 2022 o zahraničných subvenciách narúšajúcich vnútorný trh (Ú. v. EÚ L 330, 23.12.2022, s. 1).

približne od 52 do 119 miliárd EUR, čo by viedlo k požiadavkám na verejné financovanie vo výške 16 – 18 miliárd EUR. Vzhľadom na to, že toto posúdenie zohľadňuje len šesť konkrétnych technológií, skutočná investičná potreba bude pravdepodobne výrazne vyššia.

(87) Zásadný význam majú súkromné investície spoločností a finančných investorov. Ak samotné súkromné investície nestačia, účinné zavádzanie projektov výroby emisne neutrálnej technológie si môže vyžadovať verejnú podporu, napríklad vo forme záruk, úverov alebo kapitálových a kvázi kapitálových investícií, pričom sa zabráni narušeniu vnútorného trhu. Ak má táto verejná podpora formu štátnej pomoci, takáto pomoc by mala mať stimulačný účinok a mala by byť potrebná, cielená, dočasná, vhodná a primeraná, pričom sa musí zachovať hospodárska súťaž a súdržnosť na vnútornom trhu. Existujúce usmernenia o štátnej pomoci, ktoré boli nedávno podrobené dôkladnej revízii v súlade s cieľmi dvojakej transformácie, poskytujú dostatočné možnosti na podporu investícií v prípade projektov patriacich do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia s výhradou určitých podmienok. Členské štáty môžu plniť významnú úlohu pri zjednodušovaní prístupu k financovaniu pre projekty výroby emisne neutrálnej technológie tým, že zlyhania trhu budú riešiť prostredníctvom cielenej a dočasnej podpory v rámci štátnej pomoci. Dočasný krízový a transformačný rámec prijatý 9. marca 2023 má zabezpečiť rovnaké podmienky na vnútornom trhu, pričom je zameraný na odvetvia s identifikovaným rizikom premiestnenia do tretej krajiny a zároveň je primeraný z hľadiska výšky pomoci. Rámec členským štátom umožňuje zaviesť opatrenia na podporu nových investícií do výrobných zariadení vo vymedzených emisne neutrálnych odvetviach, a to aj prostredníctvom daňových výhod. Povolená výška pomoci sa môže upraviť o vyššie intenzity a stropy výšky pomoci, ak sa investícia nachádza v podporovaných oblastiach, v úsilí prispieť k dosiahnutiu cieľa konvergencie medzi členskými štátmi a regiónmi. S cieľom zabrániť fragmentácii vnútorného trhu sa vyžadujú vhodné podmienky na overenie konkrétnych rizík odklonenia investície mimo Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP) a toho, či neexistuje riziko premiestnenia v rámci EHP. S cieľom mobilizovať vnútroštátne zdroje na tento účel sa členské štáty vyzývajú, aby v súlade s článkom 10 ods. 3 smernice 2003/87/ES vynaložili 25 % príjmov z ETS, ktoré členské štáty každoročne vyberajú z aukcií ETS.

(88) Akákoľvek ďalšia mobilizácia štátnej pomoci by mala byť cielená, dočasná a v súlade s politickými cieľmi Únie, ako je Európska zelená dohoda a Európsky pilier sociálnych práv. Takéto financovanie by nemalo viesť k ďalším rozdielom medzi členskými štátmi v súlade s politikou Únie v oblasti hospodárskej súťaže a súdržnosti.

(89) Verejná podpora by sa mala využívať na riešenie osobitných zistených zlyhaní trhu alebo suboptimálnych investičných situácií, a to primeraným spôsobom, pričom akcie by nemali zdvojovať či vytláčať súkromné financovanie ani narúšať hospodársku súťaž na vnútornom trhu. Opatrenia by mali prinášať pre Úniu jasnú pridanú hodnotu. Verejné investície sa môžu zamerať najmä na potrebné investície do infraštruktúry, podporu inovácií a rozširovanie prelomových technológií.

(90) Na financovanie investícií do projektov výroby emisne neutrálnych technológií je k dispozícii aj niekoľko programov financovania Únie, ako je Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ([36]), Program InvestEU zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 ([37]), programy politiky súdržnosti alebo Inovačný fond zriadený podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES ([38]). Platforma STEP okrem toho pomôže lepšie nasmerovať existujúce finančné prostriedky Únie ku kritickým investíciám zameraným na podporu vývoja alebo výroby kritických technológií vrátane čistých technológií.

(91) Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 ([39]) sa členským štátom sprístupňuje dodatočná nenávratná finančná podpora vo výške 20 miliárd EUR na účely podpory energetickej efektívnosti a nahradenia fosílnych palív okrem iného prostredníctvom projektov Únie v oblasti emisne neutrálneho priemyslu. Ako sa zdôrazňuje v usmerneniach Komisie ku kapitolám venovaným plánu REPowerEU, členským štátom sa odporúča, aby

([36]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

([37]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2015/1017 (Ú. v. EÚ L 107, 26.3.2021, s. 30).

([38]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003 o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Spoločenstve, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2003, s. 32).

([39]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1).

v kapitole venovanej plánu REPowerEU vo svojich plánoch obnovy a odolnosti uviedli opatrenia na podporu investícií do výroby emisne neutrálnych technológií a do priemyselných inovácií v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ([40]).

(92) Program InvestEU je hlavný program Únie na podporu investícií, najmä v oblasti zelenej a digitálnej transformácie, ktorý poskytuje finančnú a technickú pomoc, napríklad prostredníctvom mechanizmov kombinovaného financovania. Tento prístup prispieva k prilákaniu dodatočného verejného a súkromného kapitálu. Okrem toho sa členské štáty vyzývajú, aby prispievali do zložky v zodpovednosti členského štátu v rámci Programu InvestEU s cieľom podporiť finančné produkty dostupné pre výrobu emisne neutrálnej technológie bez toho, aby boli dotknuté príslušné pravidlá štátnej pomoci.

(93) Členské štáty môžu poskytnúť podporu z programov politiky súdržnosti v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 ([41]) s cieľom povzbudiť prijímanie strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti, ako aj projektov výroby emisne neutrálnych technológií vo všetkých regiónoch, najmä v menej rozvinutých a prechodných regiónoch a na územiach oprávnených na čerpanie prostriedkov z Fondu na spravodlivú transformáciu, prostredníctvom investičných balíkov v oblasti infraštruktúry, produktívnych investícií do inovácií, výrobnej kapacity v MSP, služieb, odbornej prípravy a opatrení na zvyšovanie úrovne zručností, ako aj prostredníctvom podpory na budovanie kapacít orgánov verejnej moci a predkladateľov projektov. Nástroj technickej podpory zriadený nariadením Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2021/240 ([42]) môže členským štátom a regiónom pomôcť pri príprave stratégií emisne neutrálneho rastu, zlepšovaní podnikateľského prostredia, obmedzení byrokracie a zrýchľovaní postupov udeľovania povolení. Členské štáty by sa mali povzbudzovať, aby podporovali udržateľnosť projektov v oblasti emisnej neutrálnosti tým, že tieto investície pevne zasadia do hodnotových reťazcov Únie, pričom by mali stavať predovšetkým na sieťach medziregionálnej a cezhraničnej spolupráce. Prijatie takýchto opatrení by sa malo zvážiť najmä v súvislosti s údoliami.

(94) Inovačný fond takisto predstavuje veľmi nádejný a nákladovo efektívny spôsob podpory rozširovania výroby a zavádzania technológií čistého vodíka a ďalších emisne neutrálnych technológií v Únii, čím posilňuje suverenitu Únie, pokiaľ ide o kľúčové technológie pre opatrenia v oblasti klímy a energetickú bezpečnosť.

(95) Komisia a členské štáty by v záujme prekonania obmedzení súčasného roztriešteného úsilia o verejné a súkromné investície, uľahčenia integrácie a návratnosti investícií mali lepšie koordinovať svoje činnosti a vytvárať synergie medzi existujúcimi programami financovania na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni a zabezpečiť lepšiu koordináciu a spoluprácu s priemyslom a kľúčovými zainteresovanými stranami súkromného sektora. Platforma plní kľúčovú úlohu pri vytváraní komplexného prehľadu dostupných a relevantných možností financovania a pri diskusiách o individuálnych potrebách strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti týkajúcich sa financovania. S cieľom stimulovať výrobu emisne neutrálnych technológií v Únii sa v rámci platformy môže diskutovať o tom, ako riešiť otázku financovania, regulačného rámca, ako aj záruk týkajúcich sa investícií a lokalizácie.

(96) Okrem toho vzhľadom na význam projektov výroby emisne neutrálnych technológií a strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti pre dodávky energie v Únii by sa mali čiastočne odstrániť alebo zjednodušiť určité administratívne obmedzenia, aby sa zrýchlila realizácia takýchto projektov.

(97) Vesmírne údaje a služby získané z Vesmírneho programu Únie zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/696 ([43]), a najmä z programu Copernicus, sa v maximálnej miere použijú na poskytnutie informácií o geológii, biológii, ekológii, sociálno-ekonomickom rozvoji a o dostupnosti zdrojov na účely posúdení vplyvov na životné prostredie a environmentálnych povolení. Tieto údaje a služby, najmä schopnosť programu Copernicus monitorovať a overovať antropogénne emisie CO_2 sú relevantné pre posúdenie vplyvov priemyselných projektov a vplyvov záchytov antropogénneho CO_2 na globálnu koncentráciu skleníkových plynov a ich prúdenie.

([40]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

([41]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159).

([42]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/240 z 10. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj technickej podpory (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 1).

([43]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/696 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Vesmírny program Únie a Agentúra Európskej únie pre vesmírny program a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 912/2010, (EÚ) č. 1285/2013 a (EÚ) č. 377/2014 a rozhodnutie č. 541/2014/EÚ (Ú. v. EÚ L 170, 12.5.2021, s. 69).

(98) Komisia by mala v súlade s článkom 10 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1025/2012 ([44]) požiadať jednu alebo viaceré európske normalizačné organizácie, aby na podporu cieľov tohto nariadenia vypracovali európske normy.

(99) Vodíkové údolia s konečným priemyselným použitím zohrávajú významnú úlohu pri dekarbonizácii energeticky náročných priemyselných odvetví. V pláne REPowerEU sa stanovuje cieľ zdvojnásobiť počet vodíkových údolí v Únii. Na dosiahnutie tohto cieľa by členské štáty mali zrýchliť vydávanie povolení, zvážiť vytvorenie experimentálnych regulačných prostredí pre emisne neutrálne technológie a uprednostniť prístup k financovaniu. Na posilnenie emisne neutrálnej odolnosti by členské štáty mali zabezpečiť prepojenie vodíkových údolí prekračujúce hranice Únie. Priemyselné zariadenia, ktoré si vyrábajú vlastnú energiu a ktoré môžu zabezpečiť kladný príspevok k výrobe elektriny, by sa mali prostredníctvom zjednodušenia regulatórnych požiadaviek povzbudzovať, aby prispievali do inteligentnej elektrizačnej sústavy ako výrobcovia energie.

(100) Experimentálne regulačné prostredia pre emisne neutrálne technológie môžu predstavovať dôležitý nástroj na podporu inovácií v oblasti emisne neutrálnych technológií a regulačného vzdelávania. Inovácie treba umožňovať prostredníctvom experimentálnych prostredí, keďže vedecké výsledky sa musia otestovať v kontrolovanom prostredí reálneho sveta. Mali by sa zaviesť experimentálne regulačné prostredia pre emisne neutrálne technológie na testovanie inovačných emisne neutrálnych technológií alebo iných inovačných technológií s potenciálom umožniť prechod na klimaticky neutrálne a čisté hospodárstvo a znížiť strategické závislosti, ktoré by sa uskutočňovalo v kontrolovanom reálnom prostredí na obmedzený čas, čím sa posilní regulačné vzdelávanie a potenciál rozšírenia a širšieho zavádzania technológií. Je vhodné dosiahnuť rovnováhu medzi právnou istotou účastníkov experimentálneho regulačného prostredia pre emisne neutrálne technológie a splnením cieľov stanovených v práve Únie. Členské štáty by mali mať možnosť stanoviť vo vnútroštátnom práve výnimky pre experimentálne regulačné prostredia pre emisne neutrálne technológie a zároveň zabezpečiť súlad s právom Únie a so základnými požiadavkami na emisne neutrálne technológie stanovenými vo vnútroštátnom práve. Komisia uverejnila v roku 2023 dokument s usmerneniami k experimentálnym prostrediam, ako bolo oznámené v novom európskom inovačnom programe, aby tým podporila členské štáty pri príprave experimentálnych regulačných prostredí pre emisne neutrálne technológie. Tieto inovačné technológie by sa napokon mohli považovať za zásadné pre splnenie cieľa Únie dosiahnuť klimatickú neutralitu a pre zaistenie bezpečnosti dodávok energie a odolnosti jej energetického systému.

(101) Strategický plán Únie pre energetické technológie (ďalej len „plán SET“) revidovaný v oznámení Komisie z 20. októbra 2023 podporuje rozvoj čistých, efektívnych a nákladovo konkurencieschopných energetických technológií prostredníctvom koordinácie a spolupráce v oblasti výskumu a inovácií v oblasti čistej energie, ktoré spájajú európsky priemysel, výskumné organizácie a zástupcov vlád z krajín plánu SET ([45]). Cieľom revízie plánu SET je zosúladiť pôvodné strategické ciele plánu SET s Európskou zelenou dohodou, plánom REPowerEU a Priemyselným plánom v kontexte Zelenej dohody, najmä s týmto nariadením. Jeho cieľom je presadzovať jednotný prístup k dosiahnutiu európskych cieľov v oblasti dekarbonizácie, podporovať európske emisne neutrálne technológie a budovať udržateľnú a odolnú energetickú budúcnosť. Plán SET má štrukturálny účinok na spoločné činnosti v oblasti výskumu a inovácií a pomáha im rýchlejšie a účinnejšie plniť spoločné ciele v oblasti výskumu a technológií týkajúcich sa energetiky. Plán SET prispel k zosúladeniu úsilia v oblasti výskumu a inovácií a k zmobilizovaniu vnútroštátneho verejného financovania zúčastnených krajín na podporu spoločne dohodnutých priorít v oblasti výskumu a inovácií prostredníctvom Partnerstva pre prechod na čistú energiu a partnerstva na podporu transformácie miest v rámci programu Horizont Európa zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 ([46]) ako príklad úspešnej medziodvetvovej spolupráce Únie. Plán SET zohráva ústrednú úlohu pri vykonávaní rozmeru výskumu, inovácie a konkurencieschopnosti energetickej únie v národných energetických a klimatických plánoch. Plán SET bol však od svojho začiatku v roku 2007 neoficiálnym fórom. Toto nariadenie poskytuje impulz na posilnenie prepojenia medzi európskou inováciou a výrobou nových inovačných technológií.

(102) Na umožnenie zelenej a digitálnej transformácie a udržateľného rastu a konkurencieschopnosti Únie, rozšírenie dodávateľských reťazcov priemyselných odvetví emisne neutrálnych technológií Únie a zachovanie kvalitných pracovných miest v Únii sú potrební ďalší kvalifikovaní pracovníci. Z toho vyplýva významná potreba investícií do rekvalifikácie a zvyšovania úrovne zručností, a to aj v oblasti odborného vzdelávania a prípravy. Energetická transformácia si vyžiada výrazné zvýšenie počtu kvalifikovaných pracovníkov v širokom okruhu odvetví vrátane

([44]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1025/2012 z 25. októbra 2012 o európskej normalizácii, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Rady 89/686/EHS a 93/15/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES a 2009/105/ES a ktorým sa zrušuje rozhodnutie Rady 87/95/EHS a rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1673/2006/ES (Ú. v. EÚ L 316, 14.11.2012, s. 12).

([45]) V súčasnosti všetky členské štáty EÚ plus IS, NO a TR.

([46]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013 (Ú. v. EÚ L 170, 12.5.2021, s. 1).

energie z obnoviteľných zdrojov, uskladňovania energie a surovín, pričom má veľký potenciál vytvárania kvalitných pracovných miest. Potreby v oblasti zručností len v samotnej výrobe v pododvetví vodíkových palivových článkov sa podľa plánu SET odhadujú na 180 000 vyškolených pracovníkov, technikov a inžinierov do roku 2030. V odvetví solárnej fotovoltickej energie bude len v samotnej výrobe potrebných až 66 000 pracovných miest. Preto je mimoriadne dôležité zatraktívniť a sprístupniť pracovné miesta v emisne neutrálnych technológiách a riešiť súčasný nesúlad medzi zručnosťami pracovníkov a potrebami spoločností.

(103) Keďže posilnenie výrobnej kapacity kľúčových emisne neutrálnych technológií v Únii nebude možné bez primeranej rozsiahlej kvalifikovanej pracovnej sily, je potrebné zaviesť opatrenia na podporu integrácie a aktivácie väčšieho počtu ľudí na trhu práce, najmä žien, mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET), ľudí s migrantským pôvodom, starších osôb a osôb so zdravotným postihnutím. Okrem toho by to malo zahŕňať pracovníkov z tretích krajín, keďže Únia priťahuje len malý podiel kvalifikovaných migrantov. V súlade s cieľmi odporúčania Rady o zabezpečení spravodlivej transformácie na klimatickú neutralitu je dôležitá osobitná podpora pre prechod pracovníkov v nadbytočných a upadajúcich odvetviach na iné pracovné miesta. To znamená investovať do zručností pre všetkých a zároveň uplatňovať cielený prístup k zraniteľným skupinám a regiónom v procese transformácie. Konečným cieľom by malo byť vytváranie kvalitných pracovných miest v Únii potrebných pre emisne neutrálne technológie v súlade s cieľmi v oblasti zamestnanosti a odbornej prípravy stanovenými v pilieri vrátane spravodlivých a primeraných miezd, zlepšovania životných a pracovných podmienok a zaistenia bezpečných a zdravých pracovísk, ako aj práva na kvalitné celoživotné vzdelávanie. Nedostatok zručností a pracovných síl môže byť aj dôsledkom neatraktívnosti pracovných miest a zlých pracovných podmienok. Zlepšenie kvality pracovných miest v odvetviach a podnikoch so zlými pracovnými podmienkami je preto dôležitým prvkom na prilákanie pracovníkov. Vychádzajúc z existujúcich iniciatív, ako je Pakt EÚ o zručnostiach, z činností na úrovni Únie týkajúcich sa informovanosti a prognóz v oblasti zručností, napríklad z Európskeho strediska pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop) a Európskeho orgánu práce, a z koncepcií sektorovej spolupráce v oblasti zručností a s plným zohľadnením týchto iniciatív a činností je cieľom mobilizácia všetkých aktérov s cieľom zabezpečiť relevantnosť a zvýšiť využívanie programov odbornej prípravy vrátane orgánov členských štátov vrátane orgánov na regionálnej a miestnej úrovni, poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy, sociálnych partnerov a priemyslu, najmä MSP, ako aj všetkých typov univerzít, s cieľom identifikovať potreby v oblasti zručností, vypracovať programy vzdelávania a odbornej prípravy a rýchlo a operatívne ich zavádzať vo veľkom rozsahu. V tejto súvislosti kľúčovú úlohu zohrávajú strategické projekty v oblasti emisnej neutrálnosti. Členské štáty a Komisia by mali zabezpečiť príslušnú finančnú podporu, a to aj využitím možností rozpočtu Únie prostredníctvom nástrojov, ako sú ESF+, InvestEU, Fond na spravodlivú transformáciu, Horizont Európa, Európsky fond regionálneho rozvoja, Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, modernizačný fond zriadený podľa článku 10d smernice 2003/87/ES, plán REPowerEU, Program pre jednotný trh a platforma STEP. Finančná podpora by mala zahŕňať počiatočné financovanie, ktoré má Komisia poskytnúť na zriadenie európskych akadémií pre emisne neutrálny priemysel (ďalej len „akadémie“) a na umožnenie ich fungovania s cieľom stať sa finančne udržateľnými tri roky po ich zriadení, a to aj získavaním finančných príspevkov od súkromného sektora.

(104) Akadémie by sa mali spustiť cieľom rozvíjať programy, obsah a materiály vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj certifikáty, z ktorých vyplýva, že jedna z akadémií vyvinula vzdelávací program, s cieľom zvyšovať úroveň zručností a rekvalifikovať ľudí v každom produktívnom veku, ktoré sú potrebné pre kľúčové hodnotové reťazce emisne neutrálnych technológií, a ponúkať tieto programy, obsah a materiály príslušným poskytovateľom vzdelávania a odbornej prípravy a iným aktérom zapojeným do zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie v členských štátoch na ich dobrovoľné využívanie. Tieto akadémie by mali zohrávať podpornú úlohu pri plnom rešpektovaní zodpovednosti členských štátov za obsah výučby a organizáciu vzdelávacích systémov a za obsah a organizáciu odborného vzdelávania. Akadémie by pritom mali prispievať k dlhodobému cieľu súbežne reindustrializovať a dekarbonizovať Úniu, reagovať na kritický nedostatok zručností, ako aj prispievať k jej otvorenej strategickej autonómii a riešiť potrebu emisne neutrálnych technológií vyrobených v Únii posilnením jej schopnosti inovovať a vyrábať. Akadémie by sa mali spustiť na základe posúdenia Komisie týkajúceho sa nedostatku zručností v priemyselných odvetviach emisne neutrálnych technológií, ktoré sú kľúčové pre priemyselnú transformáciu a dekarbonizáciu, pričom by sa malo vychádzať z existujúcich a objektívnych štúdií. Každá akadémia by mala vypracovať akčný plán, v ktorom sa stanovia míľniky a ciele, a to aj pokiaľ ide o počet vzdelávajúcich sa osôb, ktoré sa majú zakladať na posúdení nedostatku zručností.

(105) Akadémie by mali podporovať výučbu prierezových zručností uľahčujúcich pracovnú mobilitu spolu s ďalšími požadovanými zručnosťami. Akadémie by mali sprístupniť svoj vzdelávací obsah v rôznych jazykoch, aby k vzdelávacím programom mohol mať prístup čo najväčší počet vzdelávajúcich sa osôb. Mali by poskytovať odbornú prípravu na všetkých úrovniach zručností v potrebnom rozsahu, a tak sa zameriavať na všetky úrovne vzdelávania a kvalifikácií v celom hodnotovom reťazci dotknutých odvetví. Poskytovatelia vzdelávania a odbornej prípravy v členských štátoch môžu dopĺňať obsah a materiály vzdelávania a odbornej prípravy vypracované akadémiami o ďalšie relevantné informácie vypracované na úrovni členských štátov, ktoré odrážajú napríklad

vnútroštátne právo v oblasti pracovných a sociálnych práv, uplatniteľné kolektívne zmluvy alebo územné či odvetvové požiadavky, v prípade potreby so zapojením sociálnych a hospodárskych partnerov. Obsah vzdelávania by sa mal zameriavať aj na zamestnancov vnútroštátnych a miestnych samosprávnych orgánov, najmä tých, ktoré sú zodpovedné za povoľovanie, posudzovanie vplyvov a reguláciu nových technológií, čím by sa prispelo k budovaniu kapacít medzi vnútroštátnymi správnymi orgánmi a k znižovaniu rozdielov medzi členskými štátmi.

(106) S cieľom podporovať transparentnosť a prenosnosť zručností a mobilitu pracovníkov budú akadémie vypracúvať a propagovať zavádzanie certifikátov poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy vrátane prípadných mikrocertifikátov na potvrdenie vzdelávacích výstupov. Certifikáty vypracované akadémiami môžu vydávať poskytovatelia vzdelávania a odbornej prípravy alebo udeľujúce orgány v členských štátoch, v ktorých bol program vzdelávania a odbornej prípravy vypracovaný akadémiami úspešne ukončený. Tieto certifikáty by sa mali vydávať vo formáte európskych digitálnych certifikátov pre vzdelávanie a môžu sa začleniť do služby Europass a, ak je to relevantné a uskutočniteľné, zahrnúť do národných kvalifikačných rámcov. Európska sieť služieb zamestnanosti (ďalej len „EURES“), ktoré poskytujú informácie, poradenstvo a nábor alebo umiestňovanie v prospech pracovníkov a zamestnávateľov v celej Únii, môžu zohrávať významnú úlohu pri uverejňovaní voľných pracovných miest súvisiacich s emisne neutrálnymi technológiami a vo vhodných prípadoch pri zavádzaní európskych profesijných profilov.

(107) Platforma by mala poskytovať pomoc pri usmerňovaní práce akadémií, zabezpečovaní, aby nimi poskytovaný obsah riešil nedostatok zručnosti, ktorý Komisia identifikovala vo svojom posúdení, a pri zabezpečovaní všeobecného dohľadu. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby vymenovaný národný zástupca mohol pôsobiť ako most medzi príslušnými vnútroštátnymi ministerstvami a príslušnými orgánmi členských štátov, ako aj vnútroštátnymi sociálnymi partnermi a zástupcami priemyslu. Platforma by mala monitorovať pokrok, ktorý jednotlivé akadémie dosiahli, analyzovať základné príčiny nedostatku zručností a identifikovať, do akej miery sa zavádzaním programov odbornej prípravy akadémií rieši nedostatok zručností v priemyselných odvetviach emisne neutrálnych technológií a dopĺňajú existujúce možnosti odbornej prípravy v oblasti emisne neutrálnych technológií v členských štátoch. Platforma by mala podávať správy o zavádzaní vzdelávacích programov, a to aj prostredníctvom správy o pokroku, ktorá sa má predložiť tri roky po zriadení každej akadémie, s uvedením počtu študentov, ktorí využívajú programy akadémií, rozčlenených podľa priemyselných odvetví, pohlavia, veku a úrovní vzdelávania a kvalifikácie.

(108) Ak v práve Únie neexistujú osobitné ustanovenia, ktorými by sa zavádzali minimálne požiadavky na odbornú prípravu, pokiaľ ide o prístup k regulovanému povolaniu alebo jeho vykonávanie, členský štát má právomoc rozhodnúť o tom, či a ako povolanie regulovať. Vnútroštátne predpisy riadiace prístup k regulovaným povolaniam by však nemali vytvárať neodôvodnené alebo neprimerané prekážky pri uplatňovaní týchto základných práv. Právomoc regulovať prístup k povolaniu sa musí vykonávať v rámci zásad nediskriminácie a proporcionality v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/958 ([47]). Členské štáty by vo svojom hodnotení mali zohľadniť všetky škodlivé účinky, ktoré môže mať regulácia povolaní na dostupnosť zručností v emisne neutrálnom priemysle, a mali by sa snažiť v maximálnej možnej miere obmedziť reguláciu v týchto oblastiach.

(109) Ak členské štáty určia, že vzdelávacie programy vypracované akadémiami sú rovnocenné s osobitnými kvalifikáciami požadovanými hostiteľským členským štátom na prístup k regulovaným činnostiam v rozsahu povolania s osobitným záujmom pre emisne neutrálny priemysel v danom členskom štáte, členské štáty by mali v kontexte prístupu k regulovanému povolaniu a s cieľom uľahčiť mobilitu v povolaniach emisne neutrálneho priemyslu považovať tieto certifikáty za dostatočný doklad o formálnej kvalifikácii v súlade s článkom 11 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES ([48]).

(110) Príspevok emisne neutrálnych technológií k cieľom Únie v oblasti dekarbonizácie sa môže prejaviť až pri zavádzaní týchto technológií. Aj keď časť týchto technológií bude pravdepodobne zavedená v súkromných domácnostiach, zdrojom väčšiny dekarbonizácie budú zrejme priemyselné procesy. Aby sa zaručilo, že v Únii budú vynaložené investície na takúto dekarbonizáciu, čo je nevyhnutnou podmienkou zaistenia kvalitných pracovných miest a prosperity v Únii, ako aj splnenia jej cieľov v oblasti dekarbonizácie, je mimoriadne potrebné, aby toto nariadenie prispelo k zlepšeniu investičného prostredia pre priemysel v Únii.

([47]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/958 z 28. júna 2018 o teste proporcionality pred prijatím novej regulácie povolaní (Ú. v. EÚ L 173, 9.7.2018, s. 25).

([48]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií, (Ú. v. EÚ L 255, 30.9.2005, s. 22).

(111) Na úrovni Únie by sa mala vytvoriť platforma zložená z členských štátov, ktorej by predsedala Komisia. Táto platforma môže radiť a pomáhať Komisii a členským štátom v osobitných otázkach a predstavovať referenčný orgán, v rámci ktorého Komisia a členské štáty koordinujú svoje opatrenia a uľahčujú výmenu informácií o otázkach súvisiacich s týmto nariadením. Platforma by mala okrem toho vykonávať úlohy stanovené v tomto nariadení, najmä pokiaľ ide o vydávanie povolení vrátane jednotných kontaktných miest, strategické projekty v oblasti emisnej neutrálnosti, koordináciu financovania, prístup na trhy, zručnosti, experimentálne regulačné prostredia pre emisne neutrálne technológie, ako aj pomoc Komisii pri posudzovaní uskutočniteľnosti a primeranosti navrhovaných opatrení, ak Komisia dospeje k záveru, že všeobecné ciele tohto nariadenia sa pravdepodobne nedosiahnu. V prípade potreby možno prostredníctvom platformy vytvoriť stále alebo dočasné podskupiny a prizvať tretie strany, napríklad expertov alebo zástupcov z emisne neutrálnych priemyselných odvetví.

(112) Ak je to vhodné a užitočné, platforma by sa mala usilovať o úzku spoluprácu s inými príslušnými iniciatívami, platformami a skupinami Komisie s cieľom hľadať synergie, vymieňať si odborné znalosti, informácie a podporovať zapojenie zainteresovaných strán a zároveň zabrániť duplicite a prekrývaniu. Platforma bude spolupracovať s existujúcimi priemyselnými alianciami Únie a zapojením členských štátov prispievať k ich práci. Kľúčovými alianciami pre spoluprácu s platformou sú Európska aliancia pre batérie, Európska aliancia solárneho fotovoltického priemyslu, Európska aliancia pre čistý vodík, Aliancia pre letectvo s nulovými emisiami, Priemyselná aliancia pre procesory a polovodičové technológie a Priemyselná aliancia pre hodnotový reťazec obnoviteľných a nízkouhlíkových palív. Zo štruktúrovaného rámca, ktorý platforma poskytuje, profitujú aj odvetvia, ktoré v súčasnosti nie sú zastúpené v priemyselných alianciách. Pokiaľ ide o strategické partnerstvá zamerané na emisnú neutrálnosť, v relevantných prípadoch sa zabezpečí úzka spolupráca s Výborom pre kritické suroviny.

(113) Aby sa priemyselné odvetvia účinne prispôsobili klimatickej a energetickej transformácii, je mimoriadne dôležité zníženie regulačného a administratívneho zaťaženia a vytvorenie vhodného regulačného rámca. Únia by sa preto mala zamerať na dosiahnutie výrazného zníženia všeobecného regulačného zaťaženia priemyslu do roku 2030, najmä na uvedenie nového výrobku na vnútorný trh. Toto úsilie by sa malo vyvinúť najmä v rámci lepšej právnej regulácie a bez toho, aby boli dotknuté environmentálne a pracovné normy Únie. Komisia by mala platformu informovať o vývoji v oblasti regulačného a administratívneho zaťaženia priemyselných odvetví emisne neutrálnych technológií v Únii na základe správy Komisie z 24. októbra 2023 s názvom „Pokrok v oblasti konkurencieschopnosti technológií čistej energie“ a ročného prieskumu zaťaženia za rok 2022 vypracovaného Komisiou. S cieľom uľahčiť prácu inštitúcií Únie a udržať regulačné zaťaženie priemyselných odvetví emisne neutrálnych technológií na minime sa týmto nariadením zriaďuje vedecká poradná skupina pre regulačné zaťaženie v oblasti emisnej neutrálnosti (ďalej len „vedecká poradná skupina“). Vedecká poradná skupina by mala vypracovať vedecky podložené poradenstvo o vplyve regulačného zaťaženia v Únii na emisne neutrálne priemyselné odvetvia, pričom by na posúdenie vplyvov regulačného zaťaženia mala využívať vedecky podloženú metodiku a vo vhodných prípadoch zohľadniť súbor nástrojov pre lepšiu právnu reguláciu. Prácou vedeckej poradnej skupiny nie sú dotknuté výsady inštitúcií Únie.

(114) V nariadení (EÚ) 2018/1999 sa stanovuje, že členské štáty majú predložiť aktualizované návrhy svojich národných energetických a klimatických plánov na roky 2021 až 2030. Ako sa zdôrazňuje v usmerneniach Komisie pre členské štáty k uvedeným aktualizáciám, aktualizované národné energetické a klimatické plány by mali obsahovať opis cieľov a politík členských štátov na uľahčenie rozšírenia projektov výroby komerčne dostupných energeticky efektívnych a nízkouhlíkových technológií, vybavenia a kľúčových komponentov na ich území. V týchto plánoch by sa mal uvádzať aj opis cieľov a politík členských štátov na dosiahnutie tohto rozšírenia prostredníctvom diverzifikácie úsilia v tretích krajinách a na zabezpečenie toho, aby ich priemyselné odvetvia mohli zachytávať, prepravovať a trvalo ukladať emisie CO_2 v geologických úložiskách. Tieto plány by mali byť základom pre určovanie potreby emisne neutrálnych technológií. Členské štáty by pri zohľadňovaní tohto nariadenia v rámci prípravy svojich národných energetických a klimatických plánov mali z dlhodobého hľadiska zvážiť všeobecnú konkurencieschopnosť, ako aj výskum a inovácie v oblasti emisne neutrálnych priemyselných odvetví.

(115) Komisia v rámci Priemyselného plánu Zelenej dohody oznámila svoj zámer uzavrieť priemyselné partnerstvá zamerané na emisnú neutrálnosť vzťahujúce sa na emisne neutrálne technológie, pričom zintenzívni svoje úsilie o spojenie síl s partnermi, ktorí sa zaviazali dodržiavať Parížsku dohodu. Spolupráca prostredníctvom takýchto partnerstiev pravdepodobne podporí globálne prijatie emisne neutrálnych technológií, ako aj vzájomne prospešné partnerstvá medzi Úniou a tretími krajinami vrátane udržateľných investícií a technickej pomoci. Priemyselné partnerstvá zamerané na emisnú neutrálnosť by mali byť vzájomne prospešné pre Úniu a jej partnerov a mali by prispievať k dosiahnutiu globálnych cieľov v oblasti klímy. Tieto partnerstvá môžu takisto prispieť k diverzifikácii a odolnosti dodávok emisne neutrálnych technológií a ich komponentov v Únii, zlepšiť výmenu informácií medzi Úniou a jej partnermi o vývoji emisne neutrálnych technológií a podporiť emisne neutrálne priemyselné odvetvia

Únie v prístupe na globálny trh s čistou energiou a zároveň podporiť vznikajúce priemyselné odvetvia v oblasti technológií čistej energie v tretích krajinách s jasnými komparatívnymi výhodami. Komisia a členské štáty môžu priemyselné partnerstvá zamerané na emisnú neutrálnosť koordinovať v rámci platformy, pričom budú diskutovať o existujúcich relevantných partnerstvách a postupoch, ako sú zelené partnerstvá, dialógy o energetike a iné formy existujúcich dvojstranných zmluvných dojednaní, ako aj o potenciálnych synergiách s príslušnými dvojstrannými dohodami členských štátov s tretími krajinami.

(116) Únia by sa mala usilovať diverzifikovať a stimulovať medzinárodný obchod s emisne neutrálnymi technológiami a investície do nich budovaním vzájomne sa posilňujúcich partnerstiev a zároveň celosvetovo presadzovať prísne sociálne, pracovné a environmentálne normy. To by malo prebiehať v úzkej spolupráci a partnerstve s podobne zmýšľajúcimi krajinami prostredníctvom existujúcich dohôd alebo nových strategických záväzkov. Podobne by sa v úzkej spolupráci s partnerskými krajinami otvoreným a vyváženým spôsobom a na základe reciprocity a spoločných záujmov mala uskutočňovať intenzívnejšia medzinárodná spolupráca v oblasti výskumu a inovácií s cieľom vyvíjať a zavádzať emisne neutrálne technológie.

(117) S cieľom identifikovať a zmierniť potenciálne riziká spojené s dodávkami v súvislosti s emisne neutrálnymi technológiami by malo byť možné priebežne monitorovať ukazovatele súvisiace s trhovými trendmi, výrobnými kapacitami, inováciami, zamestnanosťou a zručnosťami, dobami udeľovania povolení pre emisne neutrálne technológie a kapacitami vtláčania CO_2. V súčasnosti však nie sú k dispozícii dostatočné vysokokvalitné údaje na monitorovanie týchto ukazovateľov. Keďže úlohy stanovené v tomto nariadení závisia od dostupnosti kvalitných údajov, je potrebné, aby Komisia pri svojom monitorovaní uprednostnila emisne neutrálne technológie na základe ich významu v Únii a zároveň pracovala na zlepšení dostupnosti takýchto údajov. Komisia bude úzko spolupracovať aj s Eurostatom, štatistickým orgánom Únie, s cieľom vypracovať spoločné kódy pre emisne neutrálne technológie potrebné pre vysokokvalitné dlhodobé podávanie správ a štatistiku.

(118) Ak je právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ delegovaná týmto nariadením na Komisiu, je obzvlášť dôležité, aby Komisia uskutočnila počas svojich prípravných prác vhodné konzultácie, a to aj na expertnej úrovni, a aby tieto konzultácie boli vedené v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode o lepšej tvorbe práva z 13. apríla 2016 ([49]). Predovšetkým, v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov, sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako expertom z členských štátov, a experti Európskeho parlamentu a Rady majú systematický prístup na zasadnutia skupín expertov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.

(119) Pokiaľ niektoré z opatrení uvedených v tomto nariadení predstavuje štátnu pomoc, nie je ustanoveniami týkajúcimi sa takýchto opatrení dotknuté uplatňovanie článkov 107 a 108 ZFEÚ.

(120) Keďže cieľ tohto nariadenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov a z dôvodov rozsahu alebo dôsledkov činnosti ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

PREDMET ÚPRAVY, ROZSAH PÔSOBNOSTI A VYMEDZENIE POJMOV

Článok 1

Predmet úpravy

1. Všeobecným cieľom tohto nariadenia je zlepšiť fungovanie vnútorného trhu vytvorením rámca na zaistenie prístupu Únie k bezpečným a udržateľným dodávkam emisne neutrálnych technológií, a to aj zvýšením výrobnej kapacity emisne neutrálnych technológií a ich dodávateľských reťazcov s cieľom zabezpečiť ich odolnosť a zároveň prispieť k dosiahnutiu

([49]) Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj

cieľov Únie v oblasti klímy a cieľa klimatickej neutrality, v zmysle vymedzenia v nariadení (EÚ) 2021/1119, s cieľom dekarbonizovať hospodárstvo a spoločnosť Únie a prispieť ku kvalitným pracovným miestam v oblasti emisne neutrálnych technológií, a tým aj k zlepšeniu konkurencieschopnosti Únie.

2. V záujme dosiahnutia všeobecného cieľa uvedeného v odseku 1 sa v tomto nariadení stanovujú opatrenia zamerané na:

a) zníženie rizika narušení dodávok súvisiacich s emisne neutrálnymi technológiami, ktoré môžu narušiť hospodársku súťaž a spôsobiť fragmentáciu vnútorného trhu, najmä identifikovaním a podporou rozšírenia výrobnej kapacity emisne neutrálnych technológií a ich dodávateľských reťazcov;

b) vytvorenie trhu Únie so službami ukladania CO_2;

c) podporu dopytu po udržateľných a odolných emisne neutrálnych technológiách prostredníctvom postupov verejného obstarávania, obchodovania formou aukcie a iných foriem verejnej intervencie;

d) zvyšovanie úrovne zručností prostredníctvom podpory akadémií, čím sa ochránia a vytvoria kvalitné pracovné miesta;

e) podporu inovácií vytváraním experimentálnych regulačných prostredí pre emisne neutrálne technológie, koordináciou výskumných a inovačných činností prostredníctvom riadiacej skupiny pre strategický plán pre energetické technológie, ako aj využívaním obstarávania vo fáze pred komerčným využitím a verejného obstarávania inovačných riešení;

f) zlepšenie schopnosti Únie monitorovať a zmierňovať riziká prerušenia dodávok spojených s emisne neutrálnymi technológiami.

Článok 2

Rozsah pôsobnosti

1. S výnimkou článkov 33 a 34 tohto nariadenia, ktoré sa uplatňujú na inovačné emisne neutrálne technológie a iné inovačné technológie, sa toto nariadenie uplatňuje na emisne neutrálne technológie. Kritické suroviny, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti nariadenia (EÚ) 2024/1252, sú z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia vyňaté.

2. V prípade integrovaných výrobných zariadení, ktoré vyrábajú materiály patriace do rozsahu pôsobnosti nariadenia (EÚ) 2024/1252, ako aj tohto nariadenia, sa uplatňované nariadenie určuje podľa konečného výrobku zariadení.

3. S výnimkou článkov 5, 25, 26 a 28 sa toto nariadenie vzťahuje na projekty dekarbonizácie energeticky náročných priemyselných odvetví, ktoré sú súčasťou dodávateľského reťazca emisne neutrálnej technológie a ktoré výrazne a trvalo znižujú mieru emisií ekvivalentu CO_2 z priemyselných procesov v rozsahu, ktorý je technicky uskutočniteľný.

Článok 3

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „emisne neutrálne technológie“ sú technológie uvedené v článku 4, ak ide o konečné výrobky, špecifické komponenty alebo špecifické strojové zariadenia, ktoré sa primárne používajú na výrobu týchto výrobkov;

2. „komponent“ je časť konečného výrobku emisne neutrálnej technológie, ktorú vyrába a predáva určitá spoločnosť, vrátane spracovaného materiálu;

3. „technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov“ sú technológie, ktoré vyrábajú energiu z obnoviteľných zdrojov;

4. „energia z obnoviteľných zdrojov“ je energia z obnoviteľných zdrojov v zmysle vymedzenia v článku 2 druhom odseku bode 1 smernice (EÚ) 2018/2001;

5. „uskladňovanie energie“ je uskladňovanie elektriny a tepla, ako aj iné formy uskladňovania, ktoré sa používajú na uskladňovanie energie nepochádzajúcej z fosílnych palív;

6. „palivá z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu“ sú palivá z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu v zmysle vymedzenia v článku 2 druhom odseku bode 36 smernice (EÚ) 2018/2001;

7. „udržateľné alternatívne palivá“ sú udržateľné letecké palivá, syntetické nízkouhlíkové letecké palivá alebo vodík pre letectvo v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 7, 13 alebo 17 nariadenia (EÚ) 2023/2405 určené pre odvetvie letectva alebo palivá určené pre odvetvie námornej dopravy identifikované v súlade s článkom 10 ods. 1 a 2 nariadenia (EÚ) 2023/1805;

8. „transformačné priemyselné technológie na dekarbonizáciu“ je rozšírenie výrobnej kapacity transformačných priemyselných technológií, ktoré sa používajú na výrazné a trvalé zníženie miery emisií ekvivalentu CO_2 komerčného zariadenia energeticky náročného podniku v zmysle vymedzenia v článku 17 ods. 1 písm. a) smernice Rady 2003/96/ES ([50]) v odvetviach ocele, hliníka, neželezných kovov, chemikálií, cementu, vápna, skla, keramiky, hnojív, ako aj buničiny a papiera v rozsahu, ktorý je technicky uskutočniteľný;

9. „biotechnologické klimatické a energetické riešenia“ sú technológie zakotvené v používaní mikroorganizmov alebo biologických molekúl, ako sú enzýmy, živice alebo biopolyméry, ktoré sú schopné znížiť emisie CO_2 nahradením energeticky náročných fosílnych alebo chemických vstupov v priemyselných výrobných procesoch relevantných okrem iného pre zachytávanie uhlíka, výrobu biopalív a biologických materiálov, a to v súlade so zásadami obehového hospodárstva;

10. „primárne používané“ sú konečné výrobky a špecifické komponenty, ktoré sú nevyhnutné na výrobu emisne neutrálnych technológií, ktoré sú uvedené v prílohe, alebo konečné výrobky, špecifické komponenty a špecifické strojové zariadenia, ktoré sú nevyhnutné na výrobu emisne neutrálnych technológií, a to na základe dôkazov, ktoré príslušnému vnútroštátnemu orgánu poskytol predkladateľ projektu, s výnimkou projektov dekarbonizácie energeticky náročných priemyselných odvetví, v prípade ktorých sa takýto dôkaz nevyžaduje;

11. „spracovaný materiál“ je materiál, ktorý bol spracovaný takým spôsobom, aby bol vhodný na špecifickú funkciu v dodávateľskom reťazci emisne neutrálnej technológie, s výnimkou kritických surovín vymedzených podľa článku 4 nariadenia (EÚ) 2024/1252;

12. „inovačné emisne neutrálne technológie“ sú emisne neutrálne technológie, ktoré zahŕňajú skutočné inovácie, ktoré v súčasnosti nie sú dostupné na trhu a sú dostatočne pokročilé na to, aby sa mohli otestovať v kontrolovanom prostredí;

13. „iné inovačné technológie“ sú technológie súvisiace s energetikou alebo klímou, ktoré majú preukázaný potenciál prispieť k dekarbonizácii priemyselných alebo energetických systémov a znížiť strategické závislosti a ktoré zahŕňajú skutočné inovácie, ktoré v súčasnosti nie sú dostupné na trhu Únie a sú dostatočne pokročilé na to, aby sa mohli testovať v kontrolovanom prostredí;

14. „obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím“ je obstarávanie emisne neutrálnych technológií vo fáze pred komerčným využitím, ktoré zahŕňa rozdelenie rizík a prínosov za trhových podmienok a konkurenčný vývoj vo fázach;

15. „verejné obstarávanie inovačných riešení“ je postup verejného obstarávania, pri ktorom verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia konajú ako prvý zákazník emisne neutrálnych technológií a ktorý môže zahŕňať skúšky zhody;

16. „projekt výroby emisne neutrálnej technológie“ je plánované komerčné zariadenie alebo rozšírenie či zmena účelu existujúceho zariadenia na výrobu emisne neutrálnych technológií, alebo projekt dekarbonizácie energeticky náročného priemyselného odvetvia;

17. „projekty dekarbonizácie energeticky náročných priemyselných odvetví“ sú výstavba alebo premena komerčného zariadenia energeticky náročného podniku v zmysle vymedzenia v článku 17 ods. 1 písm. a) smernice 2003/96/ES v odvetviach ocele, hliníka, neželezných kovov, chemikálií, cementu, vápna, skla, keramiky, hnojív, ako aj buničiny a papiera, ktoré sú súčasťou dodávateľského reťazca emisne neutrálnej technológie a ktoré majú výrazne a trvalo znížiť mieru emisií ekvivalentu CO_2 z priemyselných procesov v rozsahu, ktorý je technicky uskutočniteľný;

([50]) Smernica Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2003, s. 51).

18. „strategický projekt v oblasti emisnej neutrálnosti“ je projekt výroby emisne neutrálnej technológie, projekt zachytávania CO_2, projekt ukladania CO_2 alebo projekt prepravnej infraštruktúry CO_2 umiestnený v Únii, ktorý členský štát uznal za strategický projekt v oblasti emisnej neutrálnosti podľa článkov 13 a 14;

19. „postup udeľovania povolení“ je proces, ktorý zahŕňa všetky príslušné povolenia na výstavbu, rozšírenie, konverziu a prevádzku projektov výroby emisne neutrálnych technológií a strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti vrátane stavebných povolení, povolení súvisiacich s chemikáliami a povolení na pripojenie do sústavy, ako aj posúdení vplyvov na životné prostredie a environmentálnych povolení, ak sa vyžadujú, a ktorý zahŕňa všetky žiadosti a postupy od potvrdenia úplnosti žiadosti až po oznámenie komplexného rozhodnutia o výsledku postupu zo strany dotknutého jednotného kontaktného miesta, a pokiaľ ide o geologické ukladanie CO_2, postup udeľovania povolení na ukladanie, ktorý sa týka vybavenia všetkých potrebných povolení pre povrchové zariadenia, o ktoré sa žiada v súvislosti s prevádzkovaním úložiska, vrátane stavebných povolení a povolení na uloženie potrubia, a environmentálneho povolenia na vtláčanie a ukladanie CO_2 udeleného v súlade so smernicou 2009/31/ES;

20. „komplexné rozhodnutie“ je rozhodnutie alebo súbor rozhodnutí prijatých orgánmi členského štátu, v ktorom sa určuje, či je predkladateľ projektu oprávnený realizovať projekt výroby emisne neutrálnej technológie, bez toho, aby bolo dotknuté akékoľvek rozhodnutie prijaté v rámci odvolacieho konania;

21. „predkladateľ projektu“ je akýkoľvek podnik alebo konzorcium podnikov, ktoré vyvíja projekt výroby emisne neutrálnej technológie alebo strategický projekt v oblasti emisnej neutrálnosti;

22. „experimentálne regulačné prostredie pre emisne neutrálne technológie“ je schéma, ktorá umožňuje podnikom testovať inovačné emisne neutrálne technológie a iné inovačné technológie v kontrolovanom reálnom prostredí v rámci osobitného plánu, ktorý vypracoval a monitoruje príslušný orgán;

23. „postup verejného obstarávania“ je jeden z týchto postupov:

    a) akýkoľvek druh postupu zadávania zákazky, na ktorý sa vzťahuje smernica 2014/24/EÚ na účely uzavretia verejnej zákazky alebo smernica 2014/25/EÚ na účely uzavretia zákazky na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác a poskytnutie služieb;

    b) postup udeľovania koncesie na stavebné práce alebo koncesie na služby, na ktorý sa vzťahuje smernica 2014/23/EÚ;

24. „verejný obstarávateľ“ je v kontexte postupov verejného obstarávania verejný obstarávateľ v zmysle vymedzenia v článku 6 smernice 2014/23/EÚ, článku 2 ods. 1 bodu 1 smernice 2014/24/EÚ a článku 3 smernice 2014/25/EÚ;

25. „obstarávateľ“ je v kontexte postupov verejného obstarávania obstarávateľ v zmysle vymedzenia v článku 7 smernice 2014/23/EÚ a článku 4 smernice 2014/25/EÚ;

26. „zákazka“ sú v kontexte postupov verejného obstarávania verejné zákazky v zmysle vymedzenia v článku 2 ods. 1 bode 5 smernice 2014/24/EÚ, zákazky na tovar, práce a služby v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 1 smernice 2014/25/EÚ a „koncesie“ v zmysle vymedzenia v článku 5 bode 1 smernice 2014/23/EÚ;

27. „aukcia“ je mechanizmus verejnej súťaže na podporu výroby alebo spotreby energie z obnoviteľných zdrojov, na ktorý sa nevzťahuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES ([51]) ani smernice 2014/23/EÚ, 2014/24/EÚ alebo 2014/25/EÚ;

28. „kapacita vtláčania CO_2“ je ročné množstvo CO_2, ktoré možno vtlačiť do fungujúceho geologického úložiska povoleného podľa smernice 2009/31/ES s cieľom znížiť emisie alebo zvýšiť odstraňovanie oxidu uhličitého, a to najmä z veľkých priemyselných zariadení, a ktoré sa meria v tonách za rok;

29. „prepravná infraštruktúra CO_2“ je sieť potrubí vrátane súvisiacich kompresorových staníc na prepravu CO_2 do úložiska, ako aj všetky lode, všetky druhy cestnej alebo železničnej dopravy vrátane zariadení na skvapalňovanie a v prípade potreby dočasné uskladňovacie zariadenia na prepravu CO_2 do prístavných zariadení a úložísk;

([51]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES z 13. júla 2009 o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti a o zmene a doplnení smerníc 2004/17/ES a 2004/18/ES (Ú. v. ES L 216, 20.8.2009, s. 76).

30. „integrácia energetického systému“ sú riešenia pre plánovanie a prevádzku energetického systému ako celku, ktorý zahŕňa viaceré energetické nosiče, infraštruktúry a sektory spotreby, vytvorením pevnejších väzieb medzi nimi s cieľom poskytovať flexibilné a spoľahlivé energetické služby bez fosílnych palív, ktoré efektívne využívajú zdroje, pri čo najnižších nákladoch pre spoločnosť, hospodárstvo a životné prostredie;

31. „priemyselné partnerstvá zamerané na emisnú neutrálnosť“ sú záväzkom medzi Úniou a treťou krajinou zintenzívniť spoluprácu v súvislosti s emisne neutrálnymi technológiami zriadenom prostredníctvom nezáväzného nástroja, v ktorom sa stanovujú konkrétne opatrenia spoločného záujmu;

32. „priekopnícke“ je nové alebo podstatne modernizované zariadenie s emisne neutrálnou technológiou, ktoré prináša inovácie v súvislosti s výrobným procesom emisne neutrálnej technológie, ktoré sa ešte v Únii nenachádza vo veľkom rozsahu ani sa neplánuje jeho výstavba;

33. „výrobná kapacita“ je celkový objem kapacity produkcie emisne neutrálnych technológií vyrobených v rámci projektu výroby alebo – ak sa v rámci projektu výroby vyrábajú špecifické komponenty alebo špecifické strojové zariadenia, ktoré sa primárne používajú na výrobu takýchto výrobkov, a nie samotné konečné výrobky – kapacita produkcie konečných výrobkov, pre ktoré sa takéto komponenty alebo špecifické strojové zariadenia vyrábajú.

Článok 4

Zoznam emisne neutrálnych technológií

1. Do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia patria tieto emisne neutrálne technológie:

a) solárne technológie vrátane fotovoltických, solárnych tepelných elektrických a solárnych tepelných technológií;

b) veterné technológie na pevnine a technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov na mori;

c) batériové technológie a uskladňovania energie;

d) tepelné čerpadlá a technológie v oblasti geotermálnej energie;

e) vodíkové technológie vrátane elektrolyzérov a palivových článkov;

f) udržateľné technológie v oblasti výroby bioplynu a biometánu;

g) technológie CCS;

h) technológie elektrizačných sústav vrátane technológií elektrického nabíjania v doprave a technológií na digitalizáciu sústavy;

i) technológie na výrobu energie z jadrového štiepenia vrátane technológií jadrového palivového cyklu;

j) technológie využívajúce udržateľné alternatívne palivá;

k) technológie v oblasti vodnej energie;

l) technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov, ktoré nepatria do predchádzajúcich kategórií;

m) technológie energetickej efektívnosti súvisiace s energetickým systémom vrátane technológií tepelných rozvodných sústav;

n) technológie využívajúce palivá z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu;

o) biotechnologické klimatické a energetické riešenia;

p) transformačné priemyselné technológie na dekarbonizáciu, ktoré nepatria do predchádzajúcich kategórií;

q) technológie prepravy a využívania CO_2;

r) technológie veterného pohonu a elektrického pohonu v doprave;

s) jadrové technológie, ktoré nepatria do predchádzajúcich kategórií.

2. Odsekom 1 nie je dotknuté právo členského štátu vybrať si medzi rôznymi zdrojmi energie a určiť všeobecnú štruktúru svojho zásobovania energiou.

3. Odsekom 1 nie je dotknuté prideľovanie finančných prostriedkov Únie, najmä pokiaľ ide o kritériá oprávnenosti alebo kritériá na vyhodnotenie ponúk prijaté v súlade s príslušnými postupmi alebo o podporu zo strany Únie prostredníctvom EIB.

KAPITOLA II

ZÁKLADNÉ PODMIENKY PRE VÝROBU EMISNE NEUTRÁLNYCH TECHNOLÓGIÍ

ODDIEL I

Referenčné hodnoty

Článok 5

Referenčné hodnoty

1. Komisia a členské štáty podporujú projekty výroby emisne neutrálnych technológií v súlade s touto kapitolou s cieľom zabezpečiť zníženie strategickej závislosti v oblasti emisne neutrálnych technológií a ich dodávateľských reťazcov v Únii tým, že výrobná kapacita pre tieto technológie dosiahne:

a) referenčnú hodnotu vo výške aspoň 40 % ročných potrieb Únie v oblasti zavádzania príslušných technológií potrebných na dosiahnutie cieľov Únie v oblasti klímy a energetiky do roku 2030;

b) zvýšený podiel Únie pre zodpovedajúce technológie s cieľom dosiahnuť 15 % svetovej výroby do roku 2040 na základe monitorovania podľa článku 42 s výnimkou prípadov, keď by zvýšená výrobná kapacita Únie bola výrazne vyššia ako potreby Únie v oblasti zavádzania zodpovedajúcich technológií potrebných na dosiahnutie cieľov Únie v oblasti klímy a energetiky do roku 2040.

ODDIEL II

Zjednodušenie administratívnych postupov a postupov udeľovania povolení

Článok 6

Jednotné kontaktné miesta

1. Členské štáty do 30. decembra 2024 zriadia alebo určia jeden alebo viacero orgánov ako jednotné kontaktné miesta na príslušnej administratívnej úrovni. Každé jednotné kontaktné miesto zodpovedá za uľahčovanie a koordináciu postupu udeľovania povolení pre projekty výroby emisne neutrálnych technológií vrátane strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti a za poskytovanie informácií o zjednodušení administratívnych postupov v súlade s článkom 7 vrátane informácie o tom, kedy sa žiadosť považuje za úplnú v súlade s článkom 9 ods. 10.

2. Ak členský štát zriadi alebo určí viac ako jedno jednotné kontaktné miesto podľa odseku 1 tohto článku, poskytne nástroje, ktoré pomôžu predkladateľom projektov identifikovať vhodné zriadené alebo určené kontaktné miesto na online webovom sídle zriadenom v súlade s článkom 7.

3. Jednotné kontaktné miesto zriadené alebo určené podľa odseku 1 je jediným kontaktným miestom pre predkladateľa projektu v rámci postupu udeľovania povolení pre projekt výroby emisne neutrálnych technológií vrátane strategického projektu v oblasti emisnej neutrálnosti. Koordinuje a uľahčuje predkladanie všetkých relevantných dokumentov a informácií a predkladateľa projektu informuje o výsledku komplexného rozhodnutia.

4. Predkladatelia projektov predložia všetky dokumenty, ktoré sú relevantné pre postup udeľovania povolení, v elektronickej forme.

5. Príslušné orgány zabezpečia, aby sa zohľadnili všetky relevantné vykonané štúdie alebo povolenia alebo oprávnenia udelené pre daný projekt a aby sa nepožadovali duplicitné štúdie, povolenia ani oprávnenia, pokiaľ sa podľa práva Únie alebo vnútroštátneho práva nevyžaduje inak.

6. Členské štáty zabezpečia, aby žiadatelia mali jednoduchý prístup k informáciám o postupoch urovnávania sporov týkajúcich sa postupu udeľovania povolení, v príslušných prípadoch vrátane mechanizmov alternatívneho riešenia sporov, ak sú takéto postupy stanovené vo vnútroštátnom práve, ako aj prístup k samotným takýmto postupom.

7. Členské štáty zabezpečia, aby jednotné kontaktné miesto a všetky príslušné orgány zodpovedné za ktorýkoľvek krok v rámci postupu udeľovania povolení vrátane všetkých procedurálnych krokov mali dostatočný počet kvalifikovaných pracovníkov a dostatočné finančné, technické a technologické zdroje potrebné na účinné plnenie ich úloh podľa tohto nariadenia, vo vhodných prípadoch aj na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu.

8. Platforma uvedená v článkoch 38 a 39 pravidelne prerokúva vykonávanie tohto oddielu a článkov 15 a 16 a vymieňa si najlepšie postupy týkajúce sa organizácie jednotných kontaktných miest.

9. Orgány zapojené do postupu udeľovania povolení a iné dotknuté orgány určia a sprístupnia dotknutému jednotnému kontaktnému miestu požiadavky a rozsah informácií požadovaných od predkladateľa projektu pred začatím postupu udeľovania povolení.

Článok 7

Prístupnosť informácií online

Členské štáty poskytujú online prístup centralizovaným a jednoducho prístupným spôsobom k týmto informáciám o postupoch týkajúcich sa projektov výroby emisne neutrálnych technológií vrátane strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti:

a) jednotné kontaktné miesto uvedené v článku 6 ods. 1;

b) postup udeľovania povolení vrátane informácií o urovnávaní sporov;

c) financovanie a investičné služby;

d) možnosti financovania na úrovni Únie alebo členských štátov;

e) služby na podporu podnikania týkajúce sa okrem iného priznania k dani z príjmu právnických osôb, miestnych daňových zákonov alebo pracovného práva.

Článok 8

Zrýchlená realizácia

Členské štáty poskytnú strategickým projektom výroby emisne neutrálnych technológií, ktoré sa nachádzajú na ich území, administratívnu podporu s cieľom uľahčiť ich včasnú a účinnú realizáciu, pričom venujú osobitnú pozornosť MSP zapojeným do projektov, a to aj poskytovaním:

a) pomoci, pokiaľ ide o súlad s príslušnými administratívnymi a oznamovacími povinnosťami;

b) pomoci predkladateľom projektov, aby informovali verejnosť s cieľom zvýšiť akceptáciu projektov zo strany verejnosti;

c) pomoci predkladateľom projektov v procese udeľovania povolení, najmä MSP.

Článok 9

Trvanie postupu udeľovania povolení

1. Postup udeľovania povolení pre projekt výroby emisne neutrálnej technológie nepresiahne žiadnu z týchto lehôt:

a) 12 mesiacov v prípade výstavby alebo rozšírenia projektov výroby emisne neutrálnych technológií s ročnou výrobnou kapacitou menej ako 1 GW;

b) 18 mesiacov v prípade výstavby alebo rozšírenia projektov výroby emisne neutrálnych technológií s ročnou výrobnou kapacitou 1 GW alebo viac.

2. Pri projektoch výroby emisne neutrálnych technológií, pre ktoré sa ročná výrobná kapacita nemeria v GW, postup udeľovania povolení nepresiahne 18 mesiacov.

3. Ak si projekty dekarbonizácie energeticky náročných priemyselných odvetví – a to aj vtedy, keď sa považujú za strategické projekty – vyžadujú výstavbu viacerých zariadení alebo jednotiek v jednej lokalite, predkladateľ projektu a jednotné kontaktné miesto sa v záujme dodržania uplatniteľných lehôt môžu dohodnúť na rozdelení projektu na viacero menších projektov.

4. Ak sa vyžaduje posudzovanie vplyvov na životné prostredie podľa smernice 2011/92/EÚ, kroky posudzovania uvedené v článku 1 ods. 2 písm. g) bode i) uvedenej smernice sa do trvania postupu udeľovania povolení uvedeného v odsekoch 1 a 2 tohto článku nezahŕňajú.

5. Ak konzultácia podľa článku 1 ods. 2 písm. g) bodu ii) smernice 2011/92/EÚ vedie k potrebe doplniť správu o posudzovaní vplyvov na životné prostredie o dodatočné informácie, jednotné kontaktné miesto môže dať predkladateľovi projektu možnosť predložiť dodatočné informácie. V takom prípade jednotné kontaktné miesto oznámi predkladateľovi projektu dátum, ku ktorému je potrebné poskytnúť doplňujúce informácie a ktorý nesmie byť skorší ako do 30 dní odo dňa oznámenia. Obdobie medzi termínom na predloženie dodatočných informácií a ich predložením sa nezapočítava do trvania postupu udeľovania povolení uvedeného v odsekoch 1 a 2 tohto článku.

6. Vo výnimočných prípadoch, ak si to vyžaduje povaha, zložitosť, umiestnenie alebo veľkosť navrhovaného projektu výroby emisne neutrálnej technológie alebo strategického projektu v oblasti emisnej neutrálnosti, môže členský štát lehoty uvedené v odsekoch 1, 2 a 7 tohto článku a v článku 16 ods. 1 a 2 pred ich uplynutím jedenkrát predĺžiť najviac o 3 mesiace na základe individuálneho posúdenia.

7. Ak sa členský štát domnieva, že navrhovaný projekt výroby emisne neutrálnej technológie alebo strategický projekt v oblasti emisnej neutrálnosti vyvoláva mimoriadne riziká pre zdravie a bezpečnosť pracovníkov alebo pre bežnú populáciu, a ak je potrebný dodatočný čas na stanovenie toho, či sa zaviedli opatrenia na riešenie identifikovateľných rizík, členský štát môže v lehote 6 mesiacov od začatia postupu udeľovania povolení predĺžiť lehoty uvedené v odsekoch 1 a 2 tohto článku a v článku 16 ods. 1 a 2 o 6 mesiacov.

8. Pri vykonávaní odsekov 6 alebo 7 jednotné kontaktné miesto písomne informuje predkladateľa projektu o dôvodoch predĺženia a o dátume, ku ktorému sa očakáva komplexné rozhodnutie.

9. Jednotné kontaktné miesto uvedené v článku 6 ods. 1 tohto nariadenia oznámi predkladateľovi projektu dátum, ku ktorému sa má predložiť správa o posudzovaní vplyvov na životné prostredie uvedená v článku 5 ods. 1 smernice 2011/92/EÚ, pričom zohľadní organizáciu postupu udeľovania povolení v príslušnom členskom štáte a potrebu poskytnúť dostatočný čas na posúdenie správy. Obdobie medzi termínom na predloženie správy o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a jej predložením sa nezapočítava do trvania postupu udeľovania povolení uvedeného v odsekoch 1 a 2 tohto článku.

10. Dotknuté jednotné kontaktné miesto najneskôr 45 dní od doručenia žiadosti o udelenie povolenia potvrdí, že žiadosť je úplná, alebo – ak predkladateľ projektu nezaslal všetky informácie požadované na vybavenie žiadosti – požiada predkladateľa projektu, aby bez zbytočného odkladu podal úplnú žiadosť, pričom uvedie, ktoré informácie chýbajú. V prípade, že sa podaná žiadosť označí za neúplnú druhýkrát, jednotné kontaktné miesto môže do 30 dní od druhého podania druhýkrát požiadať o informácie. Jednotné kontaktné miesto nepožaduje informácie v oblastiach, na ktoré sa nevzťahuje prvá žiadosť o dodatočné informácie, a je oprávnené požiadať len o ďalšie dôkazy na doplnenie identifikovaných chýbajúcich informácií. Dátum potvrdenia úplnosti žiadosti jednotným kontaktným miestom uvedeným v článku 6 ods. 1 je dátumom začatia postupu udeľovania povolení pre danú konkrétnu žiadosť.

11. Jednotné kontaktné miesto najneskôr dva mesiace odo dňa doručenia žiadosti vypracuje v úzkej spolupráci s inými dotknutými orgánmi podrobný harmonogram postupu udeľovania povolení. Tento harmonogram začína plynúť od okamihu, keď jednotné kontaktné miesto potvrdí úplnosť žiadosti. Jednotné kontaktné miesto uverejní harmonogram na voľne prístupnom webovom sídle.

12. Lehotami stanovenými v tomto článku a v článku 16 nie sú dotknuté povinnosti vyplývajúce z práva Únie a medzinárodného práva a nie sú nimi dotknuté ani správne odvolacie konania a opravné prostriedky pred súdom alebo tribunálom.

13. Lehotami stanovenými v tomto článku a v článku 16 pre ktorýkoľvek z postupov udeľovania povolení nie sú dotknuté prípadné kratšie lehoty stanovené členskými štátmi.

Článok 10

Posúdenia vplyvov na životné prostredie a environmentálne povolenie

1. Ak sa vyžaduje posudzovanie vplyvov na životné prostredie podľa článkov 5 až 9 smernice 2011/92/EÚ, dotknutý predkladateľ projektu môže pred podaním žiadosti požiadať jednotné kontaktné miesto o stanovisko k rozsahu a úrovni podrobnosti informácií, ktoré sa majú uviesť v správe o posudzovaní vplyvov na životné prostredie podľa článku 5 ods. 1 uvedenej smernice. Jednotné kontaktné miesto zabezpečí, aby sa stanovisko vydalo čo najskôr, najneskôr však do 45 dní odo dňa, keď predkladateľ projektu podal žiadosť o stanovisko.

2. Keď povinnosť posúdiť účinky na životné prostredie vyplýva súčasne z dvoch alebo viacerých z týchto smerníc: smernice 2000/60/ES, smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES ([52]), smernice 2008/98/ES, smernice 2009/147/ES, smernice 2010/75/EÚ, smernice 2011/92/EÚ, smernice 2012/18/EÚ alebo smernice 92/43/EHS, členské štáty zabezpečia, aby sa uplatnili koordinované alebo spoločné postupy spĺňajúce všetky požiadavky uvedených legislatívnych aktov Únie.

Príslušný orgán v rámci koordinovaného postupu uvedeného v prvom pododseku koordinuje rôzne jednotlivé posúdenia vplyvov konkrétneho projektu na životné prostredie, ako sa vyžaduje podľa príslušných legislatívnych aktov Únie.

Príslušný orgán v rámci spoločného postupu uvedeného v prvom pododseku zabezpečuje jediné posúdenie vplyvov konkrétneho projektu na životné prostredie, ako sa vyžaduje podľa príslušných legislatívnych aktov Únie. Uplatnenie spoločného alebo koordinovaného postupu nemá vplyv na obsah posúdenia vplyvov na životné prostredie.

3. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány vydali odôvodnené závery uvedené v článku 1 ods. 2 písm. g) bode iv) smernice 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v lehote 90 dní od doručenia všetkých potrebných informácií podľa článkov 5, 6 a 7 uvedenej smernice a po ukončení konzultácií uvedených v článkoch 6 a 7 uvedenej smernice.

4. Vo výnimočných prípadoch, ak si to vyžaduje povaha, zložitosť, umiestnenie alebo veľkosť navrhovaného projektu, môžu členské štáty predĺžiť lehotu uvedenú v odseku 3 pred jej uplynutím na základe individuálneho posúdenia o najviac 20 dní. V takom prípade dotknuté jednotné kontaktné miesto písomne informuje predkladateľa projektu o dôvodoch predĺženia a o lehote na vydanie svojho odôvodneného záveru.

5. Časové rámce na konzultácie s dotknutou verejnosťou v zmysle článku 1 ods. 2 písm. e) smernice 2011/92/EÚ a s orgánmi v zmysle článku 6 ods. 1 uvedenej smernice, ktoré sa týkajú správy o posudzovaní vplyvov na životné prostredie uvedenej v článku 5 ods. 1 uvedenej smernice, nesmú byť dlhšie ako 85 dní a v súlade s článkom 6 ods. 7 uvedenej smernice kratšie ako 30 dní. V prípadoch, na ktoré sa vzťahuje článok 6 ods. 4 druhý pododsek uvedenej smernice, sa táto lehota na základe individuálneho posúdenia predĺži na najviac 90 dní.

6. Členské štáty zabezpečia, aby ich príslušné orgány a iné orgány určené podľa článku 6 ods. 1 smernice 2011/92/EÚ mali dostatočný počet kvalifikovaných pracovníkov a dostatočné finančné, technické a technologické zdroje potrebné na plnenie svojich povinností podľa tohto článku.

Článok 11

Plánovanie

1. Celoštátne, regionálne a miestne orgány zodpovedné za prípravu plánov vrátane zonácie, územných plánov a plánov pre využívanie územia zvážia, či sa do takýchto plánov vo vhodných prípadoch zahrnú ustanovenia týkajúce sa vypracúvania projektov výroby emisne neutrálnych technológií vrátane strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti a vo vhodných prípadoch akceleračných údolí emisne neutrálneho priemyslu, ako aj všetkej potrebnej infraštruktúry. Ak sa uvažuje o zahrnutí takýchto ustanovení, uprednostnia sa umelé a zastavané plochy, priemyselné areály a opustené priemyselné pozemky. S cieľom uľahčiť vypracúvanie projektov výroby emisne neutrálnych technológií členské štáty zabezpečia, aby všetky relevantné údaje o územnom plánovaní boli dostupné online v súlade s článkom 7.

([52]) Smernica 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (Ú. v. ES L 197, 21.7.2001, s. 30).

2. Ak plány zahŕňajú ustanovenia týkajúce sa vypracúvania projektov výroby emisne neutrálnych technológií vrátane strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti a ich potrebnej infraštruktúry a podliehajú posúdeniu podľa smernice 2001/42/ES a podľa článku 6 smernice č. 92/43/EHS, tieto posúdenia sa spoja. V náležitých prípadoch sa v tomto spojenom posudzovaní pozornosť venuje aj vplyvu na potenciálne ovplyvnené vodné útvary uvedené v smernici 2000/60/ES. Ak sú príslušné členské štáty povinné posúdiť vplyvy existujúcich a budúcich činností na morské prostredie vrátane interakcií medzi pevninou a morom, ako sa uvádza v článku 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/89/EÚ ([53]), spojené posudzovanie sa vzťahuje aj na tieto vplyvy. Skutočnosť, že posúdenia sa podľa tohto odseku spoja, nesmie mať vplyv na ich obsah ani kvalitu. Spojené posúdenia sa vykonávajú tak, aby to neviedlo k predĺženiu lehôt stanovených v tomto nariadení.

Článok 12

Uplatniteľnosť dohovorov Európskej hospodárskej komisie OSN

1. Týmto nariadením nie sú dotknuté povinnosti podľa Dohovoru Európskej hospodárskej komisie OSN (ďalej len „EHK OSN“) o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, ktorý bol podpísaný 25. júna 1998 v Aarhuse, a podľa Dohovoru EHK OSN o posudzovaní vplyvov na životné prostredie presahujúceho štátne hranice, ktorý bol podpísaný 25. februára 1991 v Espoo, a jeho Protokolu o strategickom environmentálnom hodnotení, ktorý bol podpísaný v Kyjeve 21. mája 2003.

2. Všetky rozhodnutia prijaté podľa tohto oddielu a článkov 8, 15, 16 a 28 sa sprístupnia verejnosti ľahko zrozumiteľným spôsobom a všetky rozhodnutia týkajúce sa projektu výroby emisne neutrálnej technológie alebo strategického projektu v oblasti emisnej neutrálnosti sa uvádzajú na rovnakom webovom sídle.

ODDIEL III

Strategické projekty v oblasti emisnej neutrálnosti

Článok 13

Kritériá výberu

1. Členské štáty uznajú za strategické projekty v oblasti emisnej neutrálnosti projekty výroby emisne neutrálnych technológií nachádzajúce sa v Únii, ktoré prispievajú k dosahovaniu cieľov stanovených v článku 1 vrátane prispievania k cieľom Únie v oblasti klímy alebo energetiky a spĺňajú aspoň jedno z týchto kritérií:

a) projekt výroby emisne neutrálnej technológie prispieva k technologickej a priemyselnej odolnosti emisne neutrálnych technológií Únie prostredníctvom zvýšenia výrobnej kapacity komponentu alebo segmentu dodávateľského reťazca emisne neutrálnych technológií tým, že:

   i) zvýši v Únii výrobné kapacity pre emisne neutrálnu technológiu, v prípade ktorej je Únia z viac ako 50 % závislá od dovozu z tretích krajín,

   ii) významne zvýši výrobné kapacity tým, že podstatne prispeje k plneniu cieľov Únie v oblasti klímy alebo energetiky do roku 2030, alebo

   iii) zvýši v Únii výrobné kapacity alebo aktualizuje existujúce výrobné kapacity pre emisne neutrálnu technológiu, v prípade ktorej predstavujú výrobné kapacity Únie významný podiel svetovej výroby a ktorá zohráva kľúčovú úlohu z hľadiska odolnosti Únie;

b) projekt výroby emisne neutrálnej technológie má jasný pozitívny vplyv na dodávateľský reťazec emisne neutrálneho priemyslu Únie alebo jeho odberateľské odvetvia tým, že poskytuje európskym emisne neutrálnym priemyselným odvetviam prístup k najlepšej dostupnej emisne neutrálnej technológii alebo výrobkom vyrobeným v priekopníckom výrobnom zariadení a spĺňa aspoň jedno z týchto kritérií:

([53]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/89/EÚ z 23. júla 2014, ktorou sa ustanovuje rámec pre námorné priestorové plánovanie (Ú. v. EÚ L 257, 28.8.2014, s. 135).

i) v úzkej spolupráci s regionálnymi a miestnymi orgánmi, inštitúciami vzdelávania a odbornej prípravy a sociálnymi partnermi vrátane odborových zväzov zavádza opatrenia na prilákanie, udržanie, zvyšovanie zručností alebo rekvalifikáciu pracovnej sily potrebnej v oblasti emisne neutrálnych technológií, a to aj prostredníctvom učňovskej prípravy, stáží a ďalšieho vzdelávania a odbornej prípravy;

ii) prispieva ku konkurencieschopnosti MSP ako súčasti dodávateľského reťazca emisne neutrálnych technológií;

c) prispieva k dosiahnutiu cieľov Únie v oblasti klímy alebo energetiky výrobou emisne neutrálnych technológií prostredníctvom postupov, ktorými sa zavádzajú prvky lepšej environmentálnej udržateľnosti a výkonnosti alebo obehovosti vrátane komplexnej nízkouhlíkovej, energetickej, vodnej alebo materiálovej efektívnosti, a postupov, ktorými sa výrazne a trvalo znižujú miery emisií ekvivalentu CO_2.

2. Komisia do 1. marca 2025 prijme vykonávací akt, ktorým sa stanovia usmernenia zabezpečujúce jednotné podmienky vykonávania kritérií stanovených v tomto článku. Tieto usmernenia musia obsahovať aspoň osobitné usmernenia týkajúce sa kritérií, ktoré sa majú použiť na posúdenie:

a) či sa pridaná výrobná kapacita týka výrobnej kapacity priekopníckej alebo najlepšej dostupnej technológie;

b) či dodatočnú výrobnú kapacitu možno považovať za významnú.

Uvedený vykonávací akt sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 45 ods. 2.

3. Členské štáty uznajú za strategické projekty v oblasti emisnej neutrálnosti projekty ukladania CO_2, ktoré spĺňajú tieto kritériá:

a) geologické úložisko CO_2 sa nachádza na území Únie, jej výhradných hospodárskych zón alebo na jej kontinentálnom šelfe v zmysle Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve (UNCLOS);

b) projekt ukladania CO_2 prispieva k dosiahnutiu cieľa stanoveného v článku 20;

c) v rámci projektu ukladania CO_2 bola podaná žiadosť o povolenie na bezpečné a trvalé geologické ukladanie CO_2 v súlade so smernicou 2009/31/ES.

Za strategický projekt v oblasti emisnej neutrálnosti sa uzná aj každý projekt zachytávania CO_2 súvisiaci s projektom ukladania CO_2, ktorý spĺňa kritériá uvedené v prvom pododseku, a každý súvisiaci projekt infraštruktúry CO_2 potrebný na prepravu zachyteného CO_2.

4. Projekty výroby emisne neutrálnych technológií, ktoré zodpovedajú emisne neutrálnej technológii a ktoré sa nachádzajú v „menej rozvinutých a prechodných regiónoch“ a na územiach oprávnených na čerpanie prostriedkov z Fondu na spravodlivú transformáciu, a sú oprávnené na financovanie podľa pravidiel politiky súdržnosti, uznajú členské štáty po ukončení postupu zadávania zákazky za strategické projekty v oblasti emisnej neutrálnosti podľa článku 14 ods. 3 na písomnú žiadosť predkladateľa projektu bez toho, aby predkladateľ projektu musel podať formálnu žiadosť podľa článku 14 ods. 2.

5. Projekt výroby emisne neutrálnej technológie, ktorý sa nachádza v Únii, prispieva k plneniu cieľov stanovených v článku 1 ods. 1 a využíva buď financovanie z Inovačného fondu ETS, alebo je súčasťou dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu, európskych vodíkových údolí alebo vodíkovej banky, ak sa týmito finančnými prostriedkami podporuje investícia do výrobných kapacít, ktorých technológia je uvedená v prílohe, uznajú členské štáty za strategický projekt v oblasti emisnej neutrálnosti podľa článku 14 ods. 3 na písomnú žiadosť predkladateľa projektu bez toho, aby predkladateľ projektu musel podať formálnu žiadosť podľa článku 14 ods. 2.

6. Ak strategický projekt v oblasti emisnej neutrálnosti prispieva k hodnotovému reťazcu technológie, ktorú členský štát neakceptuje ako súčasť všeobecnej štruktúry svojich dodávok energie, môže daný členský štát odmietnuť uznať ho za strategický projekt. Ak existujú emisne neutrálne technológie, v prípade ktorých členský štát nemá v úmysle uznať projekty za strategické projekty, tento členský štát to čo najskôr verejne oznámi.

Článok 14

Žiadosti a uznávanie

1. Žiadosti o uznanie projektov výroby emisne neutrálnych technológií za strategické projekty v oblasti emisnej neutrálnosti podáva predkladateľ projektu príslušnému členskému štátu.

2. Žiadosť uvedená v odseku 1 musí obsahovať tieto náležitosti:

a) relevantný dôkaz týkajúci sa splnenia kritérií stanovených v článku 13 ods. 1 alebo 3;

b) podnikateľský plán, v ktorom sa hodnotí finančná životaschopnosť projektu a ktorý je v súlade s cieľom tvorby kvalitných pracovných miest a

c) prvý návrh harmonogramu projektu, v ktorom sa odhaduje, kedy by projekt mohol prispieť k referenčnej hodnote výrobnej kapacity Únie uvedenej v článku 5 alebo k cieľu kapacity vtláčania CO_2 na úrovni Únie uvedenému v článku 20.

Komisia stanoví vzorový formulár na podávanie žiadostí uvedených v odseku 1.

3. Členské štáty posúdia žiadosť uvedenú v odseku 1 do jedného mesiaca od doručenia úplnej žiadosti prostredníctvom spravodlivého a transparentného procesu. Ak predkladateľ projektu nezaslal všetky relevantné a úplné informácie potrebné na vybavenie žiadosti, členský štát iba jedenkrát požiada predkladateľa projektu, aby bez zbytočného odkladu predložil doplňujúce informácie, aby bola žiadosť úplná. Dátum potvrdenia úplnosti podanej žiadosti slúži ako začiatok procesu posudzovania. Rozhodnutie vyplývajúce z tohto postupu obsahuje odôvodnenie a oznámi sa predkladateľovi projektu a platforme uvedenej v článkoch 38 a 39.

4. Ak sa v lehote uvedenej v odseku 3 neprijme žiadne rozhodnutie, predkladateľ projektu to môže oznámiť členskému štátu a bez zbytočného odkladu požiadať, aby mu členský štát poskytol novú lehotu, ktorá nesmie byť dlhšia ako 30 dní od pôvodnej lehoty.

5. Komisia môže k schváleným strategickým projektom v oblasti emisnej neutrálnosti poskytnúť svoje stanovisko. Ak členský štát žiadosť zamietne, žiadateľ má právo podať žiadosť Komisii, ktorá ju posúdi do 20 pracovných dní. Posúdením Komisie nie je dotknuté rozhodnutie členského štátu.

6. Ak Komisia na základe svojho posúdenia v súlade s odsekom 5 tohto článku potvrdí zamietnutie žiadosti členským štátom, svoj záver oznámi listom žiadateľovi. Ak sa posúdenie Komisie líši od posúdenia členského štátu, daný projekt sa prediskutuje v rámci platformy uvedenej v článkoch 38 a 39.

7. Ak Komisia alebo členský štát zistí, že strategický projekt v oblasti emisnej neutrálnosti sa významne zmenil, prestal spĺňať kritériá stanovené v článku 13, prípadne jeho uznanie za strategický projekt v oblasti emisnej neutrálnosti vychádzalo zo žiadosti obsahujúcej nesprávne informácie, informuje o tom dotknutého predkladateľa projektu. Po vypočutí predkladateľa projektu môže členský štát odvolať rozhodnutie, ktorým sa projekt uznal za strategický projekt v oblasti emisnej neutrálnosti.

8. Projekt, ktorý už nie je uznaný za strategický projekt v oblasti emisnej neutrálnosti, stráca všetky práva spojené s týmto statusom podľa tohto nariadenia.

9. Komisia zriadi a vedie verejne dostupný register strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti.

Článok 15

Prioritný status strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti

1. Predkladatelia projektov a všetky dotknuté orgány zabezpečia, aby sa k relevantným procesom v prípade strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti pristupovalo čo najrýchlejšie v súlade s právom Únie a vnútroštátnym právom.

2. Bez toho, aby boli dotknuté povinnosti stanovené v práve Únie, ak sa projekt uzná za strategický projekt v oblasti emisnej neutrálnosti, členské štáty mu priznajú status najvyššieho národného významu, ak takýto status vo vnútroštátnom práve existuje, a s takýmto projektom sa náležite zaobchádza v kontexte postupov udeľovania povolení vrátane povolení súvisiacich s posúdeniami vplyvov na životné prostredie a, ak sú k dispozícii potrebné údaje, s územným plánovaním.

3. Strategické projekty v oblasti emisnej neutrálnosti sa považujú za projekty, ktoré prispievajú k bezpečnosti dodávok emisne neutrálnych technológií v Únii, a teda za projekty vo verejnom záujme. Pokiaľ ide o vplyvy alebo povinnosti súvisiace so životným prostredím uvedené v článku 4 ods. 7 smernice 2000/60/ES, článku 9 ods. 1 písm. a) smernice 2009/147/ES, článku 6 ods. 4 a v článku 16 ods. 1 smernice 92/43/EHS a v legislatívnych aktoch Únie o obnove prírody, strategické projekty v oblasti emisnej neutrálnosti v Únii sa považujú za projekty vo verejnom záujme a môžu sa považovať za projekty prevažujúceho verejného záujmu a projekty, ktoré sú v záujme verejného zdravia a bezpečnosti, ak sú splnené všetky podmienky stanovené v uvedených aktoch.

4. Všetky postupy urovnávania sporov, súdne spory, odvolania a súdne opravné prostriedky týkajúce sa strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti na akýchkoľvek vnútroštátnych súdoch, tribunáloch, osobitných súdoch vrátane mediácie alebo rozhodcovského konania, ak existujú vo vnútroštátnom práve, sa považujú za naliehavé v rozsahu, v akom sa vo vnútroštátnom práve týkajúcom sa postupov udeľovania povolení stanovujú takéto zrýchlené postupy, a to za predpokladu, že sa rešpektujú bežne uplatniteľné práva jednotlivcov alebo miestnych komunít na obhajobu. Predkladatelia strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti sa v náležitých prípadoch zúčastňujú na takýchto zrýchlených postupoch.

Článok 16

Trvanie postupu udeľovania povolení pre strategické projekty v oblasti emisnej neutrálnosti

1. Postup udeľovania povolení pre strategický projekt v oblasti emisnej neutrálnosti nepresiahne:

a) 9 mesiacov v prípade výstavby alebo rozšírenia strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti s ročnou výrobnou kapacitou menej ako 1 GW;

b) 12 mesiacov v prípade výstavby alebo rozšírenia strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti s ročnou výrobnou kapacitou 1 GW alebo viac;

c) 18 mesiacov v prípade všetkých potrebných povolení na prevádzku úložiska v súlade so smernicou 2009/31/ES.

2. V prípade strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti, ktorých ročná výrobná kapacita sa nemeria v GW, nepresiahne postup udeľovania povolení 12 mesiacov.

3. Ak sa vyžaduje posudzovanie vplyvov na životné prostredie podľa smernice 2011/92/EÚ, krok posudzovania uvedený v článku 1 ods. 2 písm. g) bode i) uvedenej smernice sa do trvania postupu udeľovania povolení uvedeného v odsekoch 1 a 2 tohto článku nezahŕňa.

Článok 17

Akceleračné údolia emisne neutrálneho priemyslu

1. Členské štáty sa môžu rozhodnúť určiť akceleračné údolia emisne neutrálneho priemyslu (ďalej len „údolia“) ako špecifické oblasti na urýchlenie emisne neutrálnych priemyselných činností, najmä na urýchlenie realizácie projektov výroby emisne neutrálnych technológií vrátane strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti alebo ich klastrov, alebo na testovanie inovačných emisne neutrálnych technológií. Účelom údolí je vytvoriť klastre emisne neutrálnych priemyselných činností a ďalej zefektívniť administratívne postupy.

2. Rozhodnutie uvedené v odseku 1:

a) jasne vymedzí geografický a technologický rozsah údolí;

b) zohľadní oblasti, ktoré zahŕňajú umelé a zastavané plochy, priemyselné areály a opustené priemyselné pozemky;

c) podlieha posudzovaniu vplyvov na životné prostredie podľa smernice 2001/42/ES a v náležitých prípadoch posudzovaniu podľa článku 6 ods. 3 smernice 92/43/EHS; výsledky týchto posúdení v čo najväčšej možnej miere uľahčia prípravu projektov výroby emisne neutrálnych technológií alebo strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti s cieľom splniť ciele tohto nariadenia a zabrániť duplicite posúdení; týmto ustanovením nie je dotknutý súlad jednotlivých projektov s uplatniteľnými právnymi predpismi Únie v oblasti životného prostredia;

d) podľa možnosti zabezpečí synergie s určením oblastí zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov, ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2413 ([54]).

3. K rozhodnutiu členského štátu určiť údolie sa pripojí plán, v ktorom sa stanovia konkrétne vnútroštátne opatrenia na zvýšenie jeho atraktívnosti ako miesta pre výrobné činnosti vrátane aspoň týchto hospodárskych a administratívnych podporných schém, ktorých cieľom je:

a) uľahčiť rozvoj potrebnej infraštruktúry v údolí;

b) podporovať súkromné investície v údolí;

c) zabezpečiť primeranú rekvalifikáciu a zvyšovanie kvalifikácie miestnej pracovnej sily;

d) sprístupniť informácie o údolí online v súlade s článkom 7.

4. Verejné investície na účely zriadenia údolí, ich vybavenia vhodnou infraštruktúrou, konvertovania opustených priemyselných pozemkov a rozvoja primeraných miestnych zdrojov zručností môžu vo vhodných prípadoch využívať maximálne miery spolufinancovania podľa nariadení (EÚ) 2021/1058, (EÚ) 2021/1056 a (EÚ) 2021/1057.

Článok 18

Vydávanie povolení v rámci údolí

1. Oddiely II a III sa vzťahujú na individuálne projekty v údoliach. Pre každé údolie sa určí jednotné kontaktné miesto.

2. Aby sa zabránilo duplicitnému posudzovaniu, príslušný orgán pri vydávaní stanoviska uvedeného v článku 10 ods. 1 zohľadní výsledky posúdení vykonaných podľa článku 17 ods. 2 písm. c).

3. Jednotné kontaktné miesto sprístupní predkladateľom projektov vzory, v ktorých sa uvádzajú povolenia potrebné pre projekty v údoliach. Uvedené vzory obsahujú informácie o všetkých prvkoch projektu a plánovaných opatreniach na zabránenie významným nepriaznivým vplyvom na životné prostredie alebo na predchádzanie takýmto vplyvom s cieľom zabezpečiť, aby sa podľa smernice 2011/92/EÚ posudzovali len projekty s významnými vplyvmi na životné prostredie, a pomôcť príslušnému orgánu určiť, či má projekt podliehať posudzovaniu podľa článku 4 ods. 2 až 6 uvedenej smernice.

4. Projekty výroby emisne neutrálnej technológie v údoliach sa považujú za projekty, ktoré prispievajú k bezpečnosti dodávok emisne neutrálnych technológií v Únii, a teda za projekty vo verejnom záujme. Pokiaľ ide o vplyvy na životné prostredie alebo povinnosti súvisiace so životným prostredím uvedené v článku 4 ods. 7 smernice 2000/60/ES, článku 9 ods. 1 písm. a) smernice 2009/147/ES, článku 6 ods. 4 a v článku 16 ods. 1 smernice 92/43/EHS a v legislatívnych aktoch Únie o obnove prírody, projekty výroby emisnej neutrálnej technológie v údoliach v Únii sa považujú za projekty vo verejnom záujme a môžu sa považovať za projekty prevažujúceho verejného záujmu a za projekty, ktoré sú v záujme verejného zdravia a bezpečnosti, ak sú splnené všetky podmienky stanovené v uvedených aktoch.

Článok 19

Koordinácia financovania

1. Platforma zriadená v článku 38 skúma prekážky a celoúnijné finančné potreby strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti, poskytuje poradenstvo o spôsoboch koordinácie financovania na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni, pokiaľ ide o tieto finančné potreby, a zhromažďuje potenciálne najlepšie postupy, okrem iného na účely rozvoja

([54]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2413 z 18. októbra 2023, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2018/2001, nariadenie (EÚ) 2018/1999 a smernica 98/70/ES, pokiaľ ide o podporu energie z obnoviteľných zdrojov, a ktorou sa zrušuje smernica Rady (EÚ) 2015/652 (Ú. v. EÚ L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

cezhraničných dodávateľských reťazcov Únie, najmä na základe pravidelných výmen so skupinou pre emisne neutrálny priemysel a jej odporúčaní a s relevantnými priemyselnými alianciami.

2. Na platforme sa na žiadosť predkladateľa strategického projektu v oblasti emisnej neutrálnosti diskutuje o tom, ako možno jeho projekt financovať, a poskytuje sa mu v tejto oblasti poradenstvo s prihliadnutím na už zabezpečené financovanie, pričom sa zohľadnia prinajmenšom tieto aspekty:

a) dodatočné súkromné zdroje financovania;

b) podpora prostredníctvom zdrojov skupiny EIB alebo iných medzinárodných finančných inštitúcií vrátane Európskej banky pre obnovu a rozvoj;

c) existujúce nástroje a programy členského štátu vrátane nástrojov a programov vnútroštátnych podporných bánk, inštitúcií a agentúr pre vývozné úvery;

d) príslušné financovanie z prostriedkov a programov financovania Únie.

3. Platforma do 30. septembra 2024 a potom každé dva roky vydá odporúčania pre Komisiu týkajúce sa spôsobov zabezpečenia dostatočného financovania – a to aj prostredníctvom rozpočtu Únie – na účely dosiahnutia cieľov tohto nariadenia.

4. Členské štáty a vo vhodných prípadoch Komisia vykonávajú činnosti na zrýchlenie verejných investícií do projektov výroby emisne neutrálnych technológií. Takéto činnosti môžu bez toho, aby boli dotknuté články 107 a 108 ZFEÚ, zahŕňať poradenstvo týkajúce sa podpory pre projekty výroby emisne neutrálnych technológií, ktoré majú ťažkosti s prístupom k financovaniu, a koordinovanie tejto podpory.

KAPITOLA III

KAPACITA VTLÁČANIA CO_2

Článok 20

Cieľ kapacity vtláčania CO_2 na úrovni Únie

1. Do roku 2030 sa má dosiahnuť ročná kapacita vtláčania v objeme aspoň 50 miliónov ton CO_2 v úložiskách, čiže geologických úložiskách povolených podľa smernice 2009/31/ES vrátane vyťažených plynových a ropných polí a soľných hydrologických kolektorov, ktoré sa nachádzajú na území Únie, jej výhradných hospodárskych zón alebo na jej kontinentálnom šelfe v zmysle Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve a ktoré nie sú spojené so zvýšením výťažnosti uhľovodíkov.

2. Všetky úložiská musia byť navrhnuté tak, aby sa mohli prevádzkovať minimálne päť rokov, a musia dodržiavať zásady spravodlivého a otvoreného prístupu poskytnutého transparentným a nediskriminačným spôsobom v zmysle vymedzenia v smernici 2009/31/ES.

3. Komisia 30. júna 2027 a potom každé dva roky predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o pokroku pri dosahovaní ročného cieľa Únie v oblasti kapacity vtláčania vrátane stavu trhu súvisiaceho s kapacitou vtláčania. Tieto správy obsahujú prehľad geografického rozmiestnenia úložísk v celej Únii. V prvej správe sa posúdi, či sa považuje za potrebné zaviesť celoúnijný cieľ na rok 2040 alebo v prípade potreby na skorší termín.

4. Správy uvedené v odseku 3 obsahujú posúdenie kapacity ukladania a vtláčania CO_2, vychádzajúce najmä z informácií získaných podľa článku 21 ods. 2 a článku 23 ods. 6. Správy:

a) podrobne analyzujú geografické a časové plánovanie úložísk CO_2 a projektov zachytávania CO_2 pre emisie CO_2 z priemyselných zariadení v Únii, pričom sa zohľadňuje osobitný potenciál využívania CO_2 prispievať k trvalému ukladaniu CO_2;

b) identifikujú hlavnú infraštruktúru potrebnú na prepravu a ukladanie emisií CO_2 z priemyselných zariadení v celej Únii;

c) podrobne analyzujú možné prekážky brániace rozvoju trhu v oblasti CCS.

5. Komisia môže do 31. decembra 2028 na základe posúdenia uvedeného v odseku 3 predložiť legislatívny návrh na zavedenie nového cieľa na úrovni Únie týkajúceho sa kapacity vtláčania CO_2 do roku 2040 alebo v prípade potreby skôr. Ak sa Komisia rozhodne nepredložiť legislatívny návrh na zavedenie tohto cieľa, informuje Európsky parlament a Radu o dôvodoch svojho rozhodnutia.

6. Do troch mesiacov odo dňa, keď Únia podpíše medzinárodnú dohodu týkajúcu sa tejto kapitoly, predloží Komisia správu, v ktorej posúdi dôsledky medzinárodnej dohody, najmä pokiaľ ide o podporu a ochranu noriem Únie v oblasti životného prostredia, jej klimatické ciele a možnú potrebu ďalších politík a opatrení Únie vzhľadom na ustanovenia danej medzinárodnej dohody. Na základe tejto správy Komisia vo vhodných prípadoch predloží Európskemu parlamentu a Rade legislatívny návrh na zmenu tohto nariadenia podľa odseku 1.

7. Komisia uverejní usmernenia, v ktorých sa uvedú vhodné úrovne čistoty CO_2 a stopových prvkov v rámci toku CO_2 pre projekty ukladania CO_2, ktoré prispievajú k cieľu Únie v oblasti kapacity vtláčania.

Článok 21

Transparentnosť údajov o kapacite na uskladňovanie CO_2

1. Členské štáty do 30. decembra 2024:

a) zverejnia údaje o všetkých oblastiach, v ktorých by mohli byť na ich území povolené úložiská CO_2, vrátane soľných hydrologických kolektorov bez toho, aby boli dotknuté požiadavky týkajúce sa ochrany dôverných informácií;

b) uložia subjektom, ktoré sú alebo boli na ich území držiteľmi povolenia v zmysle vymedzenia v článku 1 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES ([55]), povinnosť zverejniť, bez toho, aby niesli zodpovednosť za ich spoľahlivosť, všetky geologické údaje týkajúce sa výrobných prevádzok, ktoré boli vyradené z prevádzky alebo ktorých vyradenie z prevádzky bolo notifikované príslušnému orgánu, a – ak sú k dispozícii – ekonomické posúdenia príslušných nákladov na vtláčanie CO_2, pokiaľ takéto subjekty nepožiadali o povolenie na geologický prieskum v súlade so smernicou 2009/31/ES, vrátane údajov o:

i) tom, či je dané úložisko vhodné na udržateľné, bezpečné a trvalé vtláčanie a ukladanie CO_2;

ii) dostupnosti alebo potrebe dopravnej infraštruktúry a druhov dopravy, ktoré sú vhodné na bezpečnú prepravu CO_2 na úložisko.

Na účely prvého pododseku písm. a) tohto odseku zahŕňajú uvedené údaje aspoň informácie požadované v oznámeniach Komisie o usmerneniach pre členské štáty k integrovaným národným energetickým a klimatickým plánom oznámeným podľa článku 3 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/1999 a ich aktualizáciám predloženým podľa jeho článku 14 (národné energetické a klimatické plány).

2. Každý členský štát do 30. decembra 2024 a potom každý rok predloží Komisii správu, ktorá sa zverejní bez toho, aby boli dotknuté požiadavky týkajúce sa ochrany dôverných informácií, a v ktorej opíše:

a) mapovanie prebiehajúcich projektov zachytávania CO_2 na svojom území alebo v spolupráci s inými členskými štátmi a odhad zodpovedajúcich potrieb týkajúcich sa kapacity vtláčania a kapacity na uskladňovanie a prepravy CO_2;

b) mapovanie prebiehajúcich projektov ukladania a prepravy CO_2 na svojom území vrátane stavu udeľovania povolenia podľa smernice 2009/31/ES, očakávaného dátumu prijatia konečného investičného rozhodnutia a očakávaného dátumu uvedenia do prevádzky;

c) vnútroštátnych podporných opatrení, ktoré sa prijali alebo sa prijmú na urýchlenie projektov uvedených v písmenách a) a b) tohto odseku, ako aj opatrení týkajúcich sa cezhraničnej prepravy CO_2;

([55]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES z 30. mája 1994 o podmienkach udeľovania a používania povolení na vyhľadávanie, prieskum a ťažbu uhľovodíkov (Ú. v. ES L 164, 30.6.1994, s. 3).

d) v príslušných prípadoch národnú stratégiu a ciele, ktoré budú a boli stanovené pre zachytávanie CO_2 do roku 2030;

e) bilaterálnu a regionálnu spoluprácu, ktorá uľahčuje cezhraničnú prepravu CO_2, vrátane jej účinkov na prístup subjektov, ktoré zachytávajú CO_2, k bezpečným a nediskriminačným prostriedkom prepravy CO_2;

f) prebiehajúce projekty prepravy CO_2 a odhad potrebnej budúcej kapacity projektov prepravy CO_2, aby zodpovedali zodpovedajúcej kapacite zachytávania a kapacite na uskladňovanie.

3. Ak zo správy uvedenej v odseku 2 vyplýva, že na ich území neprebiehajú žiadne projekty ukladania CO_2, členské štáty podajú správu o plánoch na uľahčenie dekarbonizácie priemyselných odvetví. To v relevantných prípadoch zahŕňa cezhraničnú prepravu CO_2 na úložiská nachádzajúce sa v iných členských štátoch, ako aj projekty využívania CO_2.

Článok 22

Prepravná infraštruktúra CO_2

1. S cieľom uľahčiť dosiahnutie cieľa stanoveného v článku 20 Únia a jej členské štáty, vo vhodných prípadoch v spolupráci s relevantnými spoločnosťami, vynaložia všetko primerané úsilie na rozvoj potrebnej prepravnej infraštruktúry CO_2 vrátane cezhraničnej infraštruktúry, pričom zohľadnia hospodárske a environmentálne prínosy blízkosti miest zachytávania a úložísk.

2. Členské štáty prijmú v súlade s článkom 21 smernice 2009/31/ES potrebné opatrenia na umožnenie prístupu k prepravným sieťam CO_2 a úložiskám na účely geologického ukladania vyprodukovaného a zachyteného CO_2, pokiaľ je to ekonomicky uskutočniteľné alebo keď je potenciálny zákazník ochotný zaplatiť.

3. Ak sa CO_2 zachytáva a prepravuje v jednom členskom štáte a prepravuje a ukladá v iných členských štátoch, členské štáty koordinujú opatrenia, ktoré prijali podľa odseku 2. Komisia môže takúto koordináciu uľahčiť zriadením regionálnych zoskupení CCS na základe spoločnej žiadosti zapojených členských štátov.

Článok 23

Príspevok oprávnených producentov ropy a zemného plynu

1. Každý subjekt, ktorý je držiteľom povolenia v zmysle vymedzenia v článku 1 bode 3 smernice 94/22/ES, individuálne prispieva k dosiahnutiu celoúnijného cieľa dostupnej kapacity vtláčania CO_2 stanoveného v článku 20 tohto nariadenia. Tieto individuálne príspevky sa vypočítajú pomerne na základe podielu každého subjektu na produkcii surovej ropy a zemného plynu v Únii od 1. januára 2020 do 31. decembra 2023 a pozostávajú z kapacity vtláčania CO_2 v úložisku povolenom v súlade so smernicou 2009/31/ES a dostupnom pre trh do roku 2030. Subjekty, ktorých objem ťažby surovej ropy a zemného plynu je pod prahovou hodnotou stanovenou v súlade s delegovaným aktom podľa odseku 12 tohto článku, sú z tohto výpočtu vylúčené a nepodliehajú príspevku.

2. Členské štáty do 30. septembra 2024 identifikujú a nahlásia Komisii subjekty uvedené v odseku 1 a ich objemy produkcie surovej ropy a zemného plynu od 1. januára 2020 do 31. decembra 2023.

3. Komisia po doručení správ predložených podľa článku 21 ods. 2 a po konzultácii s členskými štátmi a zainteresovanými stranami stanoví príspevky subjektov uvedených v odseku 1 tohto článku k cieľu Únie do roku 2030, pokiaľ ide o kapacitu vtláčania CO_2.

4. Subjekty uvedené v odseku 1 do 30. júna 2025 predložia Komisii plán, v ktorom sa podrobne uvádza, ako zamýšľajú splniť svoj príspevok k cieľu Únie do roku 2030, pokiaľ ide o kapacitu vtláčania CO_2. V týchto plánoch sa:

a) potvrdzuje príspevok subjektu vyjadrený z hľadiska cieľového objemu novej kapacity na uskladňovanie a kapacity vtláčania CO_2 uvedenej do prevádzky do roku 2030;

b) stanovujú spôsoby a míľniky dosiahnutia cieľového objemu.

5. Na účely splnenia svojich cieľových objemov dostupnej kapacity vtláčania môžu subjekty uvedené v odseku 1:

a) investovať do projektov ukladania CO_2 alebo vypracovať takéto projekty samostatne alebo v spolupráci;

b) uzatvárať dohody s inými subjektmi uvedenými v odseku 1;

c) uzatvárať dohody s realizátormi alebo investormi projektov ukladania, ktorí sú tretími stranami, s cieľom splniť svoj príspevok.

6. Subjekty uvedené v odseku 1 predložia Komisii 30. júna 2026 a potom každý rok správu, v ktorej podrobne opíšu pokrok v plnení svojho príspevku. Komisia uvedené správy zverejní.

7. Odchylne od odseku 1 môže členský štát požiadať Komisiu, aby subjekty uvedené v tomto odseku oslobodila od individuálnych príspevkov v súvislosti s výrobnými činnosťami, ktoré vykonávali na území daného členského štátu od 1. januára 2020 do 31. decembra 2023, za predpokladu, že:

a) celková ročná kapacita vtláčania všetkých úložísk prevádzkovaných ktorýmkoľvek subjektom, ktorý získal povolenie na ukladanie v zmysle smernice 2009/31/ES a ktorý dosiahol konečné investičné rozhodnutie na území daného členského štátu, presahuje súčet individuálnych príspevkov subjektov uvedených v odseku 1 tohto článku v súvislosti s príslušnými výrobnými činnosťami a že ročné kapacity vtláčania spojené s týmito úložiskami zodpovedajú kapacitám uvedeným v povoleniach na ukladanie a v konečných investičných rozhodnutiach a prispievajú k celoúnijnému cieľu dostupnej kapacity vtláčania CO_2, ako sa stanovuje v článku 20 tohto nariadenia;

b) žiadosť sa predloží do konca roka 2027.

8. Ak sú splnené podmienky uvedené v odseku 7, Komisia prijme rozhodnutie, ktorým dotknuté subjekty oslobodí od ich individuálneho príspevku v súvislosti s výrobnými činnosťami, ktoré vykonávali na území členského štátu podávajúceho žiadosť.

9. Subjekty oslobodené podľa odseku 8 môžu uzatvárať dohody v súlade s odsekom 5 písm. b) a c), len pokiaľ ide o akúkoľvek kapacitu vtláčania presahujúcu individuálny príspevok, od ktorého sú oslobodené, a súčet oslobodených individuálnych príspevkov.

10. Jeden rok po rozhodnutí o oslobodení a potom každý rok členský štát predloží Komisii správu, v ktorej podrobne opíše pokrok subjektov oslobodených podľa odseku 8 pri plnení ich príspevku k celoúnijnému cieľu, pokiaľ ide o dostupnú kapacitu vtláčania CO_2, ako sa stanovuje v článku 20. Komisia tieto správy zverejní.

11. Komisia do 31. decembra 2028 na základe správ podľa článku 42 ods. 1 písm. c) a článku 42 ods. 8 posúdi vzťah medzi dopytom po kapacite vtláčania v rámci projektov na zachytávanie CO_2 a hlavnou infraštruktúrou na prepravu CO_2, ktorá sa buduje alebo ktorá sa má sprevádzkovať do roku 2030, a súčtom jednotlivých príspevkov subjektov uvedených v odseku 1 tohto článku v súvislosti s výrobnými činnosťami na území daného členského štátu. V prípade značnej nerovnováhy môže dotknutý členský štát výnimočne požiadať Komisiu o výnimku týkajúcu sa dátumu, do ktorého majú byť jednotlivé príspevky splnené.

12. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 44 s cieľom doplniť toto nariadenie, pokiaľ ide o:

a) pravidlá identifikácie subjektov, na ktoré sa vzťahuje príspevok podľa odseku 1, vrátane prahovej hodnoty, pod ktorou sú subjekty oslobodené od príspevkov;

b) dojednania, ktorými sa zohľadňujú dohody medzi subjektmi uvedenými v odseku 1 a investície do kapacity na uskladňovanie držanej tretími stranami, s cieľom splniť ich individuálny príspevok podľa odseku 5 písm. b) a c);

c) obsah správ uvedených v odseku 6;

d) podrobné podmienky, za ktorých môže Komisia oslobodiť subjekty alebo im udeliť výnimku podľa odseku 7, 8 alebo 11.

13. Členské štáty najneskôr do 30. júna 2026 stanovia sankcie prostredníctvom správneho konania, súdneho konania, alebo oboch, ktoré sa vzťahujú na porušenia povinností stanovených v odseku 3 subjektmi uvedenými v odseku 1. Tieto sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.

Článok 24

Regulačný rámec trhu so zachyteným CO_2

1. Komisia 30. júna 2027 posúdi fungovanie trhu so zachyteným CO_2. Toto posúdenie sa zakladá na jasnej metodike, berú sa pri ňom do úvahy výročné správy uvedené v článku 21 ods. 2 a zohľadňuje sa najmä to, či:

a) povinnosti stanovené v článku 23 ods. 1 účinne podporujú rozvoj trhu s ukladaním CO_2 v Únii;

b) trh zabezpečuje otvorený, spravodlivý a nediskriminačný prístup a bezpečnosť siete pre ukladanie a prepravu CO_2;

c) trh zabezpečuje otvorený, spravodlivý a nediskriminačný prístup k zachytávaniu CO_2 na účely použitia alebo uloženia;

d) prepravná sieť CO_2 a iná infraštruktúra v Únii dostatočne podporuje ciele kapacity vtláčania, ako aj potreby zachytávania CO_2;

e) fungovanie trhu s CO_2 zabezpečuje dostatočný prístup ku kapacite vtláčania, pokiaľ ide o ťažko znížiteľné emisie CO_2.

2. Na základe posúdenia uvedeného v odseku 1 môže Komisia navrhnúť legislatívny akt na reguláciu trhu s cieľom riešiť akékoľvek zistené nedostatky, najmä pokiaľ ide o ťažko znížiteľné emisie.

KAPITOLA IV

PRÍSTUP NA TRHY

Článok 25

Príspevok k udržateľnosti a odolnosti v rámci postupov verejného obstarávania

1. V prípade postupov verejného obstarávania, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice 2014/23/EÚ, 2014/24/EÚ alebo 2014/25/EÚ, ak sú súčasťou predmetu zákazky emisne neutrálne technológie uvedené v článku 4 ods. 1 písm. a) až k) tohto nariadenia, alebo v prípade zákaziek na práce a koncesií na stavebné práce, ktoré zahŕňajú uvedenú technológiu, verejní obstarávatelia a obstarávatelia uplatňujú minimálne povinné požiadavky týkajúce sa environmentálnej udržateľnosti stanovené vo vykonávacom akte uvedenom v odseku 5 tohto článku.

2. Odsek 1 nebráni verejným obstarávateľom ani obstarávateľom uplatňovať dodatočné minimálne požiadavky alebo kritériá na vyhodnotenie ponúk v súvislosti s environmentálnou udržateľnosťou.

3. Bez ohľadu na odsek 1, verejní obstarávatelia a obstarávatelia uplatňujú pri zákazkách na práce a koncesiách na stavebné práce uvedených v odseku 1 aspoň jednu z týchto podmienok, požiadaviek alebo zmluvných záväzkov:

a) osobitnú podmienku týkajúcu sa sociálnych a zamestnaneckých aspektov, ktorá má formu doložky o plnení zákazky v zmysle článku 70 smernice 2014/24/EÚ a článku 87 smernice 2014/25/EÚ a všeobecných zásad smernice 2014/23/EÚ;

b) požiadavku na preukázanie súladu s uplatniteľnými požiadavkami v oblasti kybernetickej bezpečnosti stanovenými v nariadení o kybernetickej odolnosti, a to vo vhodných prípadoch aj prostredníctvom príslušného európskeho systému certifikácie kybernetickej bezpečnosti;

c) osobitný zmluvný záväzok dodať komponent zákazky týkajúci sa emisne neutrálnych technológií uvedených v článku 4 ods. 1 písm. a) až k) včas, na základe ktorého môže vzniknúť povinnosť zaplatiť primeraný poplatok, ak tento záväzok nie je splnený, a ktorý presahuje rámec požiadaviek stanovených v príslušných vnútroštátnych právnych predpisoch, ak takéto právne predpisy existujú.

4. V príslušných prípadoch majú minimálne povinné požiadavky uvedené v odseku 1 vo vhodných prípadoch formu:

a) technických špecifikácií alebo požiadaviek v zmysle článku 36 smernice 2014/23/EÚ, článku 42 smernice 2014/24/EÚ a článku 60 smernice 2014/25/EÚ alebo

b) doložiek o plnení zákazky v zmysle článku 70 smernice 2014/24/EÚ a článku 87 smernice 2014/25/EÚ a všeobecných zásad smernice 2014/23/EÚ.

5. Komisia do 30. marca 2025 prijme vykonávací akt, ktorým sa stanovia minimálne požiadavky v oblasti environmentálnej udržateľnosti pre postupy verejného obstarávania podľa odseku 2.

Pri prijímaní uvedeného vykonávacieho aktu Komisia zohľadní aspoň tieto prvky:

a) situáciu na trhu na úrovni Únie, pokiaľ ide o relevantné technológie;

b) ustanovenia týkajúce sa environmentálnej udržateľnosti v iných legislatívnych a nelegislatívnych aktoch Únie uplatniteľné pre postupy verejného obstarávania, na ktoré sa vzťahuje povinnosť stanovená v odseku 1;

c) medzinárodné záväzky Únie vrátane Dohody o vládnom obstarávaní a iných medzinárodných dohôd, ktorými je Únia viazaná.

Uvedený vykonávací akt sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 45 ods. 2.

6. Členský štát nesmie diskriminovať poskytovateľa alebo emisne neutrálne výrobky z iného členského štátu, ani ich nesmie vystaviť neodôvodnene rozdielnemu zaobchádzaniu.

7. Príspevok ponuky k odolnosti sa v súlade s týmto odsekom zohľadňuje v prípade postupov verejného obstarávania, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smerníc 2014/23/EÚ, 2014/24/EÚ alebo 2014/25/EÚ, ak sú súčasťou predmetu takýchto zákaziek emisne neutrálne technológie uvedené v článku 4 ods. 1 písm. a) až k) tohto nariadenia, alebo v prípade zákaziek na práce a koncesií na stavebné práce uvedených v odseku 1, ktoré zahŕňajú uvedenú technológiu, ako aj v prípade zákaziek zadaných na základe rámcovej dohody, ak sa odhadovaná hodnota týchto dohôd rovná alebo je vyššia ako hodnoty stanovené v článku 8 smernice 2014/23/EÚ, článku 4 smernice 2014/24/EÚ a článku 15 smernice 2014/25/EÚ.

Ak Komisia v čase výzvy na súťaž v rámci postupu verejného obstarávania uvedeného v odseku 1 tohto článku alebo v čase začatia takéhoto postupu v súlade s článkom 29 ods. 2 určila, že podiel špecifickej emisne neutrálnej technológie alebo jej hlavných špecifických komponentov pochádzajúcich z tretej krajiny predstavuje viac ako 50 % dodávok tejto špecifickej emisne neutrálnej technológie alebo jej hlavných špecifických komponentov v rámci Únie, alebo ak Komisia v súlade s článkom 29 ods. 2 určila, že podiel dodávok špecifickej emisne neutrálnej technológie alebo jej hlavných špecifických komponentov pochádzajúcich z tretej krajiny v rámci Únie sa zvýšil v priemere aspoň o 10 percentuálnych bodov počas dvoch po sebe nasledujúcich rokov a dosahuje aspoň 40 % ponuky v Únii, verejní obstarávatelia a obstarávatelia zahrnú do postupov verejného obstarávania uvedených v odseku 1 tohto článku tieto podmienky:

a) povinnosť nedodávať počas trvania zákazky viac ako 50 % hodnoty špecifickej emisne neutrálnej technológie uvedenej v tomto odseku z každej jednotlivej tretej krajiny, ktoré určila Komisia;

b) povinnosť počas trvania zákazky, aby úspešný uchádzač alebo subdodávateľ z každej jednotlivej tretej krajiny, ktoré určí Komisia, priamo dodával alebo poskytoval najviac 50 % hodnoty hlavných špecifických komponentov špecifickej emisne neutrálnej technológie uvedenej v tomto odseku;

c) povinnosť poskytnúť verejným obstarávateľom a obstarávateľom na ich žiadosť primerané dôkazy týkajúce sa písmena a) alebo b) najneskôr po skončení plnenia zákazky;

d) povinnosť zaplatiť primeraný poplatok v prípade nedodržania podmienok uvedených v písmenách a) alebo b) vo výške aspoň 10 % hodnoty špecifických emisne neutrálnych technológií zákazky uvedenej v tomto odseku.

8. V prípade zákaziek, na ktoré sa vzťahuje dodatok I Únie k Dohode o vládnom obstarávaní, ako aj iné príslušné medzinárodné dohody, ktorými je Únia viazaná, verejní obstarávatelia a obstarávatelia neuplatňujú požiadavky uvedené v odseku 7 druhého pododseku písm. a) až d), ak konkrétna emisne neutrálna technológia alebo jej hlavné špecifické komponenty pochádzajú z jednej zo zdrojov dodávok, ktoré sú signatármi týchto dohôd.

9. Verejní obstarávatelia a obstarávatelia sa môžu výnimočne rozhodnúť neuplatňovať odseky 1 až 4 ak:

a) požadovanú emisne neutrálnu technológiu môže dodať len konkrétny hospodársky subjekt, pričom neexistuje žiadna primeraná alternatíva alebo náhrada, a absencia hospodárskej súťaže nie je výsledkom umelého zúženia parametrov postupov verejného obstarávania;

b) v reakcii na podobný predchádzajúci postup verejného obstarávania, ktorý začal ten istý verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v dvoch rokoch bezprostredne pred začatím plánovaného nového postupu verejného obstarávania, neboli predložené žiadne vhodné ponuky ani žiadne vhodné žiadosti o účasť;

c) ich uplatňovanie by verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa zaväzovalo nadobudnúť zariadenie, s ktorým sú spojené neprimerané náklady alebo ktoré by viedlo k technickej nezlučiteľnosti pri prevádzke a údržbe.

10. Za neprimerané náklady môžu verejní obstarávatelia a obstarávatelia považovať rozdiely v nákladoch vyššie ako 20 %, ktoré sú odhadované na základe objektívnych a transparentných údajov.

11. Ak uplatňovanie príspevku na odolnosť podľa odseku 7 tohto článku viedlo k situácii, keď v rámci postupu verejného obstarávania neboli predložené žiadne vhodné ponuky alebo žiadne vhodné žiadosti o účasť, verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia môžu výnimočne:

a) rozhodnúť o použití rokovacieho konania bez predchádzajúceho zverejnenia podľa článku 32 ods. 2 písm. a) smernice 2014/24/EÚ, článku 50 písm. a) smernice 2014/25/EÚ alebo článku 31 ods. 5 smernice 2014/23/EÚ; alebo

b) rozhodnúť o neuplatňovaní odseku 7 tohto článku na konkrétny nasledujúci postup verejného obstarávania, ktoré cieľom je riešiť rovnaké potreby ako tie, ktoré viedli k začatiu pôvodného postupu uvedeného v tomto odseku.

12. Tento článok nemá vplyv na:

a) možnosť použiť dodatočné necenové kritériá;

b) možnosť vylúčiť neobvykle nízke ponuky podľa článku 69 smernice 2014/24/EÚ a článku 84 smernice 2014/25/EÚ;

c) články 107 a 108 ZFEÚ v prípade nekonkurenčných postupov verejného obstarávania.

Článok 26

Aukcie na zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie

1. V prípade technológií uvedených v článku 4 ods. 1 písm. a) až j), ktoré sú technológiami výroby energie z obnoviteľných zdrojov, členské štáty pri navrhovaní aukcií na zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov zahŕňajú:

a) predbežné kvalifikačné kritériá týkajúce sa:

i) zodpovedného obchodného správania;

ii) kybernetickej bezpečnosti a bezpečnosti údajov a

iii) schopnosti realizovať projekt v plnej miere a včas;

b) predbežné kvalifikačné kritériá alebo kritériá na vyhodnotenie ponúk na účely posúdenia príspevku aukcie k udržateľnosti a odolnosti, ako sa uvádza v odseku 2.

Týmto odsekom nie je dotknutý článok 4 smernice (EÚ) 2018/2001 ani články 107 a 108 ZFEÚ, ani medzinárodné záväzky Únie.

2. Príspevok aukcií k udržateľnosti a odolnosti je založený na kritériách stanovených v písmene a) a aspoň na jednom z kritérií stanovených v tomto odseku. Uvedené kritériá sú objektívne, transparentné a nediskriminačné.

Aukcie prispievajú k odolnosti, pričom sa zohľadní podiel emisne neutrálnej technológie alebo jej hlavných špecifických komponentov, ktoré pochádzajú z tretej krajiny a ktoré predstavujú viac ako 50 % dodávok danej špecifickej emisne neutrálnej technológie alebo jej hlavných špecifických komponentov v rámci Únie.

Na účely druhého pododseku tohto odseku sa krajina pôvodu určí v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 ([56]).

Aukcie tiež prispievajú aspoň k jednému z týchto cieľov:

a) environmentálna udržateľnosť presahujúca minimálne požiadavky uvedené v príslušnom práve;

b) inovácia poskytovaním úplne nových riešení alebo zlepšením porovnateľných najmodernejších riešení;

c) integrácia energetického systému.

Tento odsek nebráni členským štátom používať dodatočné necenové kritériá nad rámec tých, ktoré sú uvedené v tomto odseku.

3. Do 30. marca 2025 Komisia prijme vykonávací akt, v ktorom bližšie určí predbežné kvalifikačné kritériá a kritériá na vyhodnotenie ponúk uvedené v odseku 1.

Tento vykonávací akt sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 45 ods. 2.

4. Keď sa uplatňujú ako kritériá na vyhodnotenie ponúk, členské štáty priradia každému z kritérií na posúdenie príspevku aukcie k udržateľnosti a odolnosti minimálnu váhu 5 % a kombinovanú váhu 15 % až 30 % kritérií na vyhodnotenie ponúk. Tým nie je dotknutá možnosť priradiť vyššiu váhu kritériám uvedeným v odseku 2 štvrtom pododseku v súlade s akýmkoľvek limitom pre necenové kritériá stanoveným podľa pravidiel štátnej pomoci.

5. Členské štáty nie sú povinné uplatňovať hľadiská týkajúce sa predbežných kvalifikačných kritérií a kritérií vyhodnotenia ponúk stanovených v odseku 1, ak by ich uplatňovanie viedlo k neprimeraným nákladom. Za neprimerané náklady môžu členské štáty považovať rozdiely v nákladoch vyššie ako 15 % za aukciu, ktoré sú odhadované na základe objektívnych a overiteľných údajov.

6. Členské štáty prijmú vo vhodných prípadoch opatrenia na maximalizáciu miery realizácie projektov prostredníctvom vhodných stimulov, napríklad uplatňovaním cenovej indexácie. Členské štáty môžu posúdiť účinky predkladania ponúk so zápornou cenou na rýchlosť a rozsah zavádzania.

7. Odseky 1 až 5 sa uplatňujú aspoň na 30 % množstva obchodovaného vo forme aukcie ročne na členský štát alebo aspoň na 6 GW ročne na členský štát.

8. Komisia do 31. decembra 2027 a potom každé dva roky komplexne posúdi uplatňovanie kritérií odolnosti a udržateľnosti v prípade aukcií na zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov a ich vplyvu na urýchlené zavádzanie technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov. Komisia posúdi najmä vplyv kritérií odolnosti a udržateľnosti na:

a) rozvoj medziročnej výroby technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov v Únii;

([56]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 z 9. októbra 2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie (Ú. v. EÚ L 269, 10.10.2013, s. 1).

b) zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov vrátane ich finančného vplyvu a ich vplyvu na rýchlosť zavádzania, pričom sa na základe dostupných údajov zohľadní aj realizovateľnosť vrátane administratívneho zaťaženia a zrozumiteľnosť systému pre realizátorov projektov a vnútroštátnu verejnú správu.

V rámci tohto posúdenia Komisia konzultuje s odborníkmi z členských štátov v oblasti obchodovania formou aukcie.

9. Ak je posúdenie uvedené v odseku 8 kladné, najmä ak uplatňovanie kritérií odolnosti a udržateľnosti výrazne nebránilo zavádzaniu energie z obnoviteľných zdrojov, Komisia vo vhodných prípadoch predloží návrh na zmenu odseku 7 s cieľom určiť podiely objemu obchodovaného formou aukcie za rok na členský štát alebo absolútny objem, na ktorý sa vzťahujú odseky 1 až 5, najmä s cieľom zvýšiť tieto objemy, a upraviť prahovú hodnotu odhadovaných rozdielov v nákladoch uvedených v odseku 5.

10. Na účely výpočtu objemov obchodovaných formou aukcie za rok na členský štát možno vylúčiť aukcie pre zariadenia s maximálnou veľkosťou projektu 10 MW. V prípade aukcií so špecifickou technológiou, na ktoré sa vzťahujú odseky 1 až 5 a na ktoré sa následne neprihlásil dostatočný počet uchádzačov, môže byť podiel aukčného objemu, na ktorý sa neprihlásil dostatočný počet uchádzačov, vylúčený z uplatňovania odsekov 1 až 5.

11. Aby sa všetkým členským štátom uľahčilo vykonávanie, najmä členským štátom s nízkym objemom aukcií, môžu členské štáty, ktoré za predchádzajúce dva roky nespustili viac ako dve aukcie ročne, vypočítať podiel aukcií, na ktoré sa počas tohto dvojročného obdobia vzťahujú odseky 1 až 5.

Článok 27

Obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím a verejné obstarávanie inovačných riešení

1. Členské štáty sa vo vhodných prípadoch usilujú využívať obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím a verejné obstarávanie inovačných riešení s cieľom stimulovať inovácie v oblasti emisne neutrálnych technológií a vytváranie nových výrobných kapacít pre emisne neutrálne technológie v Únii. Obstarávanie inovačných riešení vo fáze pred komerčným využitím a verejné obstarávanie inovačných riešení môžu byť doplnené financovaním na úrovni Únie v rámci existujúcich programov Únie pre spoločné obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím alebo verejné obstarávanie vo všetkých členských štátoch.

2. Platforma vypracuje odporúčania týkajúce sa návrhu obstarávania vo fáze pred komerčným využitím alebo verejného obstarávania inovačných riešení.

Článok 28

Iné formy verejnej intervencie

1. Bez toho, aby boli dotknuté články 107 a 108 ZFEÚ a článok 4 smernice (EÚ) 2018/2001, a v súlade s medzinárodnými záväzkami Únie, členské štáty, regionálne alebo miestne orgány, verejnoprávne inštitúcie alebo združenia vytvorené jedným alebo viacerými takýmito orgánmi alebo jednou alebo viacerými takýmito verejnoprávnymi inštitúciami pri rozhodovaní o zavedení nových schém alebo aktualizácii existujúcich schém pre prijímajúce domácnosti, spoločnosti alebo spotrebiteľov, ktorými sa motivujú k nákupu konečných výrobkov emisne neutrálnych technológií, navrhnú tieto schémy takým spôsobom, aby u prijímateľov podporili nákup konečných výrobkov emisne neutrálnych technológií s veľkým príspevkom k udržateľnosti a odolnosti, ako sa uvádza v odseku 4 tohto článku, a to poskytnutím dodatočnej primeranej finančnej kompenzácie alebo podmienením oprávnenosti schémy kritériami stanovenými v odseku 4 tohto článku, zohľadňujúc pritom prístupnosť schém pre občanov žijúcich v energetickej chudobe.

2. Dodatočná finančná kompenzácia poskytovaná orgánmi v súlade s odsekom 1 tohto článku v dôsledku uplatnenia kritérií uvedených v odseku 4 prvom pododseku úvodnej časti a v písmenách b) a c) tohto článku nepresiahne 5 % nákladov spotrebiteľa na konečný výrobok emisne neutrálnej technológie, s výnimkou schém zacielených na občanov žijúcich v energetickej chudobe v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/955 ([57]), pri ktorých dodatočná finančná kompenzácia nepresiahne 15 % nákladov.

([57]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/955 z 10. mája 2023, ktorým sa zriaďuje Sociálno-klimatický fond a mení nariadenie (EÚ) 2021/1060 (Ú. v. EÚ L 130, 16.5.2023, s. 1).

3. Pri navrhovaní a vykonávaní schémy podľa odseku 1 orgán posúdi príspevok konečných výrobkov emisne neutrálnych technológií dostupných na trhu k odolnosti a udržateľnosti na základe otvoreného, nediskriminačného a transparentného postupu. Právo kedykoľvek požiadať o zapojenie do schémy sa vzťahuje na každý konečný výrobok emisne neutrálnej technológie. Orgán stanoví minimálnu hodnotiacu úroveň, ktorú musia konečné výrobky emisne neutrálnych technológií splniť, aby boli oprávnené na dodatočnú finančnú kompenzáciu v rámci podpornej schémy.

4. Príspevok iných foriem verejnej intervencie k udržateľnosti a odolnosti je založený na ich príspevku k odolnosti, pričom sa zohľadní podiel emisne neutrálnej technológie alebo jej hlavných špecifických komponentov pochádzajúcich z tretej krajiny, z ktorej pochádza viac ako 50 % dodávok danej špecifickej emisne neutrálnej technológie v rámci Únie, ako aj na minimálne jednom z týchto príspevkov:

a) environmentálna udržateľnosť presahujúca minimálne požiadavky uvedené v príslušnom práve;

b) príspevok k inovácii poskytovaním úplne nových riešení alebo zlepšením porovnateľných najmodernejších riešení;

c) príspevok k integrácii energetického systému.

Kritériá uvedené prvom pododseku sú objektívne, transparentné a nediskriminačné.

To nebráni členským štátom používať dodatočné necenové kritériá nad rámec tých, ktoré sú stanovené v prvom pododseku.

Na účely príspevku k odolnosti uvedenom v úvodnej časti prvého pododseku tohto odseku sa krajina pôvodu určí v súlade s nariadením (EÚ) č. 952/2013.

5. Členské štáty uverejňujú na jednotnom voľne prístupnom webovom sídle všetky informácie týkajúce sa schém podľa odseku 1 pre každý relevantný konečný výrobok emisne neutrálnej technológie.

Článok 29

Koordinácia iniciatív v oblasti prístupu na trhy

1. Komisia v relevantných prípadoch poskytuje usmernenia k uplatňovaniu kritérií na posúdenie príspevku k odolnosti a udržateľnosti v prípade výrobkov emisne neutrálnej technológie, na ktoré sa vzťahujú formy verejnej intervencie uvedené v článkoch 25, 26 a 28.

2. Komisia na účely posúdenia príspevku k odolnosti prijme vykonávací akt, v ktorom stanoví zoznam všetkých konečných výrobkov emisne neutrálnej technológie a ich hlavných špecifických komponentov. Uvedený vykonávací akt sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 45 ods. 2.

Komisia na základe vykonávacieho aktu uvedeného v prvom pododseku poskytne aktualizované informácie o podieloch dodávok Únie pochádzajúcich z rôznych tretích krajín v poslednom roku, za ktorý sú k dispozícii údaje, za každú z emisne neutrálnych technológií a každý z ich hlavných špecifických komponentov. Krajina pôvodu sa určí v súlade s nariadením (EÚ) č. 952/2013.

3. Platforma diskutuje o opatreniach prijatých členskými štátmi na vykonávanie článkov 25 až 28 a uskutočňuje výmenu najlepších postupov, okrem iného v súvislosti s praktickým využitím kritérií, ktorými sa vymedzuje príspevok k udržateľnosti a odolnosti v postupoch verejného obstarávania, alebo so schémami, ktorými sa stimuluje nákup konečných výrobkov emisne neutrálnych technológií.

KAPITOLA V

ZLEPŠOVANIE ZRUČNOSTÍ PRE TVORBU KVALITNÝCH PRACOVNÝCH MIEST

Článok 30

Európske akadémie pre emisne neutrálny priemysel

1. Plne rešpektujúc právomoci členských štátov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, Komisia na základe svojho posúdenia – s využitím existujúcich údajov a správ – nedostatku zručností v priemyselných odvetviach emisne neutrálnych technológií, ktoré sú kľúčové pre priemyselnú transformáciu a dekarbonizáciu, podporuje – a to aj poskytovaním počiatočného financovania – spustenie európskych akadémií pre emisne neutrálny priemysel (ďalej len „akadémie“) ako organizácií, konzorcií alebo projektov príslušných zainteresovaných strán, ktoré majú tieto ciele:

a) vytváranie – na dobrovoľné použitie členskými štátmi a poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy na ich území – vzdelávacích programov, obsahu a učebného a školiaceho materiálu na odbornú prípravu a vzdelávanie v oblastiach, ako sú vývoj, výroba, inštalácia, uvádzanie do prevádzky, prevádzka, údržba, oprava, ekodizajn, opätovné použitie a recyklácia emisne neutrálnych technológií, ako aj oblasť surovín, relevantných aspektov ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci a prierezových kompetencií; to odráža posúdenie nedostatku zručností a podporuje kapacity orgánov verejnej moci, najmä tých, ktoré sú príslušné vydávať povolenia a oprávnenia uvedené v kapitole II, a verejných obstarávateľov a obstarávateľov uvedených v kapitole IV tohto nariadenia;

b) podpora dobrovoľného využívania vzdelávacích programov, obsahu a materiálov poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy v členských štátoch;

c) poskytovanie podpory poskytovateľom vzdelávania a odbornej prípravy, ktorí využívajú vzdelávacie programy, obsah a materiály vytvorené akadémiami na udržiavanie kvality ponúkanej odbornej prípravy a na rozvoj mechanizmov zaistenia kvality ponúkanej odbornej prípravy;

d) vypracovanie certifikátov vrátane, ak je to vhodné, mikrocertifikátov na dobrovoľné používanie členskými štátmi a poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy na ich území s cieľom uľahčiť identifikáciu zručností a vo vhodných prípadoch uznávanie kvalifikácií, zlepšiť možnosť presunov medzi pracovnými miestami a priemyselnými odvetviami, uľahčiť cezhraničnú mobilitu pracovnej sily a podporovať priraďovanie kvalifikovaných uchádzačov k relevantným ponukám kvalitných pracovných miest prostredníctvom nástrojov, ako je Európska sieť služieb zamestnanosti (ďalej len „EURES“) a EURAXESS, ako aj zaistiť viditeľnosť toho, že vzdelávací program alebo vzdelávací obsah vytvorila určitá akadémia.

2. Akadémie nadväzujú spoluprácu s príslušnými aktérmi, ako je priemysel emisne neutrálnych technológií, poskytovatelia vzdelávania a odbornej prípravy a sociálni partneri z rôznych členských štátov. Akadémie vypracujú akčné plány, v ktorých sa okrem iného stanovia míľniky, ciele, a to aj pokiaľ ide o počet učiacich sa, ktoré sa majú zakladať na posúdení nedostatku zručností, ako aj finančný plán zameraný na dosiahnutie finančnej udržateľnosti. V týchto akčných plánoch sa v relevantných prípadoch venuje osobitná pozornosť regiónom, v ktorých prebieha priemyselná transformácia, alebo regiónom s vysokou mierou nezamestnanosti.

3. Akadémie produkujú rodovo vyvážený obsah, prispievajú k potláčaniu rodových stereotypov a podporujú rovnaký prístup k vzdelávaciemu obsahu pre všetkých, pričom venujú osobitnú pozornosť potrebe aktivovať viac žien a mladých ľudí, a najmä ľudí, ktorí nie sú zamestnaní ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, starších ľudí, pracovníkov v povolaniach, ktorým hrozí zánik alebo ktorých obsah a úlohy sa v dôsledku nových technológií výrazne transformujú, ľudí pracujúcich v transformujúcich sa regiónoch a osôb so zdravotným postihnutím. Akadémie podporujú rozmanitosť a inkluzívnosť osôb so zdravotným postihnutím, migrantov a osôb v zraniteľných situáciách.

4. Bez toho, aby boli dotknuté príslušné právomoci rozpočtového orgánu, sa na úrovni Únie vo vhodných prípadoch sprístupnia finančné prostriedky na podporu spustenia akadémií počiatočným financovaním, ako sa uvádza v odseku 1. Okrem toho sa členské štáty nabádajú, aby na podporu zavádzania vzdelávacieho obsahu vyvinutého akadémiami využívali príslušné fondy Únie, ako je ESF+.

Článok 31

Regulované povolania v priemyselných odvetviach emisne neutrálnych technológií a uznávanie odborných kvalifikácií

1. Členské štáty sa do deviatich mesiacov po tom, čo akadémia dokončí tvorbu vzdelávacieho obsahu a materiálov, a následne každé dva roky snažia určiť, či sú vzdelávacie programy vytvorené danou akadémiou rovnocenné so špecifickými kvalifikáciami, ktoré hostiteľský členský štát vyžaduje na prístup k regulovaným činnostiam v rámci povolania, ktoré predstavuje osobitný záujem pre priemysel emisne neutrálnych technológií v danom členskom štáte. Členské štáty zabezpečujú, aby výsledky týchto posúdení boli zverejnené a jednoducho prístupné online. V prípade, že sa vzdelávacie programy nepovažujú za rovnocenné s kvalifikáciami požadovanými hostiteľským členským štátom na prístup k regulovaným činnostiam, alebo ak členský štát rovnocennosť neurčil, tento členský štát informuje platformu a poskytne relevantné informácie týkajúce sa:

a) dôvodov nevykonania procesu určenia rovnocennosti; alebo

b) rozdielov medzi vzdelávacími programami vytvorenými akadémiami a špecifickými kvalifikáciami požadovanými týmto hostiteľským členským štátom, ako aj spôsobu dosiahnutia rovnocennosti.

2. Ak členský štát dospeje k záveru, že vzdelávacie programy vytvorené akadémiou sú rovnocenné so špecifickými kvalifikáciami, ktoré hostiteľský členský štát požaduje na účely prístupu k regulovaným činnostiam, uľahčí uznávanie certifikátov vydaných poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy na základe vzdelávacích programov vytvorených akadémiou podľa hlavy III kapitoly I smernice 2005/36/ES v prípadoch, keď držiteľ takéhoto certifikátu žiada o prístup k regulovanému povolaniu v zmysle článku 3 ods. 1 písm. a) smernice 2005/36/ES a k povolaniu osobitného záujmu pre priemysel emisne neutrálnych technológií, a to uznaním certifikátu za dostatočný doklad o formálnej kvalifikácii v súlade s článkom 11 smernice 2005/36/ES.

3. Ak je prístup k povolaniu osobitného významu pre priemysel emisne neutrálnych technológií regulovaný v zmysle článku 3 ods. 1 písm. a) smernice 2005/36/ES, členské štáty sa usilujú o vytvorenie spoločného súboru minimálnych vedomostí, zručností a spôsobilostí potrebných na vykonávanie daného povolania s cieľom vytvoriť spoločný rámec pre odbornú prípravu, ako sa uvádza v článku 49a ods. 1 smernice 2005/36/ES, aby sa umožnilo automatické uznávanie kvalifikácií. Platforma môže predkladať návrhy na spoločné rámce odborného vzdelávania, ako sa uvádza v článku 49a ods. 3 smernice 2005/36/ES.

Článok 32

Platforma Emisne neutrálna Európa a zručnosti

Platforma podporuje a dopĺňa činnosť členských štátov pri zavádzaní zručností v oblasti emisne neutrálnych technológií, pričom rešpektuje ich právomoci, poskytovaním poradenstva a pomoci Komisii a členským štátom vrátane príslušných orgánov a verejných obstarávateľov a obstarávateľov uvedených v kapitolách II a IV prostredníctvom:

a) posudzovania, priebežného monitorovania a prognózovania dopytu a ponuky pracovnej sily, ktorá disponuje súbormi zručností potrebnými v oblasti emisne neutrálnych technológií, ako aj dostupnosti a rozširovania využívania zodpovedajúcich príležitostí na vzdelávanie a odbornú prípravu, čo sa vo vhodných prípadoch následne zohľadní v kontexte činnosti akadémií;

b) monitorovania činnosti akadémií na základe údajov a informácií o tom, koľko ľudí využilo vzdelávacie programy vytvorené akadémiami, vrátane údajov rozčlenených podľa priemyselných odvetví, rodu, veku a úrovní vzdelania a kvalifikácie, podpory synergií s inými iniciatívami a projektmi v oblasti zručností na úrovni Únie a vnútroštátnej úrovni a posilňovania a rozširovania osvedčených postupov, okrem iného s cieľom prilákať rôznorodú pracovnú silu a zabezpečiť všeobecný dohľad;

c) analýzy základných príčin nedostatku pracovnej sily a zručností na základe existujúcich poznatkov a údajov vrátane tých, ktoré sa týkajú kvality pracovnej ponuky, čím sa posúdi, či sú potrebné dodatočné opatrenia na prilákanie väčšieho počtu pracovníkov na všetkých úrovniach kvalifikácie v určitých priemyselných odvetviach;

d) pomoci s mobilizáciou zainteresovaných strán vrátane priemyslu, podnikov vrátane MSP, sociálnych partnerov a poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy, ako sú univerzity, na účely propagácie a – v súlade s vnútroštátnymi postupmi – ich možnej účasti na zavádzaní vzdelávacích programov vytvorených akadémiami;

e) pomoci pri rozširovaní používania vzdelávacích certifikátov akadémií v členských štátoch s cieľom podporovať identifikáciu zručností a v relevantných prípadoch uznávanie kvalifikácií a zosúlaďovanie ponúkaných zručností a pracovných miest, okrem iného aj propagovaním platnosti a akceptácie certifikátov na celom trhu práce Únie;

f) monitorovania rozširovania používania a uznávania vzdelávacích certifikátov a prispievania k riešeniam v prípade zistenia neuznávania;

g) vo vhodných prípadoch, prispievania k vytváraniu európskych profilov povolaní na dobrovoľné používanie členskými štátmi, ktoré zahŕňajú spoločný súbor vedomostí, zručností a kompetencií pre kľúčové povolania v oblasti emisne neutrálnych technológií, čerpajúc okrem iného zo vzdelávacích programov vytvorených akadémiami, vo vhodných prípadoch s použitím terminológie podľa Európskej klasifikácie zručností, kompetencií, kvalifikácií a povolaní (ESCO) na účely uľahčenia transparentnosti a mobility medzi pracovnými miestami a naprieč hranicami vnútorného trhu;

h) podpory kariérnych vyhliadok a kvalitných pracovných podmienok vrátane primeraných miezd v kontexte pracovných miest v priemyselných odvetviach emisne neutrálnych technológií, integrácie väčšieho počtu žien a mladých ľudí, a najmä ľudí, ktorí nie sú zamestnaní ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, starších ľudí, pracovníkov v povolaniach, ktorým hrozí zánik alebo ktorých obsah a úlohy sa v dôsledku nových technológií výrazne transformujú, ľudí pracujúcich v transformujúcich sa regiónoch a osôb so zdravotným postihnutím na trh práce pre priemyselné odvetvia emisne neutrálnych technológií a prilákania kvalifikovaných pracovníkov z tretích krajín prostredníctvom nástrojov, ako je európska modrá karta, a v súlade s vnútroštátnymi právomocami, právom a praxou, čím sa dosiahne rôznorodejšia pracovná sila;

i) podnecovania a podpory mobility pracovnej sily v celej Únii a propagácie uverejňovania voľných pracovných miest súvisiacich s emisne neutrálnymi technológiami prostredníctvom siete EURES v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/589 ([58]);

j) uľahčovania užšej koordinácie a výmeny najlepších postupov a know-how medzi členskými štátmi a v rámci súkromného sektora s cieľom zlepšiť dostupnosť zručností v oblasti emisne neutrálnych technológií, a to aj prispievaním k politikám Únie a členských štátov v záujme prilákania nových talentov z tretích krajín a všetkých úrovní vzdelania v súlade s vnútroštátnymi právomocami, právom a praxou a v koordinácii s už existujúcimi štruktúrami európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy;

k) hľadania synergií s existujúcimi programami odbornej prípravy alebo vzdelávania s cieľom okrem iného zosúladiť vzdelávacie programy akadémií s potrebami priemyslu Únie.

KAPITOLA VI

INOVÁCIA

Článok 33

Experimentálne regulačné prostredia pre emisne neutrálne technológie

1. Pri zriaďovaní experimentálnych regulačných prostredí pre emisne neutrálne technológie členské štáty do 30. marca 2025 zriadia alebo určia jedno alebo viacero kontaktných miest. Za každú žiadosť o zriadenie experimentálneho regulačného prostredia pre emisne neutrálne technológie podľa tohto článku je zodpovedné jediné kontaktné miesto.

2. Členské štáty môžu z vlastnej iniciatívy a vo vhodných prípadoch spolu s miestnymi a regionálnymi orgánmi a inými členskými štátmi vytvoriť experimentálne regulačné prostredia pre emisne neutrálne technológie. Členské štáty vytvoria v úzkej spolupráci s priemyslom a v relevantných prípadoch výskumnými inštitúciami, sociálnymi partnermi a občianskou spoločnosťou experimentálne regulačné prostredia pre emisne neutrálne technológie v súlade s odsekom 1 na žiadosť akejkoľvek spoločnosti, organizácie alebo konzorcia, ktoré vyvíjajú inovačné emisne neutrálne technológie, spĺňajú kritériá oprávnenosti a kritériá výberu uvedené v odseku 3 druhom pododseku písm. a) a ktoré boli vybraté príslušnými orgánmi na základe výberového konania uvedeného v odseku 3 druhom pododseku písm. b).

([58]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/589 z 13. apríla 2016 o Európskej sieti služieb zamestnanosti (EURES), prístupe pracovníkov k službám v oblasti mobility a o ďalšej integrácii trhov práce a o zmene nariadenia (EÚ) č. 492/2011 a (EÚ) č. 1296/2013 (Ú. v. EÚ L 107, 22.4.2016, s. 1).

3. Dojednania a podmienky vzťahujúce sa na zriaďovanie a prevádzku experimentálnych regulačných prostredí pre emisne neutrálne technológie podľa odseku 2 sa prijmú prostredníctvom vykonávacích aktov. Uvedenými dojednaniami a podmienkami sa podporí flexibilita príslušných orgánov, pokiaľ ide o priorizovanie žiadostí o experimentálne regulačné prostredia pre emisne neutrálne technológie a ich schvaľovanie. Podporuje sa nimi inovácia a regulačné vzdelávanie a zohľadňujú sa najmä osobitné okolnosti a kapacity zúčastnených MSP a startupov.

Uvedené vykonávacie akty zahŕňajú spoločné hlavné zásady v týchto otázkach:

a) kritériá oprávnenosti a výberové konanie na účasť na experimentálnych regulačných prostrediach pre emisne neutrálne technológie;

b) postup podávania žiadosti, účasť, monitorovanie, vystúpenie z experimentálnych regulačných prostredí pre emisne neutrálne technológie a ich ukončenie;

c) podmienky vzťahujúce sa na účastníkov.

Uvedené vykonávacie akty sa prijmú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 45 ods. 2.

4. Účasť na experimentálnych regulačných prostrediach pre emisne neutrálne technológie nemá vplyv na právomoci dohľadu a nápravy, ktoré prináležia orgánom vykonávajúcim dohľad nad experimentálnymi regulačnými prostrediami pre emisne neutrálne technológie. Testovanie, vývoj a validácia inovačných emisne neutrálnych technológií alebo iných inovačných technológií sa uskutočňujú pod dohľadom príslušných orgánov a s ich podporou. Príslušné orgány vykonávajú svoje právomoci dohľadu flexibilným spôsobom v medziach príslušného práva prostredníctvom prispôsobenia existujúcich regulačných postupov a s využitím svojej diskrečnej právomoci pri vykonávaní právnych ustanovení a ich presadzovaní pri konkrétnom projekte experimentálneho regulačného prostredia pre emisne neutrálne technológie, pričom cieľom je odstrániť prekážky, zmierniť regulačné zaťaženie, znížiť regulačnú neistotu a podporiť inovácie v emisne neutrálnych technológiách alebo iné inovačné technológie.

5. Na dosiahnutie cieľa uvedeného v tomto článku príslušné orgány zvážia udelenie výnimiek alebo oslobodení stanovených vo vnútroštátnom práve v rozsahu povolenom príslušným právom Únie. Príslušné orgány zabezpečia, aby plán experimentálneho regulačného prostredia pre emisne neutrálne technológie dodržiaval požiadavky práva Únie a plnil kľúčové ciele a hlavné požiadavky stanovené vo vnútroštátnom práve. Príslušné orgány zabezpečia, aby akékoľvek významné riziká pre zdravie, bezpečnosť alebo životné prostredie, ktoré sa zistia počas vývoja a testovania inovačných emisne neutrálnych technológií alebo iných inovačných technológií, boli verejne oznámené a viedli k okamžitému pozastaveniu vývoja a testovania, až kým nedôjde k zmierneniu takéhoto rizika. Ak sa príslušné orgány domnievajú, že navrhovaný projekt predstavuje mimoriadne riziká pre zdravie a bezpečnosť pracovníkov, pre bežnú populáciu alebo životné prostredie, najmä z toho dôvodu, že sa týka testovania, vývoja alebo validácie s použitím mimoriadne toxických látok, plán experimentálneho regulačného prostredia pre emisne neutrálne technológie schvália len vtedy, ak sa presvedčia, že sa zaviedli náležité záruky, ktoré sú primerané zistenému mimoriadnemu riziku.

6. Účastníci experimentálneho regulačného prostredia pre emisne neutrálne technológie sú podľa uplatniteľného práva Únie a členských štátov upravujúceho zodpovednosť naďalej zodpovední za akúkoľvek majetkovú škodu spôsobenú tretím stranám v dôsledku testovania, ktoré sa uskutočňuje v takomto experimentálnom regulačnom prostredí pre emisne neutrálne technológie.

7. Trvanie experimentálneho regulačného prostredia pre emisne neutrálne technológie možno predĺžiť prostredníctvom rovnakého postupu po dohode s príslušným vnútroštátnym orgánom.

8. Experimentálne regulačné prostredia pre emisne neutrálne technológie sa navrhujú a realizujú takým spôsobom, aby v relevantných prípadoch uľahčovali cezhraničnú spoluprácu medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi. Členské štáty, ktoré vytvorili experimentálne regulačné prostredia pre emisne neutrálne technológie, koordinujú svoje činnosti a spolupracujú v rámci platformy na účely výmeny relevantných informácií s ostatnými členskými štátmi. Platforma môže vyzvať spoločnosti, ktoré sa zúčastnili na experimentálnom regulačnom prostredí pre emisne neutrálne technológie, aby sa podelili o svoje skúsenosti s týmto procesom. Komisia na základe informácií poskytnutých členskými štátmi a diskusie s platformou podáva pravidelne správu o výsledkoch realizácie experimentálnych regulačných prostredí pre emisne neutrálne technológie vrátane osvedčených postupov, získaných poznatkov a odporúčaní týkajúcich sa nastavenia ich parametrov a v relevantných prípadoch aj uplatňovania tohto nariadenia a iného práva Únie v rámci experimentálneho regulačného prostredia pre emisne neutrálne technológie spôsobom prispôsobeným účelom daného experimentálneho regulačného prostredia pre emisne neutrálne technológie.

Článok 34

Opatrenia pre MSP a startupy

1. Členské štáty:

a) poskytujú MSP a startupom prednostný prístup k experimentálnym regulačným prostrediam pre emisne neutrálne technológie, pokiaľ spĺňajú podmienky oprávnenosti stanovené v článku 33;

b) organizujú činnosti na zvyšovanie informovanosti o účasti MSP a startupov na experimentálnych regulačným prostrediach pre emisne neutrálne technológie;

c) vo vhodných prípadoch vytvoria vyhradený kanál na komunikáciu s MSP a startupmi s cieľom poskytovať usmernenia a odpovedať na otázky týkajúce sa vykonávania článku 33.

2. Členské štáty zohľadňujú osobitné záujmy a potreby MSP a startupov a poskytujú im primeranú administratívnu podporu na účely účasti na experimentálnych regulačných prostrediach pre emisne neutrálne technológie. Bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie článkov 107 a 108 ZFEÚ, členské štáty informujú MSP a startupy o dostupnej finančnej podpore pre ich činnosti v experimentálnych regulačných prostrediach pre emisne neutrálne technológie.

Článok 35

Zriadenie riadiacej skupiny pre strategický plán pre energetické technológie

1. Týmto sa zriaďuje riadiaca skupina pre strategický plán pre energetické technológie (ďalej len „riadiaca skupina pre plán SET“).

2. Riadiaca skupina pre plán SET vykonáva úlohy stanovené v tomto nariadení.

Článok 36

Úlohy riadiacej skupiny pre plán SET

1. Riadiaca skupina pre plán SET poskytuje usmernenia k strategickému plánu pre energetické technológie.

2. Komisia a členské štáty pracujú a koordinujú svoju činnosť v rámci riadiacej skupiny pre plán SET s cieľom pomôcť podporiť rozvoj čistých, efektívnych a nákladovo konkurencieschopných energetických technológií prostredníctvom koordinácie a spolupráce pri výskume a inovácii v oblasti čistej energie, pričom v relevantných prípadoch sa na tejto koordinácii a spolupráci môžu na pozvanie zúčastniť aj tretie krajiny.

3. Riadiaca skupina pre plán SET radí a pomáha Komisii pri vytváraní iniciatív súvisiacich s úlohami uvedenými v odsekoch 1 a 2.

Článok 37

Štruktúra a fungovanie riadiacej skupiny pre plán SET

1. Riadiaca skupina pre plán SET sa skladá z členských štátov a Komisie. Predsedá jej zástupca alebo zástupcovia Komisie.

2. Každý členský štát vymenuje do riadiacej skupiny pre plán SET zástupcu na vysokej úrovni. Ak je to relevantné vzhľadom na funkciu a odborné znalosti, členský štát môže v súvislosti s rôznymi úlohami riadiacej skupiny vymenovať viac než jedného zástupcu. Každý zástupca vymenovaný do riadiacej skupiny pre plán SET má náhradníka.

3. Riadiaca skupina pre plán SET prijíma na návrh Komisie svoj rokovací poriadok jednoduchou väčšinou svojich členov.

4. Riadiaca skupina pre plán SET zasadá pravidelne s cieľom zabezpečiť účinné vykonávanie svojich úloh. V prípade potreby zasadá riadiaca skupina pre plán SET na odôvodnenú žiadosť Komisie alebo jednoduchej väčšiny svojich členov.

5. Komisia pomáha riadiacej skupine pre plán SET prostredníctvom výkonného sekretariátu, ktorý poskytuje technickú a logistickú podporu.

6. Riadiaca skupina pre plán SET môže zriadiť stále alebo dočasné pracovné skupiny a osobitné skupiny, ktoré sa zaoberajú špecifickými otázkami a úlohami.

KAPITOLA VII

RIADENIE

Článok 38

Zriadenie a úlohy platformy Emisne neutrálna Európa

1. Týmto sa zriaďuje platforma Emisne neutrálna Európa (ďalej len „platforma“).

2. Platforma vykonáva úlohy stanovené v tomto nariadení.

3. Platforma môže radiť a pomáhať Komisii a členským štátom, pokiaľ ide o ich opatrenia na dosiahnutie cieľov stanovených v kapitole I tohto nariadenia, pričom sa podľa možnosti zabráni neprimeranému administratívnemu zaťaženiu členských štátov a zohľadnia sa ich národné energetické a klimatické plány.

4. Členovia platformy koordinujú v rámci platformy priemyselné partnerstvá zamerané na emisnú neutrálnosť s cieľom pomôcť pri propagácii globálneho zavádzania emisne neutrálnych technológií, spolupracovať na vývoji inovačných emisne neutrálnych technológií a podporovať úlohu priemyselných kapacít Únie pri príprave podmienok na celosvetový prechod na čistú energiu v súlade so všeobecným cieľom tohto nariadenia stanoveným v článku 1. V rámci platformy sa môže pravidelne diskutovať okrem iného o:

a) spôsobe, ako zlepšiť a podporiť spoluprácu medzi Úniou a tretími krajinami a spoločné využívanie know-how a technológií v rámci celého hodnotového reťazca emisne neutrálnych technológií;

b) odolnosti, a to aj prostredníctvom zvýšenej konkurencieschopnosti európskych priemyselných odvetví v rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia vo vzťahu ku globálnym hodnotovým reťazcom, a odporúčaných opatreniach na zlepšenie;

c) vo vhodných prípadoch, zvýšení súladu medzi týmto nariadením a inými iniciatívami Únie, ktoré by mohli prispieť k cieľom tohto nariadenia, a o tom, či v tejto súvislosti vydať odporúčania;

d) pokroku v oblasti hodnotových reťazcov pre emisne neutrálne technológie, prebiehajúcich technologických a priemyselných zmenách a potenciálnych budúcich vznikajúcich strategických hodnotových reťazcoch vzhľadom na ciele tohto nariadenia;

e) najlepších postupoch, pokiaľ ide o vykonávanie kapitoly II oddielu II, ako aj článkov 15 a 16 a urýchlenie lehôt na udelenie povolenia;

f) spôsobe, ako riešiť necolné prekážky obchodu, napríklad prostredníctvom vzájomného uznávania posudzovania zhody alebo záväzkov s cieľom zamedziť obmedzeniam vývozu;

g) určení tretích krajín, ktoré by sa mohli uprednostniť pri uzatváraní priemyselných partnerstiev zameraných na emisnú neutrálnosť, s prihliadnutím na:

   i) potenciálny príspevok k bezpečnosti dodávok vzhľadom na ich výrobnú kapacitu v oblasti emisne neutrálnych technológií;

   ii) skutočnosť, či medzi treťou krajinou a Úniou existujú dohody o spolupráci;

   iii) skutočnosť, či regulačný rámec tretej krajiny a jeho vykonávanie zabezpečujú monitorovanie, prevenciu a minimalizáciu vplyvov na životné prostredie, využívanie sociálne zodpovedných postupov vrátane rešpektovania ľudských a pracovných práv a zmysluplného a spravodlivého zapojenia miestnych komunít, využívanie transparentných obchodných praktík a prevenciu škodlivých vplyvov na riadne fungovanie verejnej správy a právneho štátu;

   iv) kapacity vtláčania a kapacity na uskladňovanie CO_2 na ich území;

h) spôsob, ako stimulovať výrobu emisne neutrálnych technológií v Únii opatreniami týkajúcimi sa financovania, regulačného rámca a záruk v oblasti investícií a umiestnenia;

i) posúdenie uplatňovania obchodných opatrení v emisne neutrálnych priemyselných odvetviach.

Týmto odsekom nie sú dotknuté výsady Rady vyplývajúce zo zmlúv, pokiaľ ide o nezáväzné medzinárodné nástroje.

5. Členské štáty môžu podporovať Komisiu pri vykonávaní opatrení spolupráce stanovených v rámci priemyselného partnerstva pre emisnú neutrálnosť.

6. So zreteľom na správu Komisie z 24. októbra 2023 s názvom „Pokrok v oblasti konkurencieschopnosti technológií čistej energie“ a na ročný prieskum zaťaženia za rok 2022 vypracovaný Komisiou, podá Komisia platforme správu o vývoji regulačného zaťaženia pre emisne neutrálne priemyselné odvetvia v Únii.

7. Platforma pravidelne koordinuje svoju činnosť s fórom na vysokej úrovni pre normalizáciu s cieľom diskutovať o využívaní normalizácie na podporu rozvoja emisne neutrálnych technológií v Únii.

Článok 39

Štruktúra a fungovanie platformy

1. Platforma je zložená zo zástupcov členských štátov a Komisie. Predsedá jej zástupca Komisie.

2. Každý členský štát vymenuje do platformy zástupcu na vysokej úrovni. Ak je to relevantné vzhľadom na funkciu a odborné znalosti, členský štát môže v súvislosti s rôznymi úlohami platformy vymenovať viac než jedného zástupcu. Každý zástupca vymenovaný do platformy má náhradníka. Hlasovacie práva majú len členské štáty. Každý členský štát má bez ohľadu na počet zástupcov len jeden hlas.

3. Platforma prijíma na návrh Komisie svoj rokovací poriadok jednoduchou väčšinou svojich členov.

4. Platforma zasadá pravidelne s cieľom zabezpečiť účinné vykonávanie svojich úloh stanovených v tomto nariadení. V prípade potreby sa na odôvodnenú žiadosť Komisie alebo členského štátu uskutoční mimoriadne zasadnutie platformy.

5. Komisia pomáha platforme prostredníctvom výkonného sekretariátu, ktorý poskytuje technickú a logistickú podporu.

6. Platforma môže zriadiť stále alebo dočasné podskupiny, ktoré sa zaoberajú špecifickými otázkami a úlohami súvisiacimi s týmto nariadením.

Platforma zriadi aspoň podskupinu na zabezpečenie náležitej realizácie akadémií podľa kapitoly V.

7. Platforma prizýva zástupcov Európskeho parlamentu, aby sa ako pozorovatelia zúčastnili na jej zasadnutiach, a to aj na zasadnutiach stálych alebo dočasných podskupín uvedených v odseku 6. Všetka dokumentácia a informácie týkajúce sa práce platformy sa doručia Európskemu parlamentu v rovnakom čase ako členom platformy.

8. Platforma zriadi skupinu pre emisne neutrálny priemysel. Uvedená skupina z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť platformy poskytuje platforme odporúčania s cieľom prispieť k dosiahnutiu cieľov tohto nariadenia.

9. Ak je to vhodné, platforma alebo Komisia môžu prizvať odborníkov zastupujúcich priemysel, občiansku spoločnosť, akademickú obec, odborové zväzy a iné tretie strany, aby sa zúčastnili na zasadnutiach platformy a na zasadnutiach podskupín alebo poskytli písomné príspevky. Uvedení experti sa nezúčastňujú na rozhodovaní.

10. Platforma prijíma opatrenia potrebné na zabezpečenie bezpečného zaobchádzania s dôvernými a citlivými obchodnými informáciami a ich spracúvania.

11. Platforma vynakladá maximálne úsilie na prijímanie rozhodnutí konsenzom.

12. Platforma koordinuje existujúce relevantné priemyselné aliancie a spolupracuje s nimi a vo vhodných prípadoch ich pozýva na svoje zasadnutia vrátane zasadnutí stálych alebo dočasných podskupín uvedených v odseku 6.

13. Platforma sa stretáva aspoň raz ročne so zástupcami riadiacej skupiny pre plán SET uvedenej v článku 35, aby diskutovali o najnovšom vývoji a synergiách medzi vykonávaním tohto nariadenia a strategického plánu pre energetické technológie a vydali k nim odporúčania.

Článok 40

Vedecká poradná skupina pre regulačné zaťaženie v oblasti emisnej neutrálnosti

1. Týmto sa zriaďuje vedecká poradná skupina pre regulačné zaťaženie v oblasti emisnej neutrálnosti (ďalej len „vedecká poradná skupina“).

2. Vedecká poradná skupina sa skladá z najmenej 7 vyššie postavených vedeckých expertov, ktorí pokrývajú širokú škálu relevantných disciplín. Členovia vedeckej poradnej skupiny spĺňajú kritériá stanovené v odseku 4.

3. Medzi členmi vedeckej poradnej skupiny sú najviac dvaja štátni príslušníci rovnakého členského štátu. Nezávislosť členov vedeckej poradnej skupiny musí byť nespochybniteľná.

4. Členovia vedeckej poradnej skupiny sa vymenúvajú na funkčné obdobie štyroch rokov s možnosťou jedného obnovenia na základe otvoreného, spravodlivého a transparentného výberového konania. Výber členov je založený na týchto kritériách:

a) vedecká excelentnosť;

b) skúsenosti s vykonávaním vedeckých hodnotení a poskytovaním vedeckého poradenstva vo svojich oblastiach odbornosti;

c) odborné znalosti v oblasti verejnej správy alebo v iných oblastiach relevantných pre úlohy vedeckej poradnej skupiny;

d) odborné skúsenosti v interdisciplinárnom prostredí v medzinárodnom kontexte.

5. Členovia vedeckej poradnej skupiny sa vymenúvajú na základe osobnej spôsobilosti a svoje stanoviská poskytujú nezávisle od členských štátov a inštitúcií Únie. Vedecká poradná skupina si spomedzi svojich členov zvolí predsedu na obdobie štyroch rokov. Skupina prijme svoj rokovací poriadok.

6. Vedecká poradná skupina svoju činnosť vykonáva výlučne v poradnej funkcii a koná bez toho, aby bolo dotknuté právo iniciatívy Komisie, Medziinštitucionálna dohoda o lepšej tvorbe práva a funkcie Komisie týkajúce sa kontroly a kontroly kvality vo výbore pre kontrolu regulácie.

7. Vedecká poradná skupina, ktorá pri plnení svojich úloh koná nezávisle, podporuje v súlade s odsekom 6 prácu Komisie, Európskeho parlamentu a členských štátov poskytovaním poradných správ o regulačnom vplyve a zaťažení vyplývajúcom z práva Únie, pokiaľ ide o priemyselné činnosti v rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia. S cieľom poskytovať konzistentné poradenstvo vedecká poradná skupina posudzuje regulačné vplyvy a zaťaženie, pokiaľ ide o priemyselné činnosti v rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, pričom využíva vedecky podloženú metodiku a vo vhodných prípadoch zohľadňuje súbor nástrojov pre lepšiu právnu reguláciu.

8. Sekretariát vedeckého poradného výboru zabezpečuje Komisia.

9. Vedecká poradná skupina o svojej činnosti pravidelne diskutuje s platformou.

Článok 41

Národné energetické a klimatické plány

Členské štáty zohľadnia toto nariadenie pri príprave svojich národných energetických a klimatických plánov, najmä pokiaľ ide o rozmer „výskum, inovácia a konkurencieschopnosť“ energetickej únie, s cieľom vziať do úvahy priority stratégie energetickej únie a strategického plánu pre energetické technológie, ako aj pri predkladaní svojich dvojročných správ o pokroku v súlade s článkom 17 nariadenia (EÚ) 2018/1999.

KAPITOLA VIII

MONITOROVANIE

Článok 42

Monitorovanie

1. Komisia priebežne monitoruje:

a) pokrok Únie, pokiaľ ide o ciele Únie uvedené v článku 1, najmä pokiaľ ide o riziká spojené s dodávkami emisne neutrálnych technológií, ktoré by narušili hospodársku súťaž alebo fragmentovali vnútorný trh, a súvisiaci vplyv tohto nariadenia;

b) pokrok Únie pri plnení referenčných hodnôt uvedených v článku 5 s prihliadnutím na obmedzenia a príležitosti na svetovom trhu;

c) hodnotu alebo objem dovozu emisne neutrálnych technológií na územie Únie a ich vývozu z územia Únie;

d) pokrok v súvislosti s cieľom kapacity vtláčania CO_2 na úrovni Únie uvedeným v článku 20 a so súvisiacou prepravnou infraštruktúrou CO_2, ako aj súvisiacimi činnosťami zachytávania CO_2.

2. Členské štáty a vnútroštátne orgány, ktoré členské štáty na tento účel určia, získavajú a poskytujú údaje a iné dôkazy požadované podľa odseku 1.

Členské štáty a vnútroštátne orgány získavajú aspoň každé 3 roky najmä údaje o:

a) prekážkach obchodu s emisne neutrálnymi technológiami alebo tovarom, ktorý využíva emisne neutrálne technológie na vnútornom trhu, a ich potenciálnych príčinách vrátane prípadov, keď takéto prekážky vyplývajú z narušení globálnych dodávateľských reťazcov;

b) vývoji emisne neutrálnych technológií a trendov na trhu, ako aj trhových cenách príslušných emisne neutrálnych technológií vrátane informácií o aukciách a ich frekvencii, cenách, za ktoré sa udeľovali zákazky, a množstve podľa požiadaviek kapitoly IV;

c) výrobnej kapacite emisne neutrálnych technológií a súvisiacich činnostiach vrátane údajov o zamestnanosti a zručnostiach;

d) počte MSP, ktoré sú súčasťou projektov výroby emisne neutrálnych technológií;

e) nasledujúcich informáciách týkajúcich sa postupov udeľovania povolení pre každú emisne neutrálnu technológiu:

i) počet začatých postupov udeľovania povolení, počet zamietnutých žiadostí a počet prijatých komplexných rozhodnutí s uvedením toho, či bol projekt schválený alebo zamietnutý;

ii) trvanie postupov udeľovania povolení, v rámci ktorých sa prijalo komplexné rozhodnutie, vrátane trvania predĺžení lehôt;

iii) informácie o zdrojoch pridelených na prevádzku jednotných kontaktných miest;

f) počte a povahe experimentálnych regulačných prostredí pre emisne neutrálne technológie;

g) objeme CO_2 trvalo uloženého v podzemí v súlade so smernicou 2009/31/ES.

3. Ak ešte nie sú zahrnuté do národných energetických a klimatických plánov alebo v súlade s ich prvkami, každý členský štát predloží Komisii správu, v ktorej uvedie údaje uvedené v odseku 2, do 15. marca 2027 a potom každé tri roky.

4. Oznamovacia povinnosť uvedená v odseku 3 tohto článku sa neuplatňuje, ak sa členské štáty domnievajú, že by to bolo v rozpore s ich základnými bezpečnostnými záujmami podľa článku 346 ZFEÚ.

5. Komisia môže prijať vykonávacie akty, v ktorých stanoví vzor pre správy uvedené v odseku 3 tohto článku. Uvedené vykonávacie akty sa prijmú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 45 ods. 2.

6. Komisia na základe správ predložených podľa odseku 3 tohto článku monitoruje pokrok Únie uvedený v odseku 1 písm. a) tohto článku a uverejňuje súvisiace odporúčania ako súčasť výročných správ o konkurencieschopnosti technológií čistej energie podľa článku 35 ods. 2 písm. m) nariadenia (EÚ) 2018/1999. V odporúčaniach sa uvádza aj to, či sa toto nariadenie vzťahuje na všetky emisne neutrálne technológie potrebné na dosiahnutie cieľov stanovených v článku 1 tohto nariadenia.

7. Komisia na základe návrhov žiadostí o povolenie predložených podľa článku 10 smernice 2009/31/ES a na základe správ predložených podľa článku 21 ods. 2 a článku 23 ods. 4 a 6 tohto nariadenia monitoruje pokrok v dosahovaní celoúnijného cieľa kapacity vtláčania CO_2, ako sa uvádza v odseku 1 písm. d) tohto článku. Komisia o ňom každoročne podáva správu Európskemu parlamentu a Rade.

8. Komisia o svojich zisteniach v súvislosti s týmto článkom informuje platformu.

KAPITOLA IX

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 43

Delegovanie právomoci

Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 44 s cieľom zmeniť dojednania, ktorými sa zohľadňujú dohody medzi subjektmi uvedenými v článku 23 ods. 1 a investície do kapacity na uskladňovanie držanej tretími stranami na účely splnenia ich jednotlivého príspevku stanoveného v článku 23 ods. 5 a s cieľom stanoviť obsah správ uvedených v článku 23 ods. 6.

Článok 44

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.

2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 23 ods. 12, článku 43 a článku 46 ods. 7 sa Komisii udeľuje na obdobie piatich rokov od 29. júna 2024. Komisia vypracuje správu týkajúcu sa delegovania právomoci najneskôr deväť mesiacov pred uplynutím tohto päťročného obdobia. Delegovanie právomoci sa automaticky predlžuje o rovnako dlhé obdobia, pokiaľ Európsky parlament alebo Rada nevznesú voči takémuto predĺženiu námietku najneskôr tri mesiace pred koncom každého obdobia.

3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 23 ods. 12, článku 43 a článku 46 ods. 7 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.

4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s expertmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.

5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.

6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 23 ods. 12, článku 43 alebo článku 46 ods. 7 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 45

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011. V záležitostiach týkajúcich sa článku 25 tohto nariadenia Komisii pomáha Poradný výbor pre verejné obstarávanie zriadený rozhodnutím Rady 71/306/EHS ([59]). V záležitostiach týkajúcich sa článku 26 tohto nariadenia Komisii pomáha Výbor pre energetickú úniu zriadený článkom 44 nariadenia (EÚ) 2018/1999.

2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 46

Hodnotenie

1. Komisia do 30. júna 2028 a potom každé 3 roky vykoná hodnotenie tohto nariadenia a správu o hlavných zisteniach predloží Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru.

2. V hodnotení uvedenom v odseku 1 sa posudzuje:

a) či sa dosiahli ciele tohto nariadenia stanovené v článku 1, najmä príspevok tohto nariadenia k fungovaniu vnútorného trhu a jeho vplyv na komerčných používateľov, najmä na MSP, a koncových používateľov, ako aj ciele Európskej zelenej dohody;

b) či je toto nariadenie vhodné na obdobie po roku 2030 a na dosiahnutie dlhodobého cieľa klimatickej neutrality do roku 2050 uvedeného v článku 1, pričom sa okrem iných aspektov zohľadní možnosť zahrnúť do tohto nariadenia iné technológie, ktoré môžu zohrávať významnú úlohu pri dosahovaní klimatickej neutrality do roku 2050;

c) či sú na dosiahnutie bezpečnosti dodávok uvedených technológií pre Úniu potrebné referenčné hodnoty pre jednotlivé technológie.

3. V kontexte hodnotenia sa zohľadňuje:

a) výsledok monitorovacieho procesu uvedeného v článku 42;

b) technologické potreby vyplývajúce z aktualizácií národných energetických a klimatických plánov vrátane strategického plánu pre energetické technológie, pričom sa vezme do úvahy najnovšia správa o stave energetickej únie.

4. Komisia v lehote uvedenej v odseku 1 tohto článku, ako aj po každom obnovení alebo aktualizácii národných energetických a klimatických plánov a po konzultácii s platformou posúdi potrebu rozšírenia zoznamu emisne neutrálnych technológií stanoveného v článku 4 a vo vhodných prípadoch predloží príslušný návrh.

5. Príslušné orgány členských štátov poskytnú Komisii všetky relevantné informácie, ktoré majú k dispozícii a ktoré môže Komisia požadovať na účely vypracovania správy uvedenej v odseku 1.

([59]) Rozhodnutie Rady 71/306/EHS z 26. júla 1971, ktorým sa zriaďuje Poradný výbor pre verejné obstarávanie prác (Ú. v. ES L 185, 16.8.1971, s. 15).

6. Ak Komisia na základe správy uvedenej v odseku 1 tohto článku usúdi, že Únia pravdepodobne nedosiahne ciele stanovené v článku 1 ods. 1, posúdi v konzultácii s platformou, či by bolo možné a primerané navrhnúť opatrenia s cieľom zabezpečiť dosiahnutie týchto cieľov.

7. Komisia do 30. marca 2025 prijme delegovaný akt v súlade s článkom 44 na účely zmeny prílohy na základe zoznamu emisne neutrálnych technológií stanoveného v článku 4 s cieľom identifikovať podkategórie emisne neutrálnych technológií a zoznam špecifických komponentov, ktoré sa pre tieto technológie používajú. Uvedený delegovaný akt musí vychádzať z komplexného posúdenia s cieľom určiť špecifické základné komponenty, ktoré možno odôvodnene považovať za komponenty primárne používané na emisne neutrálne technológie. Toto posúdenie vychádza z metodickej analýzy dodávateľských reťazcov emisne neutrálnych technológií, pričom sa zohľadní najmä komerčná dostupnosť komponentov, primeraná úroveň podrobnosti a technologický vývoj. Komisia môže uvedený delegovaný akt preskúmať na základe uvedeného posúdenia.

Článok 47

Zaobchádzanie s dôvernými informáciami

1. Informácie získané v priebehu vykonávania tohto nariadenia sa použijú len na účely tohto nariadenia, pričom sú chránené príslušným právom Únie a vnútroštátnym právom.

2. Členské štáty a Komisia zabezpečia ochranu obchodných tajomstiev a iných citlivých a dôverných informácií a utajovaných skutočností získaných a spracúvaných pri uplatňovaní tohto nariadenia vrátane odporúčaní a opatrení, ktoré sa majú prijať, v súlade s právom Únie a príslušným vnútroštátnym právom.

3. Komisia a členské štáty zabezpečia, aby sa stupeň utajenia utajovaných skutočností poskytovaných alebo vymieňaných podľa tohto nariadenia neznižoval a aby sa takéto utajované skutočnosti neodtajňovali bez predchádzajúceho písomného súhlasu pôvodcu v súlade s príslušným právom Únie alebo vnútroštátnym právom.

4. Ak sa členský štát domnieva, že sprístupnenie súhrnných informácií podľa článku 23 pravdepodobne ohrozí jeho záujmy národnej bezpečnosti, môže prostredníctvom odôvodneného oznámenia namietať proti sprístupnenie týchto informácií Komisiou.

5. Komisia a vnútroštátne orgány, ich úradníci, zamestnanci a iné osoby, ktoré pracujú pod dohľadom uvedených orgánov, zabezpečujú dôvernosť informácií získaných pri vykonávaní svojich úloh a činností v súlade s príslušným právom Únie alebo vnútroštátnym právom. Táto povinnosť sa vzťahuje aj na všetkých zástupcov členských štátov, pozorovateľov, expertov a iných účastníkov zasadnutí platformy podľa článku 39.

Článok 48

Zmena nariadenia (EÚ) 2018/1724

Nariadenie (EÚ) 2018/1724 sa mení takto:

1. V prílohe I sa v prvom stĺpci dopĺňa nový riadok „R. Projekty výroby emisne neutrálnych technológií“.

2. V prílohe I sa v druhom stĺpci v riadku „R. Projekty výroby emisne neutrálnych technológií“ dopĺňajú tieto body:

„1. informácie o postupe udeľovania povolení;

2. financovanie a investičné služby;

3. možnosti financovania na úrovni Únie alebo členských štátov;

4. služby na podporu podnikania vrátane priznania k dani z príjmu právnických osôb, miestnych daňových zákonov a pracovného práva“.

3. V prílohe II sa v prvom stĺpci dopĺňa nový riadok „Projekty výroby emisne neutrálnych technológií“.

4. V prílohe II sa v druhom stĺpci v riadku „Projekty výroby emisne neutrálnych technológií“ dopĺňa tento bod:

„postupy pre všetky relevantné povolenia na výstavbu, rozšírenie, konverziu a prevádzku projektov výroby emisne neutrálnej technológie a strategických projektov v oblasti emisnej neutrálnosti vrátane stavebných povolení, povolení súvisiacich s chemikáliami a povolení na pripojenie do sústavy, ako aj posúdení vplyvov na životné prostredie a environmentálnych povolení – ak sa vyžadujú, pričom sú pokryté všetky žiadosti a postupy.“

5. V prílohe II sa v treťom stĺpci v riadku „Projekty výroby emisne neutrálnych technológií“ dopĺňa tento bod:

„všetky výstupy, ktoré sa týkajú postupov od potvrdenia, že žiadosť je úplná, až po oznámenie komplexného rozhodnutia o výsledku postupu zo strany určeného kontaktného miesta“.

6. V prílohe III sa dopĺňa tento bod:

„8. Jednotné kontaktné miesta zriadené alebo určené podľa článku 6 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1735 (*) o emisne neutrálnom priemysle, a to aj na účely článku 18 ods. 1 uvedeného nariadenia, a kontaktné miesta zriadené alebo určené podľa jeho článku 33 ods. 1.

(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1735 z 13. júna 2024 o zriadení rámca opatrení na posilnenie európskeho ekosystému výroby emisne neutrálnych technológií a o zmene nariadenia (EÚ) 2018/1724 (Ú. v. EÚ L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).“

Článok 49

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

1. Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

2. Uplatňuje sa od 29. júna 2024.

3. Do 30. júna 2026 sa článok 25 ods. 1 uplatňuje len na zákazky uzavreté centrálnymi obstarávacími organizáciami v zmysle vymedzenia v článku 2 ods. 1 bode 16 smernice 2014/24/EÚ a v článku 2 ods. 1 bode 12 smernice 2014/25/EÚ, a na zákazky s hodnotou 25 miliónov EUR alebo vyššou.

4. Články 26 a 28 sa uplatňujú od 30. decembra 2025.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 13. júna 2024

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predsedníčka	*predsedníčka*
R. METSOLA	H. LAHBIB

PRÍLOHA

Zoznam konečných výrobkov a špecifických komponentov, ktoré sa považujú za výrobky a komponenty primárne používané na výrobu emisne neutrálnych technológií

	Podkategórie v rámci emisne neutrálnych technológií	Komponenty, ktoré sa primárne používajú na účely emisne neutrálnych technológií
Solárne technológie	Fotovoltické technológie	
	Solárne tepelné elektrické technológie	
	Solárne tepelné technológie	
	Iné solárne technológie	
Veterné technológie na pevnine a technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov na mori	Veterné technológie na pevnine	
	Technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov na mori	
Batériové technológie a technológie uskladňovania energie	Batériové technológie	
	Technológie uskladňovania energie	
Technológie tepelných čerpadiel a technológie geotermálnej energie	Technológie tepelných čerpadiel	
	Technológie geotermálnej energie	
Vodíkové technológie	Elektrolyzéry	
	Vodíkové palivové články	
	Iné vodíkové technológie	
Udržateľné technológie bioplynu a biometánu	Udržateľné technológie bioplynu	
	Udržateľné technológie biometánu	
Technológie CCS	Technológie na zachytávanie oxidu uhličitého	
	Technológie na ukladanie oxidu uhličitého	

	Podkategórie v rámci emisne neutrálnych technológií	Komponenty, ktoré sa primárne používajú na účely emisne neutrálnych technológií
Technológie elektrizačných sústav	Technológie elektrizačných sústav	
	Technológie elektrického nabíjania v doprave	
	Technológie na digitalizáciu sústavy	
	Iné technológie elektrizačných sústav	
Technológie na výrobu energie z jadrového štiepenia	Technológie na výrobu energie z jadrového štiepenia	
	Technológie jadrového palivového cyklu	
Technológie využívajúce udržateľné alternatívne palivá	Technológie využívajúce udržateľné alternatívne palivá	
Technológie v oblasti vodnej energie	Technológie v oblasti vodnej energie	
Iné technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov	Technológie osmotickej energie	
	Technológie v oblasti energie z okolitého prostredia, iné ako tepelné čerpadlá	
	Technológie biomasy	
	Technológie skládkového plynu	
	Technológie plynov z čistiarní odpadových vôd	
	Iné technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov	
Technológie energetickej efektívnosti súvisiace s energetickým systémom	Technológie energetickej efektívnosti súvisiace s energetickým systémom	
	Technológie tepelných rozvodných sústav	
	Iné technológie energetickej efektívnosti súvisiace s energetickým systémom	

	Podkategórie v rámci emisne neutrálnych technológií	Komponenty, ktoré sa primárne používajú na účely emisne neutrálnych technológií
Palivá z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu	Technológie využívajúce palivá z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu	
Biotechnologické klimatické a energetické riešenia	Biotechnologické klimatické a energetické riešenia	
Transformačné priemyselné technológie na dekarbonizáciu	Transformačné priemyselné technológie na dekarbonizáciu	
Technológie prepravy a využívania CO_2	Technológie prepravy CO_2	
	Technológie využívania CO_2	
Technológie veterného a elektrického pohonu v doprave	Technológie veterného pohonu	
	Technológie elektrického pohonu	
Iné jadrové technológie	Iné jadrové technológie	